

Zpráva o vyhodnocení dotačních programů financovaných z rozpočtu Úřadu vlády ČR za rok 2015

Předkladatel:

Ing. Pavel Dvořák
vedoucí Úřadu vlády České republiky

OBSAH:

I. VYHODNOCENÍ DOTAČNÍCH PROGRAMŮ V OBLASTI LIDSKÝCH PRÁV

Úvod	3
A) Vyhodnocení dotačního programu Podpora veřejně účelných aktivit spolků zdravotně postižených za rok 2015	5
B) Vyhodnocení dotačního programu Prevence sociálního vyloučení a komunitní práce za rok 2015	20
C) Vyhodnocení dotačního programu Podpora terénní práce za rok 2015	32
D) Vyhodnocení dotačního programu Podpora koordinátorů pro romské záležitosti za rok 2015	43
E) Vyhodnocení dotačního programu Podpora implementace Evropské charty regionálních či menšinových jazyků za rok 2015	58
F) Vyhodnocení dotačního programu Podpora veřejně účelných aktivit nestátních neziskových organizací v oblasti rovnosti žen a mužů	68

II. VYHODNOCENÍ DOTAČNÍHO PROGRAMU V OBLASTI PROTIDROGOVÉ POLITIKY

Prevence před drogami, alkoholem, nikotinem a jinými návykovými látkami	76
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	90

I. VYHODNOCENÍ DOTAČNÍCH PROGRAMŮ V OBLASTI LIDSKÝCH PRÁV

Úvod

Dotiční programy v oblasti lidských práv podporují naplňování strategických cílů státní politiky v oblastech vyrovnávání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením, rovnosti žen a mužů a integrace Romů, které jsou stanoveny vládními strategiemi, konkrétně:

- a) Národním plánem podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2015 – 2020,
- b) Vládní strategií pro rovnost žen a mužů v České republice na léta 2014 – 2020,
- c) Strategií romské integrace do roku 2020.

Současně tyto programy podporují naplňování závazků České republiky, které plynou z mezinárodních smluv, zejména Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením, Úmluvy OSN o odstranění všech forem diskriminace žen, Evropské charty regionálních či menšinových jazyků a Rámcové úmluvy o ochraně národnostních menšin. Programy jsou provázány s činností příslušných pracovních a poradních orgánů vlády ČR, Vládním výborem pro zdravotně postižené občany, Radou vlády pro rovnost žen a mužů, Radou vlády pro záležitosti romské menšiny a Radou vlády pro národnostní menšiny.

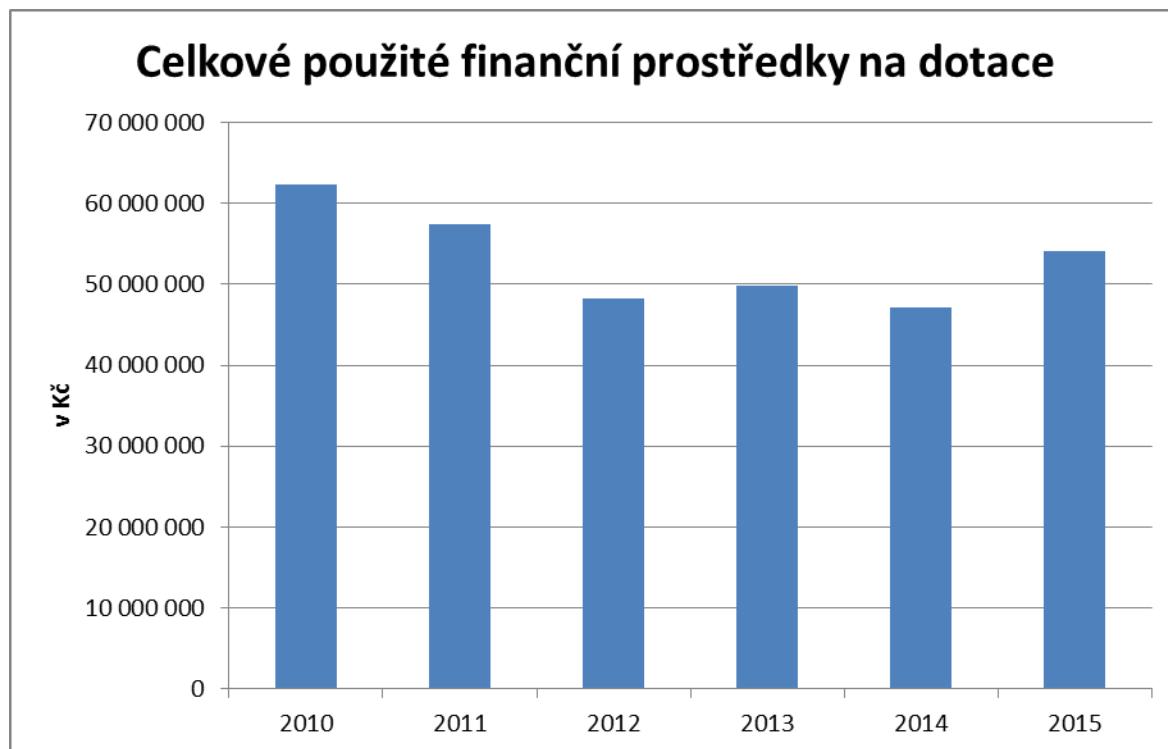
Dotace směřují k naplňování těchto cílů státních politik, které lze realizovat nejlépe prostřednictvím aktivního zapojení nestátních neziskových organizací, včetně církevních právnických osob, dále krajů a obcí a dalších nestátních subjektů (např. vysoké školy). Současně je prostřednictvím těchto programů využít potenciál občanské společnosti, protože dotace hradí jen část nákladů skutečně realizovaných veřejně prospěšných činností. Využití tohoto potenciálu je efektivním prostředkem k dosahování cílů státních politik, které v mnoha případech nelze alternativními nástroji realizovat, případně je lze realizovat jen obtížně či s vyššími náklady.

Tabulka č. 1: Přehled dotačních programů v oblasti lidských práv

Dotiční program	Vládní strategie	Mezinárodní smlouva	Poradní orgán vlády
1. Podpora veřejně účelných aktivit spolků zdravotně postižených	Národní plán podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2015 – 2020	Úmluva OSN o právech osob se zdravotním postižením	Vládní výbor pro zdravotně postižené občany
2. Prevence sociálního vyloučení a komunitní práce	Strategie romské integrace do roku 2020	Rámcová úmluva o ochraně národnostních menšin	Rada vlády pro záležitosti romské menšiny
3. Podpora terénní práce	Strategie romské integrace do roku 2020	Rámcová úmluva o ochraně národnostních menšin	Rada vlády pro záležitosti romské menšiny
4. Podpora koordinátorů pro romské záležitosti	Strategie romské integrace do roku 2020	Rámcová úmluva o ochraně národnostních menšin	Rada vlády pro záležitosti romské menšiny
5. Podpora implementace Evropské charty regionálních či menšinových jazyků	Strategie romské integrace do roku 2020	Podpora implementace Evropské charty regionálních či menšinových jazyků	Rada vlády pro národnostní menšiny
6. Podpora veřejně účelných aktivit NNO v oblasti rovnosti žen a mužů	Vládní strategie pro rovnost žen a mužů v ČR na léta 2014 – 2020	Úmluva OSN o odstranění všech forem diskriminace žen	Rada vlády pro rovnost žen a mužů

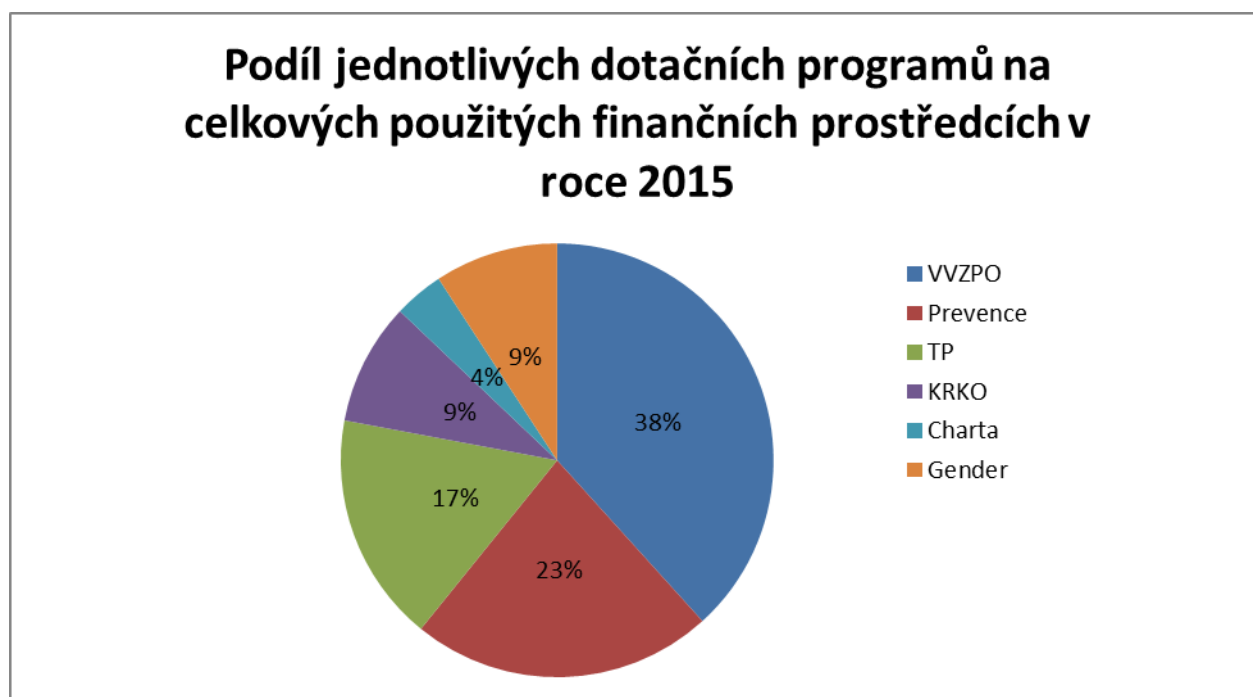
V roce 2015 bylo na podporu těchto programů vynaloženo z rozpočtu Úřadu vlády celkem 54.129.444 Kč. Celkový vývoj použití finančních prostředků ve střednědobé perspektivě zachycuje níže uvedený graf.

Graf č. 1: Finanční prostředky v letech 2010 – 2015 vynaložené na dotace v oblasti lidských práv

Z hlediska rozdělení mezi jednotlivé finanční programy mají nejvýraznější podíl programy Podpora veřejně účelných aktivit spolků zdravotně postižených (38 %), Prevence sociálního vyloučení a komunitní práce (23 %) a Podpora terénní práce (17 %), jak ukazuje následující graf.

Graf č. 2: Podíl jednotlivých programů na využití finančních prostředků

V další části tohoto dokumentu je proveden rozbor využití finančních prostředků jednotlivých dotačních programů.

A) Vyhodnocení dotačního programu Podpora veřejně účelných aktivit spolků zdravotně postižených za rok 2015

1. Program Podpora veřejně účelných aktivit spolků zdravotně postižených a jeho poslání

Dotační program Podpora veřejně účelných aktivit spolků zdravotně postižených (dále „program Podpora spolků ZP“) je určen na podporu realizace programů a aktivit pro osoby se zdravotním postižením. V rámci projektů je však také cíleno na většinovou společnost, např. v případě osvětových kampaní či seminářů nebo festivalů.

Cílem programu je napomáhat vytváření takových podmínek ve společnosti, které umožní lepší zapojení osob se zdravotním postižením do všech sfér společenského života, posílí jejich schopnosti překonávat obtíže spojené se zdravotním postižením a zvýší vnímavost veřejnosti pro potřeby osob se zdravotním postižením.

Specifickými dílčími cíli jsou získání nových poznatků a obecně zlepšení informovanosti spolků lidí se zdravotním postižením a jejich aktivní zapojení do mezinárodních struktur, posílení a zkvalitnění schopnosti spolků hájit zájmy lidí se zdravotním postižením a prosazovat jejich zájmy, zlepšovat informovanost osob se zdravotním postižením o jejich možnostech překonávat překážky spojené se zdravotním postižením a informovat širokou laickou veřejnost o situaci osob se zdravotním postižením a udržovat funkční širokospektrou (z hlediska jednotlivých typů postižení) síť organizací osob se zdravotním postižením a budování vzájemného partnerství mezi organizacemi občanů se zdravotním postižením, státem a sociálními partnery.

Za mimořádně důležité je třeba považovat také to, že realizaci jednotlivých projektů zabezpečují významným dílem přímo sami zaměstnanci se zdravotním postižením nebo rodiče dětí se zdravotním postižením, což pozitivně ovlivňuje možnost jejich zaměstnávání. Jako příklad spolků, kde jsou zaměstnáni zaměstnanci se zdravotním postižením, lze uvést Sjednocenou organizaci nevidomých a slabozrakých, Klub bechtěreviků, Svaz neslyšících a nedoslýchavých, Českou unii neslyšících a Kolumbus.

Výše uvedené cíle jsou dosahovány realizací aktivit, které jsou rozděleny do 4 tematických okruhů činnosti:

- a) Mezinárodní spolupráce v oblasti vyrovnávání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením;
- b) Účast na tvorbě, realizaci a monitorování ucelených plánů vyrovnávání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením;
- c) Vzdělávací a informační činnost v oblasti vyrovnávání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením;
- d) Organizačně administrativní servis v rámci svépomocných aktivit spolků zdravotně postižených.

2. Vyhodnocení účelnosti a efektivnosti programu Podpora spolků ZP za rok 2015

V roce 2015 bylo v rámci dotačního programu vyplaceno celkem 20.723.755 Kč 54 organizacím. Ve srovnání s rokem 2014 tak došlo k mírnému nárůstu finančních prostředků, což bylo způsobeno převedením nespotřebovaných finančních prostředků z roku 2014. Z hlediska dlouhodobého je však výše rozdělených finančních prostředků stabilní (viz příloha č. 3). Současně došlo i k mírnému poklesu počtu dotací.

Alokace finančních prostředků dle jednotlivých činností (viz příloha č. 1) ukazuje, že páteří programu je zajištění udržitelnosti a funkčnosti sítě spolků osob se zdravotním postižením (43 %) ve spojení se vzdělávací a informační činností (31 %). Udržitelnost a funkčnost spolků osob se zdravotním postižením je přitom úzce spjata s budováním vzájemného partnerství mezi organizacemi občanů se zdravotním postižením, státem a sociálními partnery.

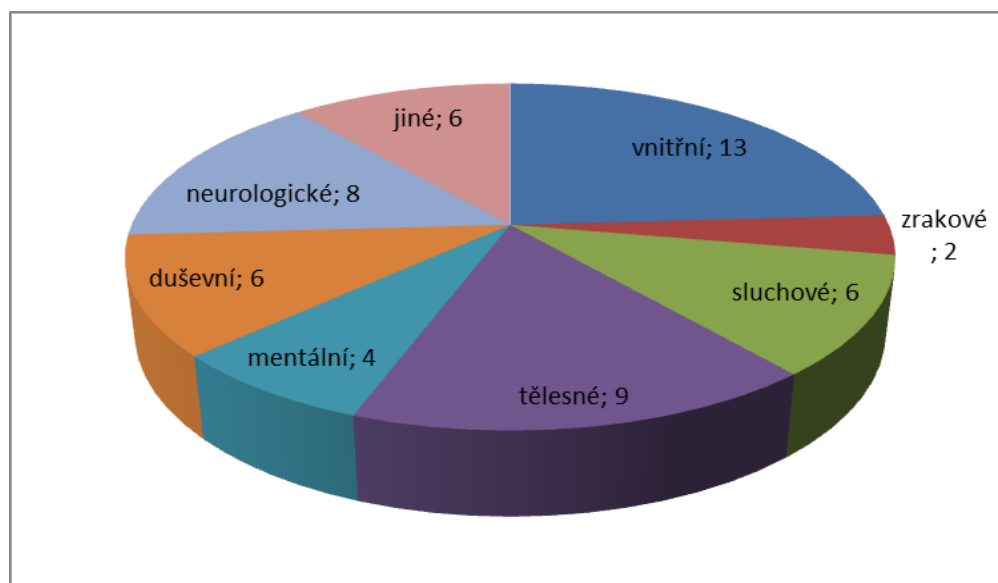
Jak ukazuje rozdělení spolků – příjemců dotací v roce 2015 dle zdravotního postižení, jemuž se věnují (tabulka č. 1), a výskyt postižení v populaci (tabulka č. 2), pokrývá činnost spolků rovnoměrně všechny typy postižení, které se v populaci vyskytují. Tím se daří efektivně naplňovat cíl programu, jímž je uchování a rozvoj širokospektré a funkční sítě spolků osob se zdravotním postižením.

Tabulka č. 1: Rozdělení spolků podpořených v roce 2015 podle typu zdravotního postižení

vnitřní	13
neurologické	8
tělesné	9
sluchové	6
duševní	6
ostatní*	6
mentální	4
zrakové	2
celkem	54

* Do kategorie ostatní spadají spolky, které se věnují lidem s jakýmkoli typem postižením a spolky osob se zdravotním postižením, které nelze zařadit do ostatních kategorií.

Graf č. 1: Rozdělení spolků podpořených v roce 2015 podle typu zdravotního postižení

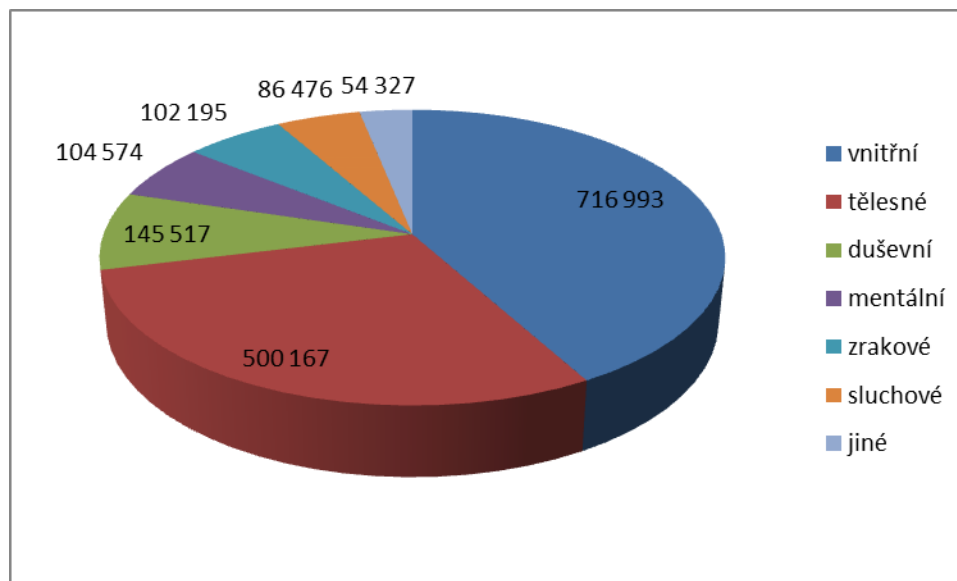

Tabulka č. 2: Frekvence typu zdravotního postižení (možnost více odpovědí na jednu osobu)¹

vnitřní	716.993
tělesné	500.167
duševní	145.517
mentální	104.574
zrakové	102.195
sluchové	86.476
jiné	54.327
celkem	1.710.249

¹ Údaje jsou uvedeny dle Výběrového šetření zdravotně postižených osob, které provedl Český statistický úřad v roce 2013: http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/publ/260006-14-n_2014

Graf č. 2: Frekvence typu zdravotního postižení (možnost více odpovědí na jednu osobu)

Většina podpořených spolků funguje již více než 20 let, čímž program napomáhá uchovávat dlouhodobě stabilní síť spolků lidí se zdravotním postižením.

Tabulka č. 3: Rozdělení spolků dle doby existence

Doba existence spolku	Počet spolků
< 5 let	1
5–10 let	6
10–15 let	11
15–20 let	8
> 20 let	28
celkem	54

Program Podpora spolků ZP přispívá k plnění některých cílů a opatření obsažených v Národním plánu podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2015–2020 (dále jen „Národní plán“), který vychází z Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením (dále jen „Úmluva“). U některých opatření Národního plánu se ke spolupráci zavázala i Národní rada osob se zdravotním postižením ČR. Na osvětovou činnost je zaměřen samostatný článek Úmluvy, resp. kapitoly Národního plánu. Informační kampaně, které cílí na veřejnost obecně, odpovídají také cíli Předcházet diskriminaci a zajišťovat rovné zacházení. Článek 29 Úmluvy zdůrazňuje právo na to, aby se osoby se zdravotním postižením podílely na řízení veřejných záležitostí prostřednictvím nevládních organizací a sdružení (kapitola Participace osob se zdravotním postižením a jejich organizací na správě věcí veřejných Národního plánu), na což je zaměřena jedna z oblastí dotačního programu. Participaci občanů se zdravotním postižením na konzultativních procesech při přijímání všech organizačních, legislativních a technických řešení v těch oblastech, které se jich bezprostředně dotýkají, ukládá také opatření 1.4 Národního plánu.

V rámci projektů bylo celkem podpořeno 12 webových portálů, ostatní podpořené spolky mají však také webové stránky, kterými informují jak cílovou skupinu osob se zdravotním postižením, tak i širokou veřejnost např. o možnostech prevence.

Dále bylo vydáno 27 různých informačních materiálů. Většinou se jedná o bulletiny, zpravodaje nebo časopisy organizací. Časopis MOSTY Národní rady osob se zdravotním postižením ČR

vychází pětkrát ročně, je bezplatně distribuován lidem se zdravotním postižením nebo organizacím, které je sdružují. V elektronické verzi je na webových stránkách dostupný i široké veřejnosti. Časopis informuje především o změnách v legislativě ve vztahu k vyrovnávání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením, ale i o aktuálních akcích pro lidi se zdravotním postižením, obsahuje také výběr odpovědí na dotazy z poradny spolku. Příkladem časopisu pro úžeji vymezený okruh adresátů je Informační zpravodaj – Bulletin Společnosti C-M-T, který obsahuje informace o aktuálních tématech pro lidi s pohybovým postižením (cestování, doprava, bezbariérové stavby) ale i o oblastech, které se týkají obecně lidí se zdravotním postižením. Měsíčník Bechtěrevik vydávaný Klubem bechtěreviků ČR obsahuje informace o nových poznatcích v léčbě této nemoci, možnostech rehabilitace, zdravé životosprávy, akcích souvisejících s touto nemocí, otištěny jsou i překlady zahraničních článků či přednášek. Časopis je zasílán také do 10 zemí, které se sdružují v mezinárodní organizaci ASIF.

Bylo uskutečněno 18 seminářů, konferencí a workshopů a 4 specializované kurzy. Například Společnost pro podporu lidí s mentálním postižením v České republice uspořádala 3 semináře týkající se nového občanského zákoníku, který přines řadu změn pro lidi s mentálním postižením. Dva semináře se týkaly sexuality, partnerství a rodičovství a jeden seminář svéprávnosti a opatrovnickví. Semináře byly určeny pečujícími osobám, v jednom termínu se však uskutečnil i paralelní seminář pro lidi s mentálním postižením, kde se dozvěděli informace o změnách v občanském zákoníku ve snadno srozumitelné formě. Jako další příklad lze uvést uspořádání 3 seminářů Svazem neslyšících a nedoslýchavých v ČR, které byly zaměřené na různá úskalí sluchového postižení a možnosti podpory. Účastníky byli především poradenští pracovníci. Viz též příloha č. 2.

Naproti tomu mezinárodní aktivity a advokační činnosti jsou spíše doplňkovými aktivitami, navazujícími na páteřní aktivity. Díky členství v mezinárodních organizacích získávají spolky aktuální informace týkající se obecně lidí se zdravotním postižením i konkrétního typu zdravotního postižení. Podporováno je členství v mezinárodních organizacích jak konkrétních typů zdravotního postižení, tak i v klíčových organizacích European Disability Forum a Disabled Peoples International, jejichž členem je Národní rada osob se zdravotním postižením ČR.

Zejména advokační aktivity jsou realizovány jen úzkou výsečí organizací, které disponují potřebným zázemím a kvalifikovanými zaměstnanci, tedy především střešovou organizací Národní radou osob se zdravotním postižením ČR, která se na této činnosti podílí z hlediska finančního podílu celkem 76,6 %. V rámci svého projektu „Účast NRZP ČR na obhajobě práv osob se zdravotním postižením, jejich organizací a účast při tvorbě, monitorování a novelizaci ucelených plánů vyrovnávání příležitostí na celostátní úrovni a ve 14 krajích v ČR“ Národní rada osob se zdravotním postižením ČR díky podpoře Úřadu vlády ČR uplatnila připomínky k 21 legislativním návrhům. Zásluhou tohoto projektu bylo dosaženo pozitivní změny například zvýšením příspěvku na péči. Díky podpoře Národní rady osob se zdravotním postižením ČR tak dochází k efektivnímu prosazování práv osob se zdravotním postižením.

Osoby se zdravotním postižením tak pomáhají sami sobě a nejsou pouze závislími klienty. Pro spolky lidí se zdravotním postižením s celostátní působností je tento program mimořádně důležitý a potřebný, o čemž svědčí mj. i počet předkládaných žádostí o poskytnutí dotace.

Účelnost, hospodárnost a efektivnost finančních prostředků vynaložených na financování jednotlivých projektů v rámci dotačního programu je hodnocena na několika úrovních před vyplacením dotace:

- a) Při hodnocení žádostí hodnotiteli jsou posuzovány jak prostředky požadované z dotace Úřadu vlády ČR, tak celkové náklady vynaložené na projekt (posuzuje se každá položka zvlášť). Kontrolou prochází také požadavky na mzdové náklady (v souladu se směrnicí, ve které jsou přesně dány limity).
- b) Na zasedání Komise pro hodnocení projektů programu Podpora spolků ZP jeho členové znova posuzují předložené rozpočty. Na základě jejich doporučení jsou následně rozpočty organizacemi upravovány.

- c) Před Rozhodnutím o přidělení dotace upravené rozpočty procházejí kontrolou Oddělení kontroly Úřadu vlády.

Příslušné útvary Úřadu vlády ČR v souladu se zákonem o finanční kontrole v rámci průběžných i následných kontrol pravidelně ověřují u příjemců dotací, zda jsou poskytnuté finanční prostředky rovněž hospodárně, účelně a efektivně vynakládány, a to v souladu s vydanými rozhodnutími o poskytnutí dotace. V rámci kontrol prováděných v sídlech příjemců dotací je rovněž ověřováno, zda je odpovídajícím způsobem a v potřebné kvalitě naplňována obsahová stránka dotovaných projektů.

Při průběžném nastavování pravidel programu jsou využívány také poznatky, zkušenosti a doporučení členů Komise pro hodnocení projektů programu Podpora spolků ZP. Obsahové vymezení dotačního programu včetně jednotlivých tematických okruhů je pravidelně projednáváno a monitorováno Vládním výborem pro zdravotně postižené občany. Souhrnná informace o průběhu dotačního řízení a celkový přehled o poskytnutých finančních prostředcích na dotační program Podpora spolků ZP jsou součástí Zpráv o plnění opatření Národního plánu vytváření rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2010–2014, a nyní budou součástí Národního plánu podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2015–2020. Tato informace je také zapracovávána do výročních zpráv Vládního výboru za příslušný kalendářní rok.

3. Kontrola využívání poskytnutých dotací, závěry kontrolních zjištění a vyúčtování dotací v roce 2015

Ve sledovaném období roku 2015 bylo provedeno celkem 11 veřejnosprávních kontrol, z toho 4 průběžné a 7 následných.

Průběžné veřejnosprávní kontroly:

Název organizace	Název projektu
ParaCENTRUM Fenix	Propojení ParaCENTRA Fenix do Evropy
MIKASA	Vzdělávací a informační aktivity podporující osoby s poruchami autistického spektra v integraci do společnosti
Sdružení pro komplexní péči při dětské mozkové obrně (SDMO)	Organizačně administrativní servis SDMO
Pacienti IBD	1. Podpora činnosti občanského sdružení pacientů s idiopatickými střevními záněty 2. Rozvoj spolupráce s The European Federation of Crohn's & Ulcerative Colitis Associations

Následné veřejnosprávní kontroly:

Název organizace	Název projektu
Svaz diabetiků ČR	Organizačně administrativní servis v rámci svépomocných aktivit Svazu diabetiků ČR
Svaz neslyšících a nedoslýchavých	Servis služeb SNN v ČR
KONTAKT bB	SAZ - Stabilita administrativního zázemí
Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých ČR	Umíme si pomáhat, svépomocné aktivity – organizačně administrativní servis
Pevnost – České centrum znakového jazyka	Organizačně administrativní servis organizace Pevnost - Českého centra znakového jazyka, o. s.
Liga vozíčkářů	Vydávání časopisu Vozíčkář a provoz portálu www.vozickar.com
Evropské centrum pantomimy neslyšících, o. s.	Provozní náklady organizace ECPN

Jak bylo zjištěno v rámci provedených kontrol, nejčastější chybou je, že spolky nedodržují strukturu schváleného rozpočtu, ať už se jednalo o nedodržování maximálního limitu 20 % při přesunu finančních prostředků dotace mezi jednotlivými položkami rozpočtu anebo o vytvoření nové, v Rozhodnutí neschválené položky. Dále se vyskytly problémy s vedením účetnictví a s neznalostí náležitostí při uzavírání smluv se zaměstnanci. K předcházení těchto chyb bude v letošním roce realizováno školení pro žadatele.

Z hlediska kontroly obsahové části projektu organizace realizují projekty v souladu se záměrem, který je uveden v žádosti o dotaci.

Dle kontroly provedené zaměstnanci Oddělení sekretariátu Vládního výboru pro zdravotně postižené občany předložily závěrečné zprávy v termínu všechny organizace, kromě dvou. Spolek „Společnost pro mukopolysacharidosu“ předložil zprávu s jednodenním zpožděním, spolek Česká asociace pro psychické zdraví nepředložil závěrečnou zprávu ani po opětovném vyzvání – následně bylo zjištěno, že tento spolek vstoupil do likvidace 25.01.2016 a je od 29.01.2016 v insolvenčním řízení.

4. Závěr

Dotační program Podpora spolků ZP je zaměřen na podporu aktivit spolků osob se zdravotním postižením s celostátní působností, které přispívají k zapojení lidí se zdravotním postižením do všech oblastí společnosti a seznamují širokou veřejnost s tématy týkajícími se zdravotního postižení. Program pomáhá realizovat i cíle a opatření Národního plánu podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2015–2020 a přispívá k implementaci Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením, a to především v oblasti osvětové činnosti a participace lidí se zdravotním postižením na správě veřejných záležitostí.

Těchto cílů je dosahováno pomocí realizace 4 okruhů činnosti: mezinárodní spolupráce v oblasti vyrovnávání příležitostí pro osoby se zdravotním, účast na tvorbě, realizaci a monitorování ucelených plánů vyrovnávání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením, vzdělávací a informační činnost v oblasti vyrovnávání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením, organizačně administrativní servis v rámci svépomocných aktivit spolků zdravotně postižených.

V roce 2015 bylo v rámci tohoto dotačního programu vyplaceno celkem 20.723.755 Kč 54 organizacím na realizaci 108 projektů.

Nejvíce podporovanou oblastí je organizačně administrativní servis spolků osob se zdravotním postižením, přičemž rozdělení těchto spolků podle typu postižení, kterému se věnují, odpovídá výskytu postižení ve společnosti. Tím je zajištěna udržitelná a funkční síť spolků pro různé typy postižení. Druhou nejvíce podporovanou oblastí je vzdělávací a informační činnost. Ta je realizována provozem webových stránek spolků, vydáváním informačních materiálů a pořádáním seminářů a konferencí. V rámci mezinárodních aktivit je podporováno především členství v mezinárodních organizacích, což přispívá k předávání aktuálních informací jak v oblasti léčby, prevence, tak i mezinárodní legislativy. Monitorování legislativy a plánů a strategií pro osoby se zdravotním postižením je realizováno jen několika spolky z důvodu potřebného zázemí a kvalifikovaných zaměstnanců, díky podpoře této činnosti však došlo ke spolupráci na několika krajských plánech vyrovnávání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením a k uplatnění řady připomínek k legislativním návrhům.

Účelnost, hospodárnost a efektivnost finančních prostředků poskytnutých na financování projektů je hodnocena před vyplacením dotace na 3 úrovních: hodnotiteli, Komisí pro hodnocení projektů programu Podpora spolků ZP a Oddělením kontroly Úřadu vlády. Kontrola využívání poskytnutých dotací následně probíhá v rámci veřejnosprávních kontrol příslušnými útvary Úřadu vlády ČR.

Příloha č. 1

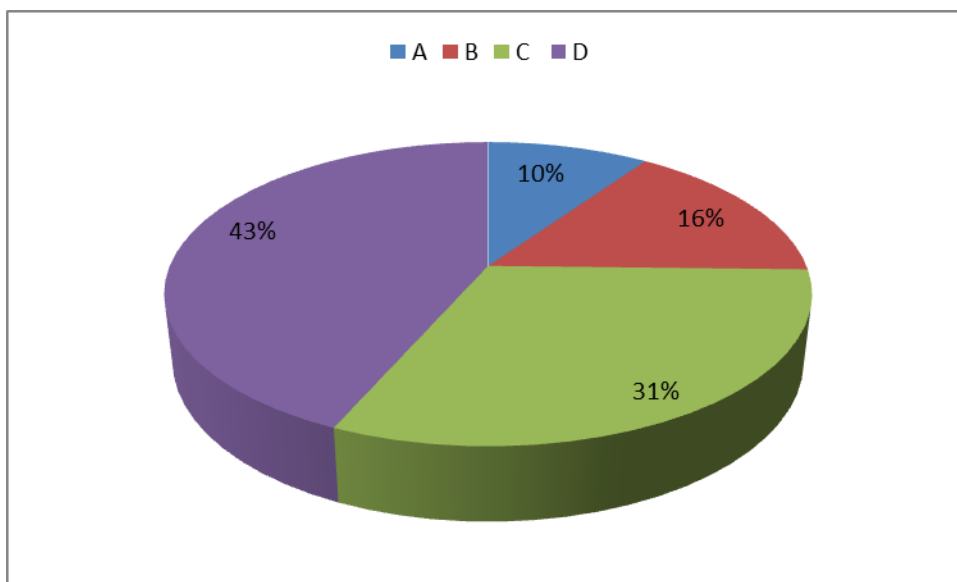
Přehled rozdělení dotací v dotačním programu Podpora spolků ZP v roce 2015

Celkem bylo předloženo 128 žádostí o dotaci s celkovým požadavkem 42.118.455 Kč. V rámci dotačního řízení bylo podpořeno 108 projektů (101 projektů podpořených z finančních prostředků pro rok 2015 a 7 projektů podpořených z nespotřebovaných výdajů z roku 2014) předložených 54 spolky, rozděleny byly finanční prostředky ve výši 20.745.305 Kč.

V jednotlivých tematických okruzích byla podpora následující:

- v rámci tematického okruhu A bylo podpořeno 24 projektů částkou 1.996.139 Kč,
- v rámci tematického okruhu B bylo podpořeno 5 projektů částkou 3.263.960 Kč,
- v rámci tematického okruhu C bylo podpořeno 40 projektů částkou 6.476.525 Kč,
- v rámci tematického okruhu D bylo podpořeno 39 projektů částkou 8.987.131 Kč.

Graf č. 3: Rozdělení dotací dle částek vynaložených na jednotlivé tematické okruhy činností

Přehled rozdělení dotací – dotačního programu Podpora spolků ZP pro rok 2015 dle jednotlivých organizací seřazených dle výše poskytnuté dotace:

Název organizace	Název projektu	Výše dotace 2015	Výše dotace 2015 celkem
Národní rada osob se zdravotním postižením České republiky	Mezinárodní spolupráce Národní rady osob se zdravotním postižením ČR v oblasti vyrovnávání příležitostí pro občany se zdravotním postižením	700 000 Kč	6 100 000 Kč
	Účast NRZP ČR na obhajobě práv osob se zdravotním postižením, jejich organizací a účast při tvorbě, monitorování a novelizaci ucelených plánů vyrovnávání příležitostí na celostátní úrovni a ve 14 krajích v ČR	2 500 000 Kč	
	Informační činnost NRZP ČR k podpoře vyrovnávání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením	1 400 000 Kč	
	Organizačně administrativní servis NRZP ČR	1 500 000 Kč	
Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých České republiky	Zapojování ČR do evropských a světových struktur pomoci zrakově postiženým osobám	140 000 Kč	1 745 801 Kč
	Multifunkční centrum osvěty a informací pro zrakově postižené občany a širokou veřejnost	400 000 Kč	
	Umíme si pomáhat, svépomocné aktivity - organizačně administrativní servis	1 205 801 Kč	
Společnost pro podporu lidí s mentálním postižením v České republice, o.s.	Inclusion International - Inclusion Europe: mezinárodní spolupráce v rámci hnutí prosazujícího inkluzi lidí s mentálním postižením	70 000 Kč	1 148 960 Kč
	Stejná práva lidí s mentálním postižením a jejich rodin: Prosazování a monitorování jejich zájmů	218 960 Kč	
	Vzdělávací aktivity a poradenské semináře pro lidi s mentálním postižením a jejich rodiče	340 000 Kč	
	Administrativní zajištění organizace lidí s mentálním postižením a jejich rodin s celorepublikovou působností	520 000 Kč	
Svaz tělesně postižených v České republice, z.s.	PC kurzy pro osoby se zdravotním postižením	54 180 Kč	1 099 180 Kč
	Administrativní servis Svazu tělesně postižených v České republice, z.s.	1 045 000 Kč	

Svaz postižených civilizačními chorobami v České republice, z.s.	Centrum služeb a komunitní centra pro osoby postižené civilizačními chorobami	920 000 Kč	920 000 Kč
Občanské sdružení KOLUMBUS	Zpět do života - Vyrovnávání příležitostí pro osoby s duševním onemocněním	360 000 Kč	780 000 Kč
	Zapojení uživatelů do edukace o duševním zdraví, informační činnost o reformě psychiatrické péče a pacientští důvěrníci a podpůrci – informační podpora, hájení práv a zájmů osob s duševní poruchou.	300 000 Kč	
	Organizačně administrativní servis - rozvoj celostátního spolku uživatelů psychiatrické péče KOLUMBUS	120 000 Kč	
Liga vozíčkářů	Informacemi k soběstačnosti	350 000 Kč	490 000 Kč
	Zajištění chodu organizace	140 000 Kč	
Pražská organizace vozíčkářů, o. s.	Informační servis pro osoby s tělesným postižením a podpora jeho využívání	300 000 Kč	450 000 Kč
	Zajištění provozu Centra samostatného života a Střediska přístupného vzdělávání Pražské organizace vozíčkářů	150 000 Kč	
Svaz neslyšících a nedoslýchavých v České republice	Mezinárodní spolupráce SNN v ČR	110 000 Kč	420 000 Kč
	Vzdělávací a osvětová činnost SNN v ČR	60 000 Kč	
	Servis služeb SNN v ČR	250 000 Kč	
Sdružení celiaků České republiky hájící zájmy lidí, kteří jsou ze zdravotních důvodů nuceni dodržovat bezlepkovou dietu, o. s.	Mezinárodní spolupráce v rámci AO ECS	35 000 Kč	410 460 Kč
	Zpravodaj, další informační materiály o celiakii a provoz internetových stránek	50 000 Kč	
	Organizačně administrativní servis SCČR	325 460 Kč	
Asociace organizací neslyšících, nedoslýchavých a jejich přátel	Osvětová činnost v oblasti sluchového postižení	200 000 Kč	350 000 Kč
	Zajištění služeb a koordinace akcí pro osoby se sluchovým postižením	150 000 Kč	
ARCUS - ONKO CENTRUM	Edukační patientský program ONKO	200 000 Kč	330 000 Kč
	Organizační a administrativní servis	130 000 Kč	
Sdružení pro rehabilitaci osob po cévních mozkových příhodách o. s.	Mezinárodní konference a členský příspěvek SAFE	50 000 Kč	330 000 Kč
	Konference o CMP a propagace	180 000 Kč	
	Administrativní servis	100 000 Kč	

CEREBRUM - Sdružení osob po poranění mozku a jejich rodin	Mezinárodní spolupráce v BIF-EC	50 000 Kč	300 305 Kč
	Informační a edukační servis pro osoby po poškození mozku	150 305 Kč	
	Organizační a administrativní servis Cerebra	100 000 Kč	
Amelie, o.s.	Být v kontaktu se světovým děním a strategiemi v oblasti psychosociální pomoci onkologicky nemocným a jejich blízkým	60 000 Kč	300 000 Kč
	Konference „I slova léčí II.“	120 000 Kč	
	Organizačně administrativní servis	120 000 Kč	
VIDA o. s.	Informační a edukační činnost VIDA o.s	150 000 Kč	300 000 Kč
	Administrativně organizační servis celonárodní organizace VIDA	150 000 Kč	
Asociace poraden pro osoby se zdravotním postižením ČR	Vzdělávací a informační činnost Asociace poraden pro osoby se zdravotním postižením v 14 krajích ČR	290 000 Kč	290 000 Kč
Asociace rodičů a přátel zdravotně postižených dětí v ČR, z.s.	Tematické semináře a podpora účinnosti informačního systému Asociace rodičů a přátel zdravotně postižených dětí v ČR, z.s.	260 000 Kč	260 000 Kč
Klub bechtěreviků o. s.	Mezinárodní spolupráce v oblasti vyrovnávání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením	17 500 Kč	257 500 Kč
	Edukační a informační činnost v oblasti vyrovnávání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením	90 000 Kč	
	Organizačně administrativní servis zdravotně postižených organizovaných v Klubu bechtěreviků o. s.	150 000 Kč	
Klub nemocných cystickou fibrózou, o.s.	Mediální a informační kampaň o cystické fibróze	104 500 Kč	255 500 Kč
	Péče o nemocné cystickou fibrózou	151 000 Kč	
Společnost "E"/Czech Epilepsy Association, z.s.	Osvěta a informovanost o epilepsii a zlepšení akceptace lidí s epilepsií	130 000 Kč	240 000 Kč
	Zajištění organizačně administrativního servisu projektů Společnosti "E"	110 000 Kč	
Společnost pro bezlepkovou dietu z.s.	Činnost Společnosti pro bezlepkovou dietu z.s. v mezinárodní organizaci AOECS	50 000 Kč	
	Zajištění informační a edukační činnosti pro lidi na bezlepkové dietě	60 000 Kč	

Společnost pro bezlepkovou dietu z.s.	Zajištění organizačně administrativní činnosti Společnosti pro bezlepkovou dietu z.s.	120 000 Kč	230 000 Kč
Česká asociace pro psychické zdraví	Esprit – časopis o duševních nemocech a duševním zdraví pro odbornou i laickou veřejnost	104 400 Kč	224 400 Kč
	Organizačně administrativní servis - rozvoj České asociace pro psychické zdraví	120 000 Kč	
Organizace nevidomých	Informování veřejnosti o aktivitách nevidomých a možnostech jejich zapojení do běžného života	70 000 Kč	220 000 Kč
	Podpora aktivit nevidomých a slabozrakých prostřednictvím středisek Organizace nevidomých	150 000 Kč	
LYMFOM HELP, o.s.	Edukační a informační činnost v problematice maligních lymfomů	60 000 Kč	205 000 Kč
	Administrativní zázemí - LYMFOM HELP, o.s.	145 000 Kč	
Svaz diabetiků České republiky	Členství Svazu diabetiků ČR v International Diabetes Federation (IDF)	31 500 Kč	201 500 Kč
	Zabezpečení webových stránek Svazu diabetiků ČR	20 000 Kč	
	Centrum služeb pro diabetiky a zabezpečení činnosti krajských rad Svazu diabetiků ČR	150 000 Kč	
Českomoravská jednota neslyšících, občanské sdružení	Odstraňujeme komunikační bariéry	150 000 Kč	199 700 Kč
	Organizační a koordinační servis ČMJN	49 700 Kč	
Asociace pomáhající lidem s autismem - APLA Praha, Střední Čechy, o.s.	Rozvoj mezinárodní spolupráce v rámci aktivního členství APLA Praha, Střední Čechy, o. s. v evropské asociaci AUTISM EUROPE	90 000 Kč	190 000 Kč
	Časopis ZPRAVODAJ APLA jako účinný nástroj pro osvětu a informovanost v oblasti autismu	100 000 Kč	
FOKUS - Sdružení pro péči o duševně nemocné	Aktivní zapojení do mezinárodní spolupráce v péči o duševně nemocné	150 000 Kč	150 000 Kč
Společnost pro mukopolysacharidósu	"Pomozme jim žít a zemřít doma" - organizačně-administrativní podpora projektů Společnosti pro mukopolysacharidósu.	142 800 Kč	142 800 Kč
České ILCO	Spolupracujeme se zahraničím	40 000 Kč	140 000 Kč
	Pomáháme stomikům	100 000 Kč	
Občanské sdružení pacientů s idiopatickými střevními záněty	Rozvoj spolupráce s The European Federation of Crohn's & Ulcerative Colitis Associations	85 339 Kč	135 339 Kč
	Podpora činnosti Občanského sdružení pacientů s idiopatickými střevními záněty	50 000 Kč	

Dobré místo, o.s.	Podpora zdravotně-sociálního portálu Lidé mezi lidmi	80 000 Kč	130 000 Kč
	Organizačně administrativní zajištění a provoz občanského sdružení Dobré místo	50 000 Kč	
Sdružení pro komplexní péči při dětské mozkové obrně (SDMO), o.s.	Přednášková činnost a provoz webového portálu SDMO	48 980 Kč	128 980 Kč
	Organizačně administrativní servis SDMO	80 000 Kč	
Národní sdružení PKU a jiných DMP	Členství a aktivity Národního sdružení PKU a jiných DMP v rámci ES PKU	52 000 Kč	127 000 Kč
	Informačně-edukační činnost NS PKU a jiných DMP	45 000 Kč	
	Organizačně - administrativní servis NS PKU a jiných DMP	30 000 Kč	
Unie Roska v ČR	“Členství v EMSP	10 500 Kč	120 500 Kč
	13. národní konference „Místo pro kvalitní život s roztroušenou sklerózou“	110 000 Kč	
MIKASA z.s.	Vzdělávací a informační aktivity podporující osoby s poruchami autistického spektra v integraci do společnosti	120 000 Kč	120 000 Kč
Společnost Parkinson, o.s.	Pokračování členství v mezinárodní organizaci parkinsoniků EPDA	9 400 Kč	109 400 Kč
	Vydávání periodika - časopis Parkinson	100 000 Kč	
Česká asociace paraplegiků - CZEPA	Mezinárodní konference a členství v Evropské spinální federaci	34 400 Kč	107 960 Kč
	Jak na to doma	37 660 Kč	
	Umíme pomáhat	35 900 Kč	
Česká unie neslyšících	Neslyšící a nedoslýchaví do světa	30 000 Kč	100 000 Kč
	Osvěta o osobách se sluchovým postižením a vzdělávání pracovníků	70 000 Kč	
PARENT PROJECT	Zajištění organizačně administrativního servisu spolku pacientů a rodin, jejichž dítě trpí svalovou dystofií Duchenne/Becker	100 000 Kč	100 000 Kč
Sportovní klub vozíčkářů Praha	Stabilní zázemí pro sport hendikepovaných	100 000 Kč	100 000 Kč
Česká abilympijská asociace, o.s.	Abilympijský zpravodaj	90 000 Kč	90 000 Kč
Pevnost - České centrum znakového jazyka, o.s.	Organizačně administrativní servis organizace Pevnost - Českého centra znakového jazyka, o.s.	90 000 Kč	90 000 Kč

Společnost C-M-T	Informační zpravodaj - Bulletin Společnosti C-M-T - rok 2015	50 000 Kč	90 000 Kč
	Podpora činnosti organizace - Společnost C-M-T v roce 2015	40 000 Kč	
Asociace muskulárních dystrofií v ČR	Členství v mezinárodní organizaci EAMDA – členský příspěvek a účast na mezinárodním kongresu EAMDA	38 000 Kč	78 000 Kč
	Ediční činnost a provoz webového informačního portálu	40 000 Kč	
ParaCENTRUM Fenix	Propojení ParaCENTRA Fenix do Evropy	70 000 Kč	70 000 Kč
Společnost pro pomoc při Huntingtonově chorobě	Mezinárodní spolupráce SPHCH	35 800 Kč	66 320 Kč
	Organizačně administrativní servis pro realizaci sub-projektu financovaného z Programu implementace švýcarsko-české spolupráce na MZdr	30 520 Kč	
Parkinson-Help o.s.	Rozvoj a rozšíření činnosti	62 000 Kč	62 000 Kč
RETT-COMMUNITY o.s.	Vzdělávání a zlepšování sociálních dovedností osob pečujících o dívky s Rett syndromem jako prostředek sociálního začleňování komunity	60 000 Kč	60 000 Kč
KLUB PŘÁTEL ČERVENOBÍLÉ HOLE o. s.	Nový obzor - edukační, osvětová a klubová činnost	36 500 Kč	58 700 Kč
	Administrativní servis pro projekt „Nový obzor“	22 200 Kč	
EPHATA o.s.	Má Vaše dítě problém se sluchem?	45 000 Kč	45 000 Kč
Společnost rodičů a přátel dětí s Downovým syndromem, z.s.	Členství v EDSA a účast na mezinárodních akcích s tematikou Downova syndromu.	40 000 Kč	40 000 Kč
Občanské sdružení pomoci duševně nemocným ČR	Monitorování potřeb zdravotních a sociálních služeb pro duševně nemocné	35 000 Kč	35 000 Kč
Celkem			20 745 305 Kč

Příloha č. 2

Výstupy programu Podpora spolků ZP za rok 2015

V každém tematickém okruhu je možné zjistit, jakým způsobem byly použity finanční prostředky z dotace poskytnuté Úřadem vlády. V rámci jednoho projektu může organizace zrealizovat více aktivit, spadajících pod danou oblast.

Tematický okruh A – Mezinárodní spolupráce v oblasti vyrovnávání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením

1. počet projektů propojujících organizace s mezinárodními organizacemi formou účastí na konferencích: 19
2. počet projektů, díky nimž se hradí členské poplatky v mezinárodních organizacích: 14

Tematický okruh B – Účast na tvorbě, realizaci a monitorování ucelených plánů vyrovnávání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením

1. počet projektů, které se zabývají monitorováním legislativy: 4
2. počet projektů monitorujících různé typy plánů a strategií pro osoby se zdravotním postižením: 4

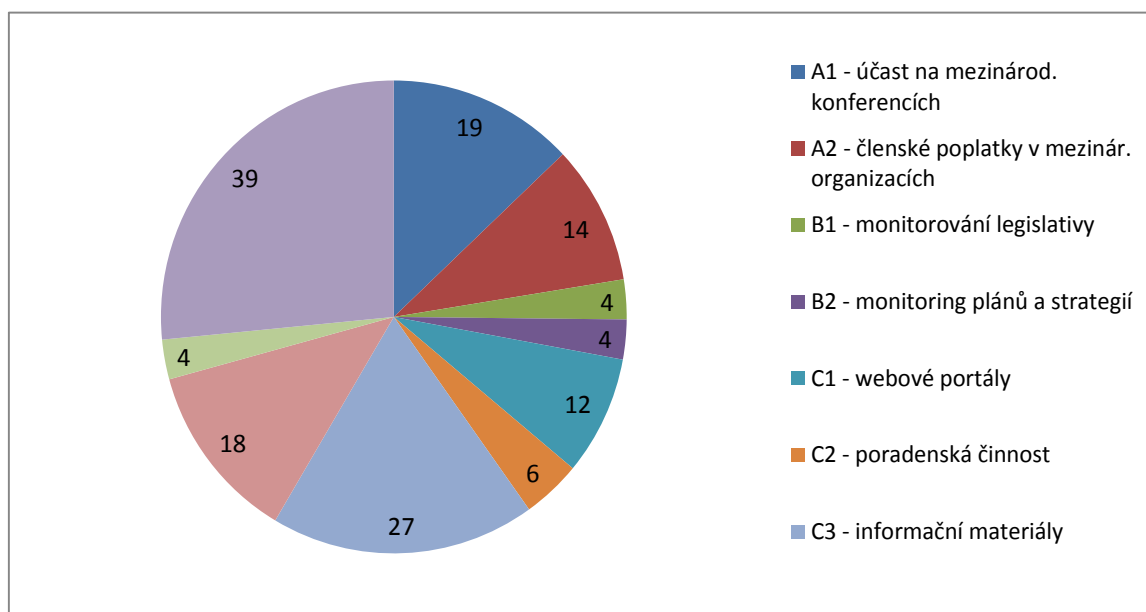
Tematický okruh C – Vzdělávací a informační činnost v oblasti vyrovnávání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením

1. počet projektů zaměřených na provoz webových portálů: 12
2. počet projektů zaměřených na provoz poradenské činnosti: 6
3. počet projektů, jejichž obsahem je vydávání informačních materiálů: 27
4. počet pořádaných seminářů, konferencí, workshopů: 18
5. počet pořádaných specializovaných kurzů: 4

Tematický okruh D – Organizačně administrativní servis v rámci svépomocných aktivit občanských sdružení zdravotně postižených

1. V oblasti D bylo podpořeno 39 projektů zaměřených na zajištění činnosti organizace

Graf č. 4: Výstupy programu Podpora veřejně účelných aktivit spolků zdravotně postižených v roce 2015

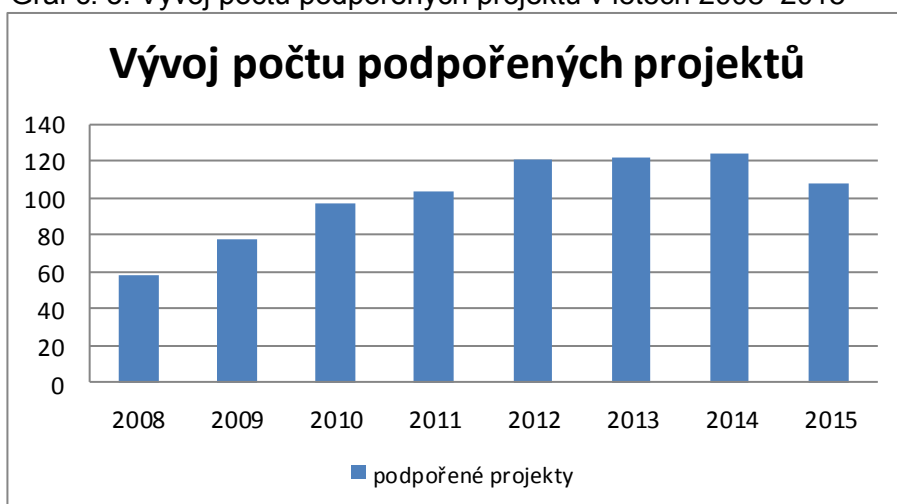

Příloha č. 3

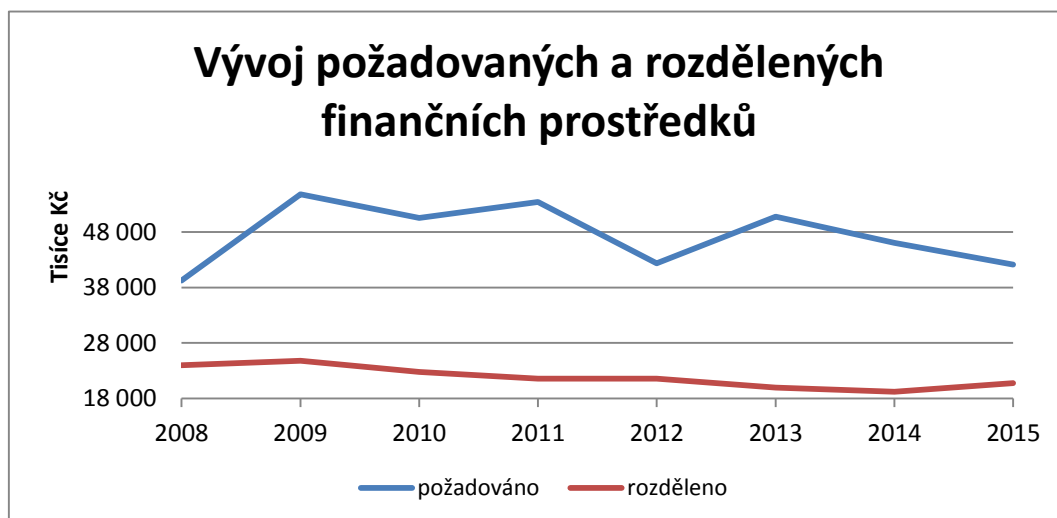
Přehled výše poskytnutých dotací a počtu podpořených projektů programu Podpora spolků ZP za období let 2008–2015

Rok	Přiděleno z rozpočtu	Rozděleno	Skutečnost	Podpořené projekty	Požadováno
2008	24 000 tis. Kč	24 000 000 Kč	23 488 229 Kč	58	39 240 079 Kč
2009	24 800 tis. Kč	24 800 000 Kč	24 537 553 Kč	78	54 774 847 Kč
2010	22 800 tis. Kč	22 800 000 Kč	22 555 424 Kč	97	50 536 983 Kč
2011	21 600 tis. Kč	21 600 000 Kč	21 520 000 Kč	103	53 392 790 Kč
2012	21 600 tis. Kč	21 593 500 Kč	21 593 500 Kč	121	42 334 517 Kč
2013	20 000 tis. Kč	19 988 260 Kč	19 988 260 Kč	122	50 771 679 Kč
2014	20 000 tis. Kč	19 187 695 Kč	19 187 695 Kč	124	46 062 103 Kč
2015	20 812 tis. Kč	20 745 305 Kč	20 723 755 Kč	108	42 118 455 Kč

Graf č. 5: Vývoj počtu podpořených projektů v letech 2008–2015

Graf č. 6 Vývoj požadovaných a rozdělených finančních prostředků v letech 2008–2015

B) Vyhodnocení dotačního programu Prevence sociálního vyloučení a komunitní práce za rok 2015

1. Charakteristika a cíle dotačního programu

Dotační program vznikl v návaznosti na usnesení vlády ze dne 5. srpna 2002 č. 761 k Návrhu akčního plánu k omezení žádostí příslušníků romské komunity z ČR o azyl v zemích EU a Norsku. Program reagoval na podnět zhoršující se situace Romů v České republice (odchody Romů do zahraničí, rostoucí napětí ve společnosti, objevující se vyloučené lokality).

Dotační program je preventivního charakteru a je určen pro neziskové organizace (spolky, ústavy, církevní právnické osoby, obecně prospěšné společnosti, nadace nebo nadační fondy) na realizaci neinvestičních projektů podporujících příslušníky romské komunity a obyvatele sociálně vyloučených lokalit (SVL) s cílem předcházet u nich sociálnímu vyloučení a odstraňovat jeho důsledky.

Zaměření dotačních programů projednává a schvaluje na svém zasedání Rada vlády pro záležitosti romské menšiny. Program se od roku 2002 značně rozvíjel. Zprvu byla podpora zaměřena na oblasti: bydlení, zaměstnanost a sociální oblasti. Od roku 2008 byly podporovány projekty ve dvou oblastech, a to A - Prevence sociálního vyloučení a B - Komunitní práce. V dalších letech, tzn. od roku 2011 do roku 2014, se dotační program zaměřoval na oblasti A - Prevence sociálního vyloučení, B - Komunitní práci a C - Edukační aktivity. V roce 2014 proběhla částečná revize dotačního programu, kdy bylo odsouhlaseno užší zaměření, a to zejména na oblast komunitní práce. I přesto, že projektové žádosti zaměřené na komunitní práci bylo možné podávat i před rokem 2015, tvořily takové projekty značnou menšinu. Revize zaměření dotačního programu na **podporu projektů využívajících metody komunitní práce** reagovala na aktuální výzvy z terénu a na potřebnost změnu přístupu v práci se SVL, kterých dle nejnovějších výzkumů narůstá.

Od roku 2015 tak poskytuje dotační program Prevence sociálního vyloučení a komunitní práce dotace na „**projekty využívající principy komunitní práce v romských komunitách/lokality**“, tj. projekty poskytující podporu a pomoc lidem žijícím v romských komunitách/lokality k získávání dovedností řešit svoji situaci vlastními silami, s podporou dalších osob nebo společným úsilím dané komunity. **Dále budou podporovány aktivity, které doplňují sociální programy a sociální služby...Doplňkovou součástí projektů může být edukační a informační činnost...**“

Komunitní přístup

Komunitní přístup je chápán jako metoda řešení sociálních problémů prostřednictvím práce s celým společenstvím, které vykazuje znaky sociálního znevýhodnění. Jejím cílem je vyvolání takové změny v komunitě, která povede k posílení sebeúcty a schopností členů komunity a vyrovnání jejich šancí na rovnoprávné zapojení do občanské společnosti.²

Shrnutí současných cílů programu Prevence sociálního vyloučení a komunitní práce

Zacílení dotačního programu odpovídá na aktuální potřeby v sociálně vyloučených lokalitách, současně však umožňuje rozvíjet inovativní přístupy k řešení situací, ve kterých se sociálně vyloučení obyvatelé nachází, a to prostřednictvím **metod komunitní práce**.

Hlavním cílem programu je přispět k vytvoření takových podmínek, aby dotčení občané byli schopni se sami aktivně zapojit do překonávání svého nepříznivého postavení a jejich důsledků a nezůstávali pouze v rolích klientů sociálních služeb. K naplnění tohoto cíle jsou podporovány

---

² Havrdová, Zuzana, Jana, Kosová, Jiřina, Svobodová, Aneta, Vomlelová. 2013. *Mít život ve svých rukou – metodika komunitní práce. O oblastech a postupech komunitního pracovníka ve vyloučených lokalitách*. Praha: Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy v Praze.

organizace, které pracují s principy komunitní práce. Ta směřuje k aktivizaci příslušníků dané komunity, převzetí odpovědnosti za sebe i komunitu a řešení své situace a situace celé komunity vlastními silami.

Sekundárním cílem je zlepšit soužití, mezi majoritou a minoritou v daných lokalitách prostřednictvím komunitních aktivit, které budto budují lepší prostředí, ve kterém se Romové nacházejí, případně zapojují zástupce menšiny a majority do společných akcí.

Projektové cíle dotačního programu **Prevence sociálního vyloučení a komunitní práce** jsou určeny a musí být v souladu s:

- Zásadami dlouhodobé Koncepce romské integrace do roku 2025;
- Strategií romské integrace do roku 2020;
- Strategickými a koncepčními dokumenty krajů a obcí na jejichž území se projekt realizuje, které se vztahují k integraci resp. sociálnímu začleňování Romů a obyvatel romských sociálně vyloučených lokalit.

Tabulka č. 1: Vývoj poskytovaných finančních prostředků v letech 2008-2014

Rok	Rozpočet	Rozděleno	Skutečnost	Podpořené projekty
2008	20 000 tis. Kč	19 999 000 Kč	19 203 700 Kč	42
2009	25 000 tis. Kč	25 000 000 Kč	25 000 000 Kč	44
2010	23 077 tis. Kč	23 054 000 Kč	23 054 000 Kč	60
2011	20 420 tis. Kč	19 669 000 Kč	19 669 000 Kč	35
2012	10 055 tis. Kč	10 055 000 Kč	10 055 000 Kč	31
2013	15 367 tis. Kč	15 367 000 Kč	15 167 000 Kč	55
2014	13 300 tis. Kč	13 298 000 Kč	13 298 000 Kč	52
2015	13 350 tis. Kč	12 487 000 Kč	12 207 000 Kč	32
2016	14 025 tis. Kč	12 304 420 Kč	- ³	29 ⁴

2. Proces schvalování žádostí v roce 2015

Dotace jsou rozdělovány transparentním způsobem ve výběrovém dotačním řízení. Celý proces je monitorován příslušnými útvary Úřadu vlády ČR, zejména Oddělením kanceláře Rady vlády pro záležitosti romské menšiny a Oddělením kontroly.

Zásady a podmínky dotačního programu Prevence sociálního vyloučení a komunitní práce jsou v daném roce vždy stanoveny příslušnou Směrnicí vedoucího Úřadu vlády České republiky (dále jen „Směrnice“). V roce 2015 byl dotační proces stanoven Směrnicí vedoucího Úřadu vlády České republiky č. 24/2014 o poskytování neinvestičních dotací k financování programů v oblasti lidských práv. Směrnice upravuje postupy pro vyhodnocování a schvalování projektů a podmínky a kritéria pro výběr projektů, a to jak kritéria společná všem programům, tak i specifická pro jednotlivé programy.

Efektivnost, hospodárnost a účelnost vynaložených státních prostředků byla v roce 2015 zajišťována řadou mechanismů:

- a) Zasedání Rady vlády pro záležitosti romské menšiny (dále jen „Rady“), která projednává zaměření dotačního programu na další dotační období. Členové Rady zde vznášejí své připomínky a návrhy k zacílení dotačního programu.

³ V současnosti (březen 2016) dochází k vyplacení finančních prostředků pro dotační rok 2016.

⁴ Po zasedání hodnotitelské komise jedna z organizací navržená k podpoře odstoupila z dotačního řízení. V současnosti je tak navrženo k podpoře 28 projektů v celkové výši 11.950.420 Kč

- b) Kontrola formálních náležitostí žádostí. Tento krok zajišťuje Oddělení kanceláře Rady vlády pro záležitosti romské menšiny. Kritéria formální kontroly jsou obsažena v příloze č. 2 Směrnice.
- c) Obsahové hodnocení projektů a následné zasedání hodnotitelské komise.
- d) Každou žádost posuzovali tři nezávislí hodnotitelé – krajský koordinátor, nezávislý expert a expert na komunitní práci. U hodnotitelů se hledělo na to, aby měl nulové či minimální vazby na hodnocený projekt. Hodnotitelé stvrdili svou nezájatost podpisem čestného prohlášení o nestrannosti a mlčenlivosti.
- e) Při obsahovém hodnocení externími hodnotiteli byly posuzovány následující kategorie:
  - soulad s cílem programu a zvolenou oblastí podpory (max. 14 bodů)
  - odborná úroveň projektu – propracovanost, proveditelnost, srozumitelnost, reálnost realizačního plánu (max. 16 bodů)
  - personální zajištění – odborné předpoklady řešitelů a kapacita řešitelského týmu (max. 10 bodů)
  - rozpočet projektu – přiměřenost výše požadovaných finančních prostředků a odůvodnění položek rozpočtu (max. 12 bodů)

Všechny části uvedeného obsahového hodnocení jsou součástí Přílohy č. 2 Směrnice.

Zasedání hodnotitelské komise.

Komise je složena z řad odborníků a zaměstnanců státní správy a je jmenována předsedou Rady vlády pro záležitosti romské menšiny. Hodnotitelská komise na svém zasedání přidělovala body v těchto kategoriích:

- analýza cílové skupiny, zkušenost žadatele s cílovou skupinou (0-5-10-15 bodů)
- doporučení obce a dotace od obce (0-5-10-15 bodů)
- potřebnost plánovaných aktivit v lokalitě (0-5-10-15 bodů)

Maximální počet dosažených bodů za část C a D je 102. Komise na svém zasedání dále posuzovala zejména (čl. 10 odst. 2 Směrnice):

- úplnost, správnost a celkovou úroveň zpracování předložené žádosti a projektu;
- nakolik předložené projekty směřují k naplnění dotačního programu;
- dostupnost a potřebnost nabízené služby;
- finanční náročnost projektu z hlediska přiměřenosti a hospodárnosti;
- jde-li o žadatele, který již v minulosti dotaci obdržel, rovněž jeho dosavadní spolupráci s Úřadem.

Komise dále při posuzování žádostí přihlížela i k poskytnutí nebo neposkytnutí dotace na stejný nebo obdobný projekt od MPSV (a OPLZZ), MŠMT či z dalších do té doby známých zdrojů a k regionálnímu rozmístění podpořených projektů (také s ohledem na dotační program Podpora Terénní práce). V souladu se Zvláštním ustanovením v Příloze č. 2 čl. 1 Směrnice komise přednostně podpořila projekty využívající principy komunitní práce. Poté byly podporovány nejlépe hodnocené aktivity, které doplňují sociální programy a sociální služby. **Závěrem komise bylo zpracování návrhu na přidělení dotací, včetně doporučené výše dotací, který byl podkladem vedoucímu Úřadu vlády k rozhodnutí o přidělení dotace.** Projekty, které nebyly podpořeny v plné výši, zpracovali Dodatek k žádosti, kde projekt upravily dle navržené výše podpory. Úprava projektů však nesmí ohrozit v žádosti stanovené cíle.

- f) Následné a průběžné veřejnosprávní kontroly příjemců dotací realizované na místě Oddělením kontroly ve spolupráci s Oddělením kanceláře Rady vlády pro záležitosti romské menšiny. V roce 2015 byly na projekty roku 2015 realizovány 2 průběžné veřejnosprávní kontroly. V roce 2016 byla prozatím realizována jedna následná veřejnosprávní kontrola na projekt roku 2015. Další následné veřejnosprávní kontroly jsou plánovány na druhé čtvrtletí roku 2016.

- g) S cílem snížit věcnou i finanční chybovost v rámci jednotlivých projektů byl v srpnu roku 2015 uspořádán seminář pro žadatele o dotace, kde byly prezentovány nejčastější chyby při čerpání dotací. Pro rok 2016 plánujeme uspořádat obdobný seminář, který bude zároveň spojen se školením k přechodu na elektronizaci dotačního řízení, ke kterému v současné době dochází.
- h) Povinnost zaslání průběžné a závěrečné zprávy o realizaci projektu. Obě zprávy představují klíčovou součást dotačního procesu, která ovlivňuje poskytnutí dotace dané organizaci i v dalším kalendářním roce. Na základě předložených zpráv jsou zpracovávány analýza dotačního programu a podklady pro přípravu závěrečného účtu státního rozpočtu kapitoly 304 Úřad vlády ČR.

3. Vyhodnocování projektů na základě sledovaných indikátorů

Jednotlivé dotační projekty byly hodnoceny na základě metodiky, která byla zpracována Oddělením kanceláře Rady vlády pro záležitosti romské menšiny a sekretariátu Rady vlády pro národnostní menšiny. Metodika v sobě zahrnuje indikátory, které jsou napříč dotačním řízením u jednotlivých projektů sledovány a jejichž naplnění je následně vyhodnocováno. Cílem těchto indikátorů je zjišťovat, zda u jednotlivých projektů došlo k naplnění cílů stanovených v projektových žádostech a současně, zda byly poskytnuté finanční prostředky využity efektivně, hospodárně a účelně. Sledované hodnoty se vztahují nejen k dotaci poskytované Úřadem vlády ČR, ale k celému projektu, tzn. včetně 30% spolufinancování ze strany příjemců dotace.

Pro dotační program byly indikátorové tabulky, které příjemce dotace vyplňoval, a to dle charakteru podpořených projektů. První indikátorová tabulka se týká projektů, jež se svým obsahem zaměřují na komunitní práci. Druhou indikátorovou tabulku vyplňují žadatelé, jejichž projekty se zaměřují na aktivity doplňující sociální programy a sociální služby. Třetí doplňková tabulka se týká všech těch projektů, kde je zamýšlena doplňková edukační a informační činnost.

Indikátorová tabulka může být dle identifikované potřeby v průběhu dalšího období aktualizována. Zejména je nutné poznamenat, že Výzkumný ústav práce a sociálních věcí v rámci Programu na podporu aplikovaného společenskovedního výzkumu a experimentálního vývoje „OMEGA“ realizuje projekt, jehož cílem je do konce roku 2017 připravit komplexní metodický nástroj sběru dat a jejich vyhodnocování z hlediska implementace dotačních programů Úřadu vlády ČR v oblasti romské integrace, a to v souladu s jejich záměry. Implementaci tohoto nástroje, prostřednictvím něhož se budou vyhodnocovat výsledky, efekty a dopady integračních aktivit podpořených z dotačních programů, očekáváme v roce 2018. Stejně tak bude indikátorová tabulka ještě konzultována s předními českými odborníky/odbornicemi na komunitní práci.

Jak již bylo v první kapitole této zprávy nastíněno, komunitní práce je spojována primárně s lidmi nejvíce ohroženými sociálním vyloučením, přičemž se snaží reagovat na jejich potřeby, umožnit jim zorganizovat se, formulovat své zájmy, iniciovat vznik komunitního centra a tím tyto lidi zplnomocňovat, posilovat a rozšiřovat jejich kapacity, což následně vede ke zlepšení jejich situace a ke zlepšení přístupu ke zdrojům.⁵

V těchto typech projektů jsou sledovány a vyhodnocovány zejména aktivity, které jsou s komunitní prací bezprostředně spojeny. Těmto jednotlivým aktivitám i odpovídají zvolené indikátory. Prvním krokem komunitní práce je vstup do komunity, její **mapování** a **kontaktování příslušníků komunity**. Platí přitom, že při mapování je vhodné kombinovat samotný sběr dat spolu s aktivizací lidí. Sběr dat následně slouží především k vytvoření tzv. sociální mapy, která zachycuje podstatné informace o dané lokalitě a komunitě.⁶

---

⁵ Havrdová, Zuzana, Jana, Kosová, Jiřina, Svobodová, Aneta, Vomlelová. 2013. *Mít život ve svých rukou – metodika komunitní práce. O oblastech a postupech komunitního pracovníka ve vyloučených lokalitách*. Praha: Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy v Praze.

⁶ Tamtéž.

Úspěšné kontaktování osob z komunity následně vede k navázání vztahů a důvěry mezi příslušníky komunity a pracovníky dané organizace. Právě na tomto základu dochází k formování jádrové, případně iniciační, skupiny. Přitom platí, že jádrová skupina by měla být primárně složena z osob z komunity, které mají zájem o témata komunity a jsou schopni spolupracovat. Současně by v této skupině měli být zastoupeni tzv. přirození lídři komunity, respektive neformální autority. Pracovník by při procesu formování jádrové skupiny neměl opomenout žádný ze segmentů dané komunity. Proces formování jádrové skupiny tak představuje podstatný krok v procesu komunitní práce. Proto jsou údaje o jádrové skupině do indikátorové tabulky rovněž zahrnuty.⁷

Jedním z cílů komunitního pracovníka je shromáždit zainteresovanou skupinu obyvatel, kteří mají potenciál podporovat změnu a nést odpovědnost za konkrétní realizované kroky. Při úspěšném zvládnutí výše popsaných kroků se dále směřuje k rozvoji komunity. Proces rozvoje komunity se v jednotlivých lokalitách liší, avšak obecně by se dalo shrnout, že sestává z několika fází – zejména fáze zapojování, rozšiřování organizace, získávání nezávislosti a vzniku mobilizované komunity. V těchto jednotlivých fázích jsou pomocí indikátorů sledovány oblasti, které si komunita stanovila jako primární a kterým se rozhodla věnovat například zaměstnanost, vzdělání, volnočasové využití aj.)⁸

U projektů zaměřujících se aktivity doplňující sociální programy či sociální služby jsou sledovány a vyhodnocovány zejména oblasti, ve kterých jsou aktivity realizovány. Dále je také sledováno, zda se jedná o aktivity jednorázové či pravidelně se opakující. V neposlední řadě je kladen důraz na zjištění, na které skupiny projekty cílí – zda na dospělé nebo na děti a mládež.

4. Vyhodnocení dotačního programu Prevence sociálního vyloučení a komunitní práce

Pro rok 2015 bylo pro dotační program přiděleno 13.350. tis. Kč a další 2 tis. Kč tvořily nároky z nespotřebovaných výdajů z roku předchozího. Komise navrhla na svém zasedání k podpoře 33 žádostí v celkové výši podpory 12.487.000 Kč.

Celkově byly v rámci dotačního řízení v roce 2015 vyčerpány finanční prostředky určené na tento program ve výši **12.207 tis. Kč**. Dotace byly poskytnuty celkem **32 subjektům**⁹ – na neinvestičních transferech spolkům (celkem 9 podpořených projektů), obecně prospěšným společnostem (celkem 14 podpořených projektů) a církevním organizacím (celkem 9 podpořených projektů).

Tabulka č. 2: Struktura dotací realizovaných v rámci dotačního programu Prevence sociálního vyloučení a komunitní práce za rok 2015 dle právní formy žadatelů

Právní forma příjemců dotace	Dotace v tis. Kč	% dle právní formy
Obecně prospěšné společnosti	4 984	41 %
Spolky	4 202	34 %
Církevní právnické osoby	3 021	25 %
CELKEM	12 207	100%

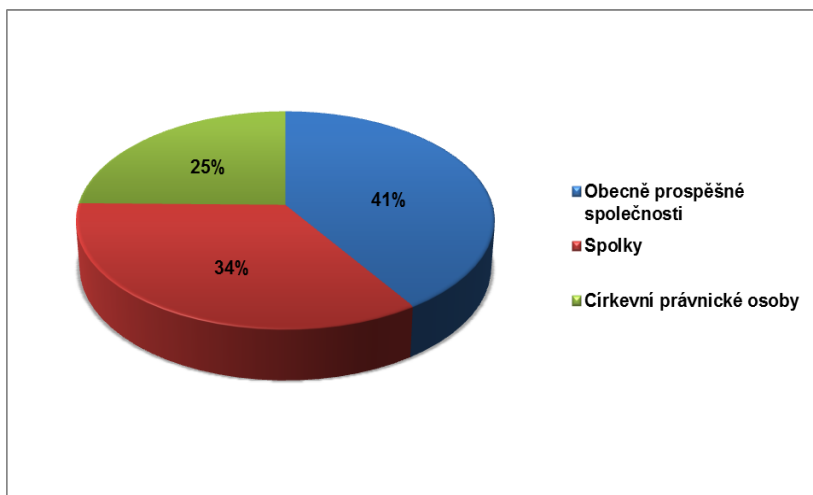
⁷ Tamtéž.

⁸ Tamtéž.

⁹ Z původně navrhovaných 33 projektů bylo podpořeno 32 žádostí. Organizace, která byla navržena hodnotitelskou komisí k podpoře za předpokladu dodání stanovených příloh k žádosti, požadované přílohy nedodala, proto jí nebyla poskytnuta dotace.

Graf č. 1: Struktura dotací realizovaných v rámci dotačního programu Prevence sociálního vyloučení a komunitní práce za rok 2015 dle právní formy žadatelů

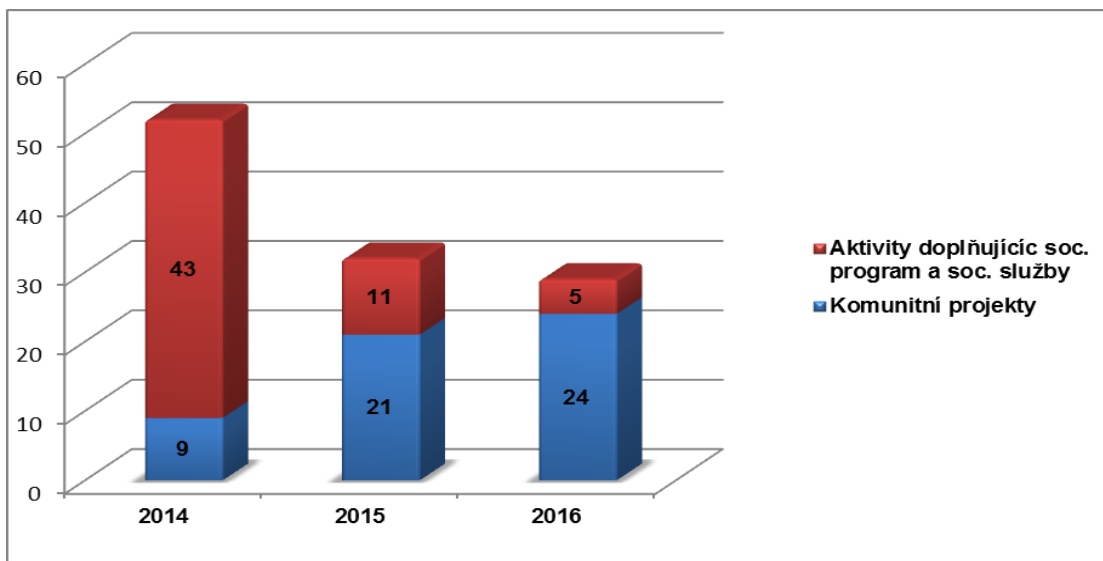

Zbylé finanční prostředky ve výši 1.145 tis. Kč byly převedeny do dotačního programu Podpora terénní práce, aby v tomto programu mohlo být provedeno dofinancování již podaných žádostí, které z formálních důvodů nemohly být podpořeny v kole prvním.¹⁰

V roce 2015 bylo z dotace Úřadu vlády ČR podpořeno 19 projektů zaměřených na komunitní práci. Další 2 projekty vykazovaly aspekty komunitní práce.¹¹ Zbylých 11 nejlépe hodnocených projektů se věnovalo aktivitám, které doplňují sociální programy a služby.

Z následujícího grafu je pozorovatelná rostoucí tendence projektů zaměřených na komunitní práci. Nutné je zmínit ale i klesající počet podpořených organizací celkově. V roce 2014 bylo podpořeno celkem 52 projektů, z nich pouze 9 využívalo či začínalo využívat principy komunitní práce. V roce 2015 pak bylo podpořeno pouze 32 projektů, o to více ale byl kladen důraz na podporu projektů pracujících s komunitní prací. Pro rok 2016 bylo hodnotitelskou komisí navrženo k podpoře 29 projektů, kdy již 24 pracuje pomocí metod komunitní práce.

Graf č. 2: Vývoj počtu podpořených projektů dle zaměření na jednotlivé druhy aktivit

¹⁰ Zejména z důvodu probíhajících voleb do obecních zastupitelstev v roce 2014.

¹¹ V dalších částech analýzy jsou tyto projekty řazeny k projektům komunitním.

Tabulka č. 3: Finanční a personální ukazatele dle oblastí projektů

Oblast	Výše podpory (v Kč)	Skutečně čerpáno (v Kč)	Vráceno (v Kč)	Počet podpořených projektů	Podpořené osoby	Zaměstnané osoby	Počet klientů na pracovníka
Komunitní práce	8.246.000	8.018.111	227.889	21	4.142	137	31
Aktivity doplňující sociální služby	3.961.000	3.961.000	0	11	2.901	114	25

Výše uvedená tabulka uvádí základní finanční a personální ukazatele dle zaměření projektů.

Projekty využívající principy komunitní práce byly podpořeny v celkové výši 8.246.000 Kč. Z toho skutečně čerpáno bylo 8.018.111 Kč. Nevyužité finanční prostředky činily 227.889 Kč. Důvody nevyčerpání prostředků se u jednotlivých organizací liší. V některých případech se jedná o nevyčerpané mzdové náklady, u dalších příjemců pak o nevyužité náklady na provoz. Některé organizace vrací finanční prostředky z důvodů, že byly schopny pořídit požadované služby či materiál levněji oproti předpokladu v žádosti. Na projekty zaměřené na aktivity doplňující sociální programy a sociální služby bylo celkově vynaloženo 3.961.000 Kč. Organizace v této oblasti podpory využily všechny přidělené prostředky.

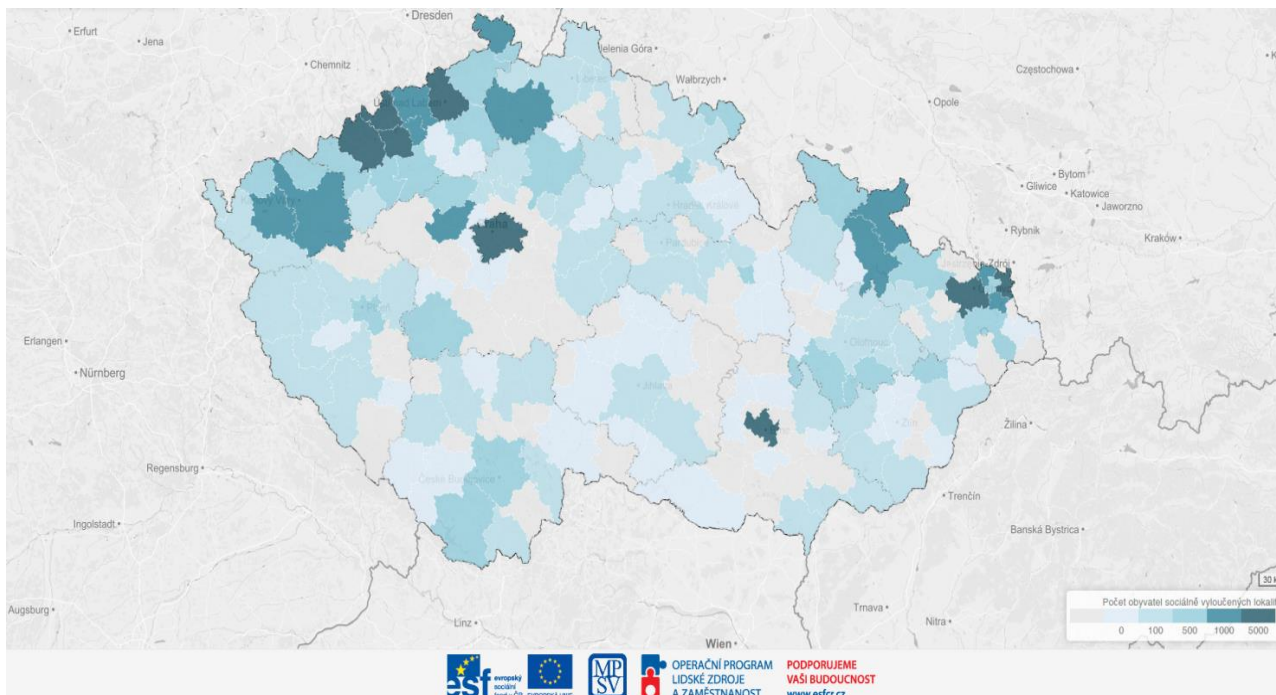
Rozdíl mezi vrácenými finančními prostředky dle jednotlivých oblastí projektu je způsoben především faktem, kdy organizace pracující s metodami komunitní práce vychází při sestavování rozpočtů pouze z mapování komunity a předpokládaného zaměření jádrové skupiny. To se však vzhledem k časovému odstupu mezi podáním projektové žádosti a obdržením finančních prostředků často liší, i vzhledem k často měnící se situaci v konkrétních lokalitách. V komunitní práci si komunita sama až v průběhu realizace projektu za pomoci komunitních pracovníků určuje priority a cíle, kterých by chtěla v daném roce dosáhnout. Naopak u projektů zaměřujících se na doplňkové aktivity k sociálním službám jsou aktivity včetně cílů plánovány předem pracovníky organizace, což jim umožňuje přesnější plánování a pružnější využití finančních prostředků.

Současně lze na základě výše uvedené tabulky konstatovat, že v komunitních projektech bylo v porovnání s doplňujícími aktivitami zapojeno více osob, jelikož komunitní práce primárně pracuje s cílem zapojení co nejvíce osob nejen z komunity, ale i dalších relevantních aktérů. Naopak projekty s doplňujícími aktivitami jsou zaměřeny spíše na přesněji definované užší cílové skupiny a jejich konkrétní problémy. Práce v projektech sociální služby je ve většině případů více individuální a cílená. Z údajů v tab. 3 také plyne, že komunitní pracovník pracuje se širší skupinou osob, než pracovník v rámci projektů doplňujících sociální služby. Náklady na jednoho klienta projektů komunitní práce jsou však srovnatelné s průměrnými náklady projektů zaměřujících se na podpůrné aktivity k sociálním službám přepočteno na jednoho klienta.

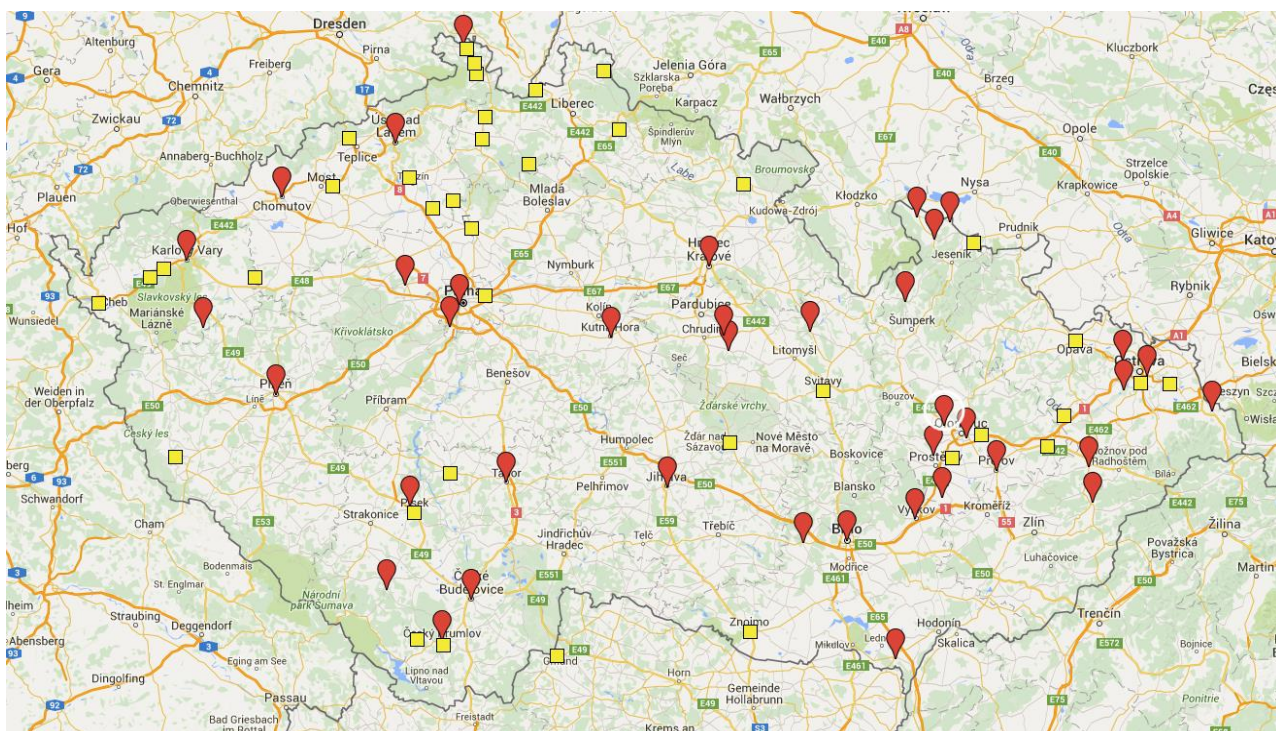
Jak bylo výše uvedeno, hodnotitelské komise na svém zasedání přihlíží také k regionálnímu rozmístění podpořených projektů (i s ohledem na dotační program Podpora Terénní práce). Důraz je kladen především na podpoření lokalit, které jsou dlouhodobě označovány za oblasti s vyšším procentem osob sociálně vyloučených či sociálním vyloučením ohrožených. Tyto oblasti lokalizuje i Analýza sociálně vyloučených lokalit v ČR z roku 2015 (dále jen „Analýza“), která navazuje na předchozí analýzu z roku 2006. Analýza z roku 2015 si kládla za cíl mimo jiné i identifikovat a popsat sociálně vyloučené lokality a porovnat jejich stav s rokem 2006, kdy se realizovalo první velké mapování. Obrázek č. 1 představuje právě dílčí výstup ze zmíněné Analýzy 2015, kdy ztmavující se modrá barva odkazuje na rostoucí počet sociálně vyloučených osob.¹²

¹² Celá analýza je dostupná na těchto webových stránkách <http://www.esfcr.cz/07-13/oplzz/analiza-socialne-vyloucenych-lokalit-v-cr-1>

Obrázek č. 1: Analýza sociálně vyloučených lokalit 2015

Obrázek č. 2: Rozložení finančních prostředků dotačních programů Prevence sociálního vyloučení a komunitní práce dle místa realizace projektu

Obrázek č. 2 zobrazuje rozložení finančních prostředků v dotačních program Podpora terénní práce (žlutý čtvereček) a Prevence sociálního vyloučení a komunitní práce (červená slza). Při porovnání dvou výše uvedených map pozorovatelné, že poskytnutá podpora ve většině pokrývá místa s nejvyšším počtem osob sociálně vyloučených lokalit či sociálním vyloučením ohrožených. Tam, kde se místa podpory odchyľují od míst s identifikovanými nejvyššími počty sociálně vyloučených lokalit, je situace způsobena několika faktory. V případě, kdy nejsou finančně pokryta místa, identifikovaná jako nejpostíženější, jsou příčinami zejména:

- nezájem příslušných aktérů nastalou situaci řešit
- fungující podpora z jiných finančních zdrojů
- nefunkčnost organizací uplatňujících podporované metody práce

Naopak v případech, kdy byla poskytnuta podpora i do oblastí, které nejsou považovány za nejpostiženější, se tak děje zejména z důvodů:

- velký zájem a aktivita příslušných aktérů o řešení objevující se situace sociálního vyloučení
- dlouhodobá fungující síť preventivně působících aktérů

Vyhodnocení sledovaných indikátorů u komunitních projektů

V předchozí kapitole byly představeny tři druhy indikátorových tabulek, a to dle zaměření projektu. Příjemci dotací za rok 2015 vyplnili v rámci závěrečných zpráv indikátorové tabulky v oblasti, ve které realizovali projekt, tedy buď za komunitní projekty nebo aktivity doplňující sociální programy či sociální služby. Následující část analýzy představí souhrnné hodnocení naplnění sledovaných indikátorů.

Tabulka č. 4: Vyhodnocení sledovaných indikátorů u komunitních projektů

Indikátor plnění projektu	Uvedeno v žádosti	Vykázáno v závěrečné zprávě	Ukazatel (jednotka)
Počet zaměstnanců (projekt)	124/41,42	137/38,64	počet osob /výše úvazků celkem
Mapování komunity	18 x ANO, 3 x NE	17 x ANO, 4 x NE	ANO/NE
Existence jádrové skupiny	15 x ANO, 6 x NE	12 X ANO, 9 x NE	ANO/NE
Velikost jádrové skupiny	Průměrně 6	Průměrně 6 osob v již zformovaných JS	Průměrný počet osob
Počet setkání jádrové skupiny	Průměrně 5	Průměrně 10	Počet ročně
Složení jádrové skupiny	komunita + komunitní pracovníci	komunita + komunitní pracovníci	Komunita/jiný aktér
Existence komunitního centra	12x ANO, 9 x NE	12x ANO, 9 x NE	ANO/NE
Počet aktivit navržených a realizovaných cílovou skupinou	x ¹³	937/3677	Počet aktivit/počet zúčastněných osob
Z toho jednorázové aktivity	x	266/1637	Počet aktivit/počet zúčastněných osob
Z toho pravidelně se opakující aktivity	x	323/1151	Počet aktivit/počet zúčastněných osob
Z toho aktivity v oblasti vzdělávání	x	155/656	Počet aktivit/počet zúčastněných osob
Z toho aktivity v oblasti zaměstnanosti	x	47/184	Počet aktivit/počet zúčastněných osob
Z toho aktivity v oblasti volnočasového vyžití	x	277/994	Počet aktivit/počet zúčastněných osob
Z toho aktivity zaměřující se na děti a mládež	x	679/2553	Počet aktivit/počet zúčastněných osob

¹³ V roce 2015 byly v žádostech pro rok 2015 nastaveny odlišné ukazatele pro sledování naplnění cílů projektu. Závěry plynoucí z porovnání žádostí a závěrečných zpráv by tak mohly být zavádějící.

Z toho aktivity zaměřující se na dospělé	x	283/1591	Počet aktivit/počet zúčastněných osob
Jiné	x	42/71	Počet aktivit/počet zúčastněných osob

V projektech zaměřených na komunitní práci bylo v žádostech uvedeno zaměstnání celkem 124 osob v přepočtu na 41,42 úvazků. Dle předložených závěrečných zpráv bylo zaměstnáno 137 osob v přepočtu na 38,64 úvazku. Souhrnně tedy bylo zaměstnáno více osob, avšak v přepočtu na nižší úvazky.

Mapování komunity bylo provedeno v 17 z 21 projektů. Organizace, které mapování komunity v rámci projektu neprovedly, odkazovaly na provedení mapování ještě před samotným zahájením projektu. Některé z organizací také prováděly mapování průběžně, napříč celým projektem.

Existenci jádrové skupiny či její utvoření deklarovalo v žádostech 15 organizací. Úspěšné ustavení a fungování jádrové skupiny (dále jen „JS“) bylo vykázáno ve 12 projektech. Neúspěšných pokusů o zformování JS bylo několik a mezi uváděné důvody patřilo zejména:

- nedostatek zájmu obyvatel o dění
- časté stěhování osob v daných lokalitách
- složité vazby uvnitř komunity
- přetrvávající napětí mezi majoritou a minoritou

Ve většině projektů, kde se zformování JS v době trvání projektu nepodařilo, probíhali schůzky pracovníků organizace s dalšími důležitými aktéry (např. město, další NNO) a v některých případech i za účasti osob ze SVL. Současně také probíhaly vybrané aktivity, které však nebyly iniciovány a procesovány primárně jádrovou skupinou komunity, ale především organizací v čele s komunitními pracovníci.

Zde je však naprosto zásadní poznamenat, že komunitní práce je svým charakterem dlouhodobou záležitostí a předpokládá dlouhodobé nepřerušované působení v daných komunitách. Zformování jádrové komunity v rámci jednoho roku je velmi nepravděpodobné, v dosti případech i unáhlené a někdy i nepřírozeně uměle formované ze strany pracovníků organizace. V prvním roce projektu často dochází především k mapování lokality, navazování kontaktů a důvěry pracovníka s příslušníky komunity. Současně ne každá lokalita je vhodným místem pro rozvoj komunitní práce. Komunita musí být na tento druh přístupu „připravena“.

V projektech, kde příslušníci komunity utvořili JS, se počet členů pohyboval v průměru okolo 6 osob. Počet setkání jádrových skupin se v jednotlivých projektech značně lišil, průměrně se však jednalo o 10 setkání ročně. Příjemci dotace vyplňovali rovněž údaje o existenci komunitního centra. Za komunitní centrum může být považován prostor (dostačující je i jedna místnost), kde dochází k pravidelnému setkávání jádrové skupiny. V některých projektech bylo dle potřeby využíváno zázemí organizace, případně společné prostory v místě bydliště komunity.

V rámci podpořených komunitních projektů bylo realizováno 937 aktivit, které podpořily 3.677 osob. Tyto aktivity byly ve většině případů uskutečněny samotnou komunitou za podpory dané organizace, respektive komunitních pracovníků. Témata a náplň aktivit byla utvářena samotnými příslušníky komunit. V rámci jednorázových akcí bylo uspořádáno 266 aktivit a podpořeno 1.637 osob. Jednorázové aktivity byly často spojeny s oblastí bydlení, kdy se jednalo především o úklidy a úpravy společných prostor. Právě úprava obydlí a jeho okolí představuje často prvotní akcí celé komunity. Dále byly do jednorázových aktivit zahrnuty také jednodenní volnočasové komunitní akce.

Pravidelných aktivit bylo uspořádáno celkem 323 s účastí 1.151 osob. Ve spojení s pravidelnými aktivitami je ale nutné poznamenat, že se jedná o jednotlivé, pravidelně se opakující druhy jednotlivých činností. Počet opakování byl u většiny aktivit minimálně jednou týdně, tento údaj však

v tabulce není zachycen. Mezi pravidelně opakující se aktivity patří například odpolední klub pro děti a mládež a klub předškolní přípravy.

Z výše uvedené indikátorové tabulky je také patrné rozložení jednotlivých aktivit do konkrétních oblastí. Zde lze pozorovat, že nejvíce aktivit spadalo svým zaměřením do volnočasového vyžití a dále pak do oblasti vzdělání. Jak již bylo výše neznáno, oblast bydlení byla hojně podporována v rámci jednorázových aktivit. Závěrem lze také uvést, že většina aktivit cílila především na děti a mládež.

Na základě výše uvedeného vyhodnocení sledovaných indikátorů lze konstatovat, že projekty naplnily cíle dotačního programu. Podpora projektů komunitní práce umožňuje obsáhnout větší skupinu osob nežli v ostatních oblastech a hlavně umožňuje jejich intenzivnější zapojení do projektů, kdy nejsou pouhými příjemci podpory (služby), ale pod vedením odborníků se sami stávají hybateli, či realizátory žádoucích změn ve svém okolí.

Tabulka č. 5: Vyhodnocení sledovaných indikátorů u aktivit doplňujících sociální programy a sociální služby

Indikátor plnění projektu	Uvedeno v žádosti	Vykázáno v závěrečné zprávě	Ukazatel (jednotka)
Počet zaměstnanců (projekt)	100/40,82	114/38,86	Počet osob/výše úvazků celkem
Počet aktivit realizovaných v rámci dotace	x	192/1878	Počet aktivit/počet účastněných osob
Z toho jednorázové aktivity	x	66/844	Počet aktivit/počet účastněných osob
Z toho pravidelně se opakující aktivity	x	138/1297	Počet aktivit/počet účastněných osob
Z toho aktivity v oblasti vzdělávání	x	120/284	Počet aktivit/počet účastněných osob
Z toho aktivity v oblasti zaměstnanosti	x	4/89	Počet aktivit/počet účastněných osob
Z toho aktivity v oblasti volnočasového vyžití	x	122/517	Počet aktivit/počet účastněných osob
Z toho aktivity zaměřující se na děti a mládež	x	134/470	Počet aktivit/počet účastněných osob
Z toho aktivity zaměřující se na dospělé	x	170/149	Počet aktivit/počet účastněných osob

V projektech zaměřených na doplňující aktivity k sociálním programům a sociálním službám mělo být dle žádostí zaměstnáno 100 osob na 40,82 úvazků. Dle závěrečných zpráv však bylo zaměstnáno 114 osob na 38,86 úvazku. Dochází zde tedy ke stejnému jevu jako v projektech zaměřených na komunitní práci, a to k zaměstnání více osob, avšak na nižší úvazky.

Ve srovnání s komunitní prací lze také pozorovat, že jednotlivé údaje vykazují účast menšího počtu osob na jednotlivé aktivity. Je tomu tak zejména z důvodu odlišnosti cílů a procesů komunitních projektů a projektů zaměřených na doplňující aktivity k sociálním službám. Druhý typ projektů totiž směřuje zejména k poskytování pravidelných aktivit, a to zejména s menším počtem osob. Dalo by se říci, že práce v těchto typech projektů je více zacílená na konkrétní skupiny klientů a individualizovaná.

Celkem bylo v rámci 11 podpořených projektů podpořeno 192 aktivit a 1.878 osob, přičemž převažovaly zejména aktivity pravidelně se opakující. Stejně tak jako u komunitní práce je těmito aktivitami myšlen takový druh činností, které se pravidelně, minimálně jednou týdně, opakují. I zde pak převažovaly aktivity zaměřené na volnočasové vyžití, například různé druhy kroužků.

Z uvedené tabulky by se mohlo zdát, že převažovaly aktivity zaměřené na dospělé. Je tomu však proto, že tyto aktivity byly často nahodilé – jednorázové, a v rámci jedné aktivity byly podporováni individuální jedinci v řešení svých konkrétních obtíží.

Tabulka č. 6: Vyhodnocení doplňkových informačních a edukačních aktivit v rámci podpořených projektů

Indikátor plnění projektu	Uvedeno v žádosti	Vykázáno v závěrečné zprávě	Ukazatel (jednotka)
Publikace/články	x	38	Počet ročně
Počet seminářů/workshopů/konferencí a počet zapojených osob	x	19/186	počet aktivit/počet účastníků osob

V rámci všech podpořených projektů bylo v rámci doplňkových aktivit k hlavním cílům projektů vydáno 38 článků. Jedná se zejména o články do místních zpravodajů či dalších médií. Současně bylo uspořádáno také 19 seminářů/workshopů/konferencí, do nichž bylo zapojeno celkem 186 osob. Jednalo se zejména o odborné konference, například o metodách a praxi komunitní práce.

Závěr

V rámci dotačního programu bylo v roce 2015 podpořeno 32 subjektů ve výši 12.207 tis. Kč. Z toho komunitních projektů bylo podpořeno celkem 21 v celkové výši 8.246 tis. Kč. V oblasti doplňujících aktivit k sociálním programům či sociálním službám bylo podpořeno 11 organizací částkou 3.961 tis. Kč.

Z pohledu územního bylo v rámci 32 projektů podpořeno minimálně 39 lokalit, jelikož několik organizací působilo v rámci jednoho projektu i ve více lokalitách. Dle již výše zmiňované Analýzy bylo v českém prostředí identifikováno až 606 sociálně vyloučených lokalit. V rámci dotačního programu tak bylo procentuálně podpořeno přibližně 6 % Analýzou identifikovaných sociálně vyloučených lokalit. Při porovnání počtu podpořených osob celkem v rámci dotačního programu v roce 2015 (5.555 osob) k počtu osob identifikovaných Analýzou jako žijících v sociálně vyloučených lokalitách (95.000 – 115.000) lze dospět k závěru, že v rámci dotačního programu bylo podpořeno zhruba 5 % sociálně vyloučených obyvatel. Procento podpořených osob žijících v sociálně vyloučených lokalitách tak rámcově odpovídá procentuálně vyjádřenému počtu sociálně vyloučených lokalit, ve kterých byly projekty podpořené z dotačního programu realizovány.

C) Vyhodnocení dotačního programu Podpora terénní práce za rok 2015

1. Charakteristika a cíle dotačního programu

Program Podpora terénní práce **podporuje obce v zaměstnávání terénního pracovníka nebo terénního sociálního pracovníka pracujícího s romskou menšinou**, kterého zaměstnává přímo obec nebo příspěvková organizace obce. Cílem programu je, aby podporu od státu získaly především obce, které usilují o zlepšení integrace Romů a současně mají problémy, které nezvládají samy řešit, případně jim jejich finanční situace neumožňuje zajistit potřebnou terénní práci vlastními silami, což je pravidlem zejména u malých obcí. Tomuto cíli odpovídá nastavení programu a jeho evaluační mechanismy. Podporovány jsou tak především obce s menším počtem obyvatel, preferováni jsou provozatelé nebo příjemci dotace z minulosti, kteří jsou v programu doposud omezenou dobu. Zároveň jsou přednostně uspokojeny ty žádosti, které se geograficky překrývají se sociálně vyloučenými lokalitami s cílem podpory tam, kde je to dle objektivních kritérií nejvíce potřebné. Podmínkou pro udělení dotace je proto například to, že obec má schválený komunitní plán nebo jiný strategický dokument, který řeší integraci romských komunit a sociálně vyloučených romských lokalit. Současně s tím program přispívá i k lepší spolupráci mezi státní správou a obcemi v této oblasti a vytváří a posiluje strukturu veřejné správy pro řešení problematiky romské integrace. Program rovněž přispívá k zaměstnávání Romů na pozicích terénních pracovníků a poskytuje jim možnosti naučit se určité profesi a získat potřebnou kvalifikaci. Dlouhodobým přínosem je i aktivace občanů a obcí k převzetí spoluodpovědnosti za řešení vznikajících problémů a za situaci místní komunity.

Projektové cíle dotačního programu Podpora terénní práce jsou určeny a musí být v souladu s:

- Zásadami dlouhodobé Koncepce romské integrace do roku 2025;
- Strategií romské integrace do roku 2020;
- Strategickými a koncepčními dokumenty krajů a obcí na jejichž území se projekt realizuje, které se vztahují k integraci resp. sociálnímu začleňování Romů a obyvatel romských sociálně vyloučených lokalit.

Tabulka č. 1: Vývoj financování programu a počet podpořených obcí v posledních letech,

Rok	Rozpočet	Rozděleno	Skutečnost	Podpořené projekty
2008	10.000 tis. Kč	9.700.000 Kč	8.861.452 Kč	46
2009	10.036 tis. Kč	10.036.954 Kč	10.036.954 Kč	47
2010	9.903 tis. Kč	9.899.522 Kč	9.770.742 Kč	49
2011	10.000 tis. Kč	9.771.587 Kč	9.579.921 Kč	47
2012	10.000 tis. Kč	9.972.088 Kč	9.972.088 Kč	40
2013	8.544 tis. Kč	8.376.324 Kč	8.367.241 Kč	43
2014	8.000 tis. Kč	7.966.625 Kč	7.966.625 Kč	40
2015	9.532 tis. Kč	9.531.408 Kč	9.260.106 Kč	46

2. Vyhodnocení programu v roce 2015

Vyhodnocování dotačního titulu a jeho efektivnosti jako celku probíhá každoročně na několika úrovních. První z nich je zasedání Rady vlády pro záležitosti romské menšiny (dále jen „Rady“), která projednává zaměření dotačního titulu na příští rok. Druhou úrovní hodnocení efektivnosti je zasedání hodnotitelské komise.

Komise je složena z řad odborné veřejnosti, zaměstnanců státní správy a zástupců romské občanské společnosti. Hodnotitelská komise přihlíží na svém zasedání kromě věcného hodnocení také k velikosti obce, počtu let v projektu, potřebnosti podpory vzhledem k dané oblasti a hodnocení terénní práce v obci v minulých letech a celkové úrovně zpracování projektu. Další

instancí jsou následné a průběžné veřejnosprávní kontroly příjemců dotací realizované na místě odborem interního auditu ve spolupráci s kanceláří Rady vlády pro záležitosti romské menšiny.

Poslední instanci představuje povinnost zaslat průběžné a závěrečné zprávy o realizaci projektu. Na základě předložených zpráv jsou zpracovávány kanceláří Rady vlády pro záležitosti romské menšiny analýzy dotačního programu za uplynulý kalendářní rok. O poskytovaných dotacích je informována vláda prostřednictvím každoroční Zprávy o stavu romské menšiny. Zpráva je též zveřejňována na webových stránkách Úřadu vlády. Zjištění a doporučení, která z těchto hodnocení vzejdou, jsou zpětně promítnuta do podmínek dotačních řízení, např. ve formě sledovaných indikátorů.

V roce 2015 byla v rámci programu vyhlášena dvě kola dotačního řízení. Důvodem nebyl nedostatečný zájem o program v prvním kole, ale ztížení možnosti některých obcí podávat žádosti z důvodu neustavení zastupitelstva po konaných komunálních volbách a tudíž nemožnosti dodat povinné přílohy žádosti, jako např. schválení zastupitelstva o podání žádosti a o souhlas se spoluúčastí. Celkem bylo v prvním kole podáno **60 žádostí** s celkovým finančním požadavkem **15.220.493 Kč**. Celkem bylo podpořeno **39 žadatelů** v celkové výši **7.721.808 Kč**. Do druhého kola bylo podáno **10 projektů** s celkovými nároky **3.173.419 Kč**. Bylo podpořeno **7 žádostí**, v celkové výši **1.809.600 Kč**. **Celkově tak bylo podpořeno 46 žádostí ve výši 9.531.408.**

Tabulka č. 2: Obce zapojené do programu Terénní práce v roce 2015

Obec	Počet pracovních míst TP	Rok zařazení do programu	Počet let trvání bez přerušení
Mělník	1	2014	2
Milevsko	1	2005	11
Česká Lípa	1	2001	15
Hranice	1	2005	11
Český Krumlov	1	2011	5
Úpice	1	2012	4
Roudnice n. L.	1	2004	6
Moravská Třebová	2 (oba na 0,5 úvazku)	2003	13
Písek	1	2014	2
Štětí	1	2013	1
Sokolov	1	2007	5
Nové Sedlo	1	prvožadatel	1
Odry	1	2013	3
Nový Bor	1	2014	2
Moravská Ostrava a Přívoz	1	2011	5
Větrní	1	2013	3
Litoměřice	1	2003	13
Havířov	1	2009	7
Mikulovice	2 (oba na 0,5 úvazek)	2013	2
Velká Bystřice	1	2011	5
Ralsko	2	2011	5
Praha 14	2	2004	6
Opava	1	2007	9
Poběžovice	1	prvožadatel	1
Obrnice	2	2009	7
Vrbátky	1	2007	4
Krásná Lípa	1	2007	8
Svitavy	1	prvožadatel	1
Velké Hamry	1	2014	2
Dubí	1	2014	2
Cheb	2	2004	3

Valeč	1	prvožadatel	1
Žďár nad Sázavou	2	2011	5
Znojmo	1	2008	2
Hrádek nad Nisou	1	prvožadatel	1
Nové Město pod Smrkem	1	prvožadatel	1
Staré Křečany	1	prvožadatel	1
Šluknov	1	2009	7
České Velenice	1	prvožadatel	1
Bruntál	1	2001	15
Tábor	1	2005	8
Chomutov	2	2005	4
Trmice	1	prvožadatel	1
Vysoké Mýto	2 (oba na 0,5 úvazku)	prvožadatel	1
Hradec Králové	1	2003	13
Rumburk	2	2009	7
obcí celkem 46	56		

Za účelem posouzení účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti byly sledovány níže uvedená kritéria, která ukazují **stabilizaci a kvalitu poskytované terénní práce**.

1. kontinuita trvání programu TP
2. personální kapacita TP
3. vzdělávání TP ze strany obce
4. personální charakteristiky TP
5. geografické rozložení TP
6. další ukazatele

Kontinuita trvání programu

Toto kritérium slouží k posouzení „institucionalizace“ a „zrání“ programu TP v rámci obce. Nejsilněji tak vypovídá o naplnění cílů vládního programu. Z následující tabulky je zřejmé, že obce do programu vstupovaly průběžně a ve sledovaném roce 2015 do něj nově vstoupilo dokonce 10 obcí, šlo o Nové Sedlo, Poběžovice, Svitavy, Valeč, Hrádek nad Nisou, Nové Město pod Smrkem, Staré Křečany, České Velenice, Trmice a Vysoké Mýto.

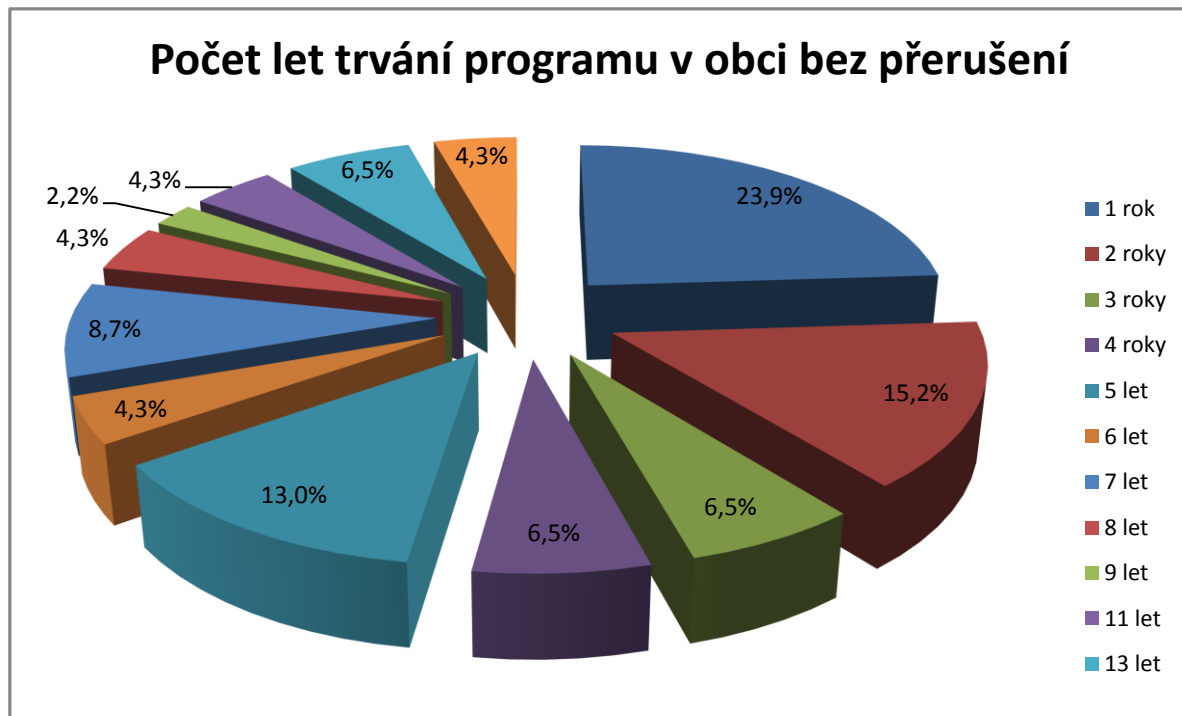
Naopak 7 obcí je v programu zapojeno více než 10 let.

Tabulka č. 3: Počet let trvání programu v obci bez přerušení

Počet let	Počet obcí	Podíl (%)
1 rok	11	23,9
2 roky	7	15,2
3 roky	3	6,5
4 roky	3	6,5
5 let	6	13,0
6 let	2	4,3
7 let	4	8,7
8 let	2	4,3
9 let	1	2,2
11 let	2	4,3
13 let	3	6,5
15 let	2	4,3
Průměr let v programu	5,0	

Postupně dochází k významnější obměně obcí zahrnutých do programu. Největší počet obcí, které obdržely dotaci, jsou ty, které jsou v programu bez přerušení zapojeny pouze jeden rok. Jedná se o 11 obcí (10/11 prvožadatelé), tedy asi 24%. Naopak obcí, kde program funguje bez přerušení více jak 5 let, je 22, což představuje asi 49%. Průměrný počet let v programu je 5,0.

Graf č. 1: Počet let trvání programu TP v obci

Personální kapacita TP

Zjišťování personální kapacity TP slouží k posouzení personální politiky úřadu vzhledem k TP, které dále ovlivňuje cíle terénní sociální práce a její výkon v lokalitě. Byl sledován prostřednictvím ukazatelů uvedených v následujících tabulkách.

Tabulka č. 4: Počet pracovních míst TP zřízených v rámci programu v obci

Počet míst	Počet	Podíl (%)
1	47	83,9
2	9	16,1
celkem	56	100,0

Celkem bylo ve všech obcích zapojených do programu vytvořeno 56 pracovních míst TP. V 83,9 % obcí bylo v roce 2015 v rámci programu zřízeno 1 místo TP, obcí s více než 2 pozicemi TP bylo devět, a to Moravská Třebová, Mikulovice, Ralsko, Praha 14, Obrnice, Cheb, Žďár nad Sázavou, Chomutov, Vysoké Mýto a Rumburk, což může souviset s rozsahem romských obyvatel, případně vyloučených lokalit, které generují problémy, na které se TP soustředí.

Tabulka č. 5 Počet měsíců výkonu TP ve sledovaném roce 2015

Počet měsíců	Počet	Podíl (%)
1	0	0,0
2	0	0,0
3	0	0,0
4	1	1,8
5	0	0,0
6	1	1,8
7	1	1,8
8	4	7,1
9	4	7,1
10	6	10,7
11	3	5,4
12	36	64,3
celkem	56	100,0

Většina terénních pracovníků vykonávala svou práci po celou dobu roku, tedy 12 měsíců, konkrétně 36 obcí, což je 64,3 %.

Tabulka č. 6: Velikost úvazku TP

Velikost úvazku	Počet	Podíl (%)
plný	42	75,0
poloviční	9	16,1
jiný typ	5	8,9
celkem	56	100,0

V naprosté většině byla zřízená místa TP spojena také s plným úvazkem, a to v 75 % obcí. Preference plných úvazků před polovičními ze strany obce hodnotíme jako pozitivní trend, který jsme zaznamenali již v minulých letech. Ukazuje se totiž, že stabilita pracovního poměru pracovníků je motivuje ke kvalitnímu výkonu práce, vzdělávání atd. a dochází tak ke kvalitnějšímu výkonu terénní práce.

Tabulka č. 7: Typ pracovního poměru TP

Typ pracovního poměru	Počet	Podíl (%)
PS doba neurčitá	24	42,9
PS doba určitá	31	55,3
DPČ	1	1,8
celkem	56	100,0

Obdobně pozitivním trendem je upřednostňování pracovního poměru založeného na pracovní smlouvě oproti DPČ, kdy v 98,2 % šlo o pracovní smlouvu, i když v 55,3 % na dobu určitou a dohoda o pracovní činnosti tvoří pouze necelý 1,8% podíl.

Vzdělávání terénních pracovníků ze strany obcí

Tabulka č. 8: Zda obec zajišťovala školení TP

Školení TP	Počet	Podíl (%)
ano	16	34,8
ne	30	65,2
celkem	46	100,0

Tabulka č. 9: Zda obec zajišťovala TP supervizi

Supervize TP	Počet	Podíl (%)
ano	43	93,5
ne	3	6,5
celkem	46	100,0

Tabulka č. 10: Jak často probíhala supervize TP

Frekvence	Počet	Podíl (%)
1 x za 14 dní	1	2,2
1 x měsíčně	5	10,9
1 x za 2 měsíce	8	17,4
1 x 3 měsíce	19	41,3
3 x ročně	1	2,2
2 x ročně	6	13,0
1 x ročně	4	8,7
nepravidelně	2	4,3
celkem		100,0

Školení TP zajišťovalo pouze 34,8 % obcí. Toto poměrně nízké číslo je vysvětlitelné nastavením dotačního programu, kdy jsou preferovány malé obce, ve kterých je dostupnost školení pro terénní pracovníky omezená.

Supervize, ať už individuální či skupinová, i když s různou frekvencí, byla TP poskytována převážnou většinou obcí - 93,5 %. Nejčastěji ve frekvenci 1 x za 3 měsíce (41,3 % obcí).

Personální charakteristiky TP

Tabulka č. 11: Délka praxe jednotlivých TP

Praxe TP	Počet	Podíl (%)
do 6 měsíců	1	1,8
7 měsíců až rok	9	16,1
13 měsíců až 3 roky	15	26,8
déle než 3 roky	31	55,3
celkem	56	100,0

Pozice terénního pracovníka vykonávají spíše osoby zkušenější, 55,3 % má praxi ve stejném či obdobném oboru delší než 3 roky, 82,1 % má pak praxi minimálně delší než 1 rok. Toto zjištění napovídá tomu, že okruh pracovníků, kteří vykonávají místa terénních pracovníků je již relativně stabilizován a výjimečně se objevují „nováčci“ jako absolventi škol či lidé z romské komunity, kteří by byli zcela bez zkušeností.

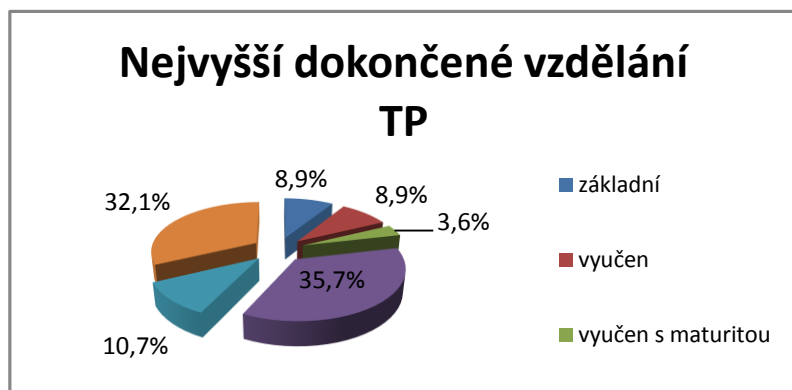
Tabulka č. 12: Nejvyšší dokončené vzdělání terénních pracovníků

Vzdělání terénních pracovníků	Počet	Podíl (%)
základní	5	8,9
vyučen	5	8,9
vyučen s maturitou	2	3,6
středoškolské s maturitou	20	35,7
vyšší odborné	6	10,7
vysokoškolské	18	32,1
celkem	56	100,0

Pozn.: nesoulad v součtech % je dán vlivem zaokrouhlení

Oproti předchozímu období se významně proměnila vzdělanostní struktura terénních pracovníků, a to v pozitivním směru. Naprostou většinu představují osoby se středoškolským vzděláním s maturitou (35,7 %), vyšším odborným (10,7 %) a vysokoškolským vzděláním (32,1 %), dohromady tyto skupiny tvoří 78,5 % všech terénních pracovníků.

Graf č. 2 Nejvyšší dokončení vzdělání terénních pracovníků

Tabulka č. 13: Věková struktura TP

Věk terénních pracovníků	Počet	Podíl (%)
21 až 30 let	17	30,4
31 až 40 let	14	25
41 až 50 let	17	30,4
51 až 60 let	8	14,2
celkem	56	100,0

Věková struktura terénních pracovníků je víceméně rovnoměrně rozvrstvena do všech věkových skupin.

Tabulka č. 14: Genderová struktura TP

Pohlaví terénního pracovníka	Počet	Podíl (%)
žena	43	76,8
muž	13	23,2
celkem	56	100,0

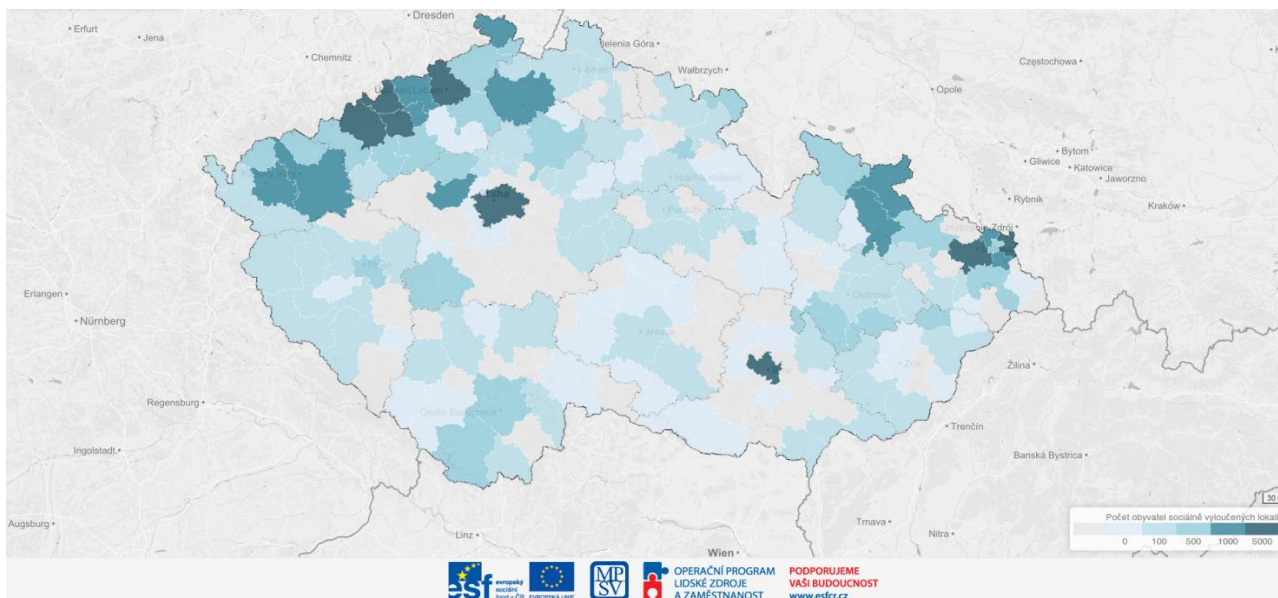
Z hlediska generové struktury představovaly většinu terénních pracovníků ženy (76,8 %). Muži tvořili pouze 23,2 % ze všech pracovníků.

V oblasti sociální práce a sociálních služeb obecně převažují ženy, dle dat ČSÚ z výzkumu Zaostrěno na muže a ženy z roku 2015¹⁴ pracovalo ve zdravotnictví a sociálních službách 79 % žen. Genderová struktura TP tak potvrzuje tento obecný trend v České republice.

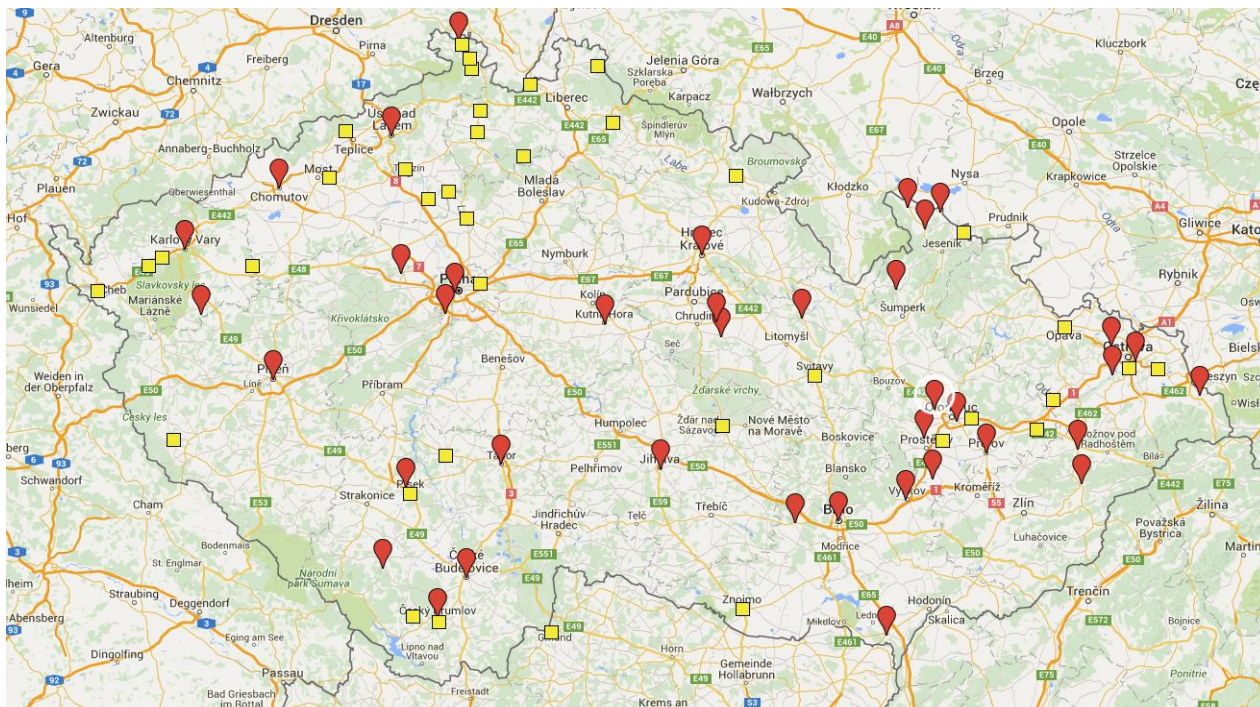
Geografické rozložení TP

Na obrázku č. 3 je zobrazena Analýza sociálně vyloučených lokalit, která byla realizována v roce 2015. Obrázek č. 4 zobrazuje rozložení finančních prostředků v dotačních programech **Podpora terénní práce (žlutý čtvereček)** a **Prevence sociálního vyloučení a komunitní práce (červená slza)**. Z obrázků výše je pozorovatelné, že poskytnutá podpora ve většině pokrývá místa s nejvyšším počtem osob sociálně vyloučených lokalit či sociálním vyloučením ohrožených.

Obrázek č. 3: Analýza sociálně vyloučených lokalit 2015

Obrázek č. 4: Rozložení finančních prostředků dotačních programů Prevence sociálního vyloučení a komunitní práce dle místa realizace projektu

14

Další ukazatele

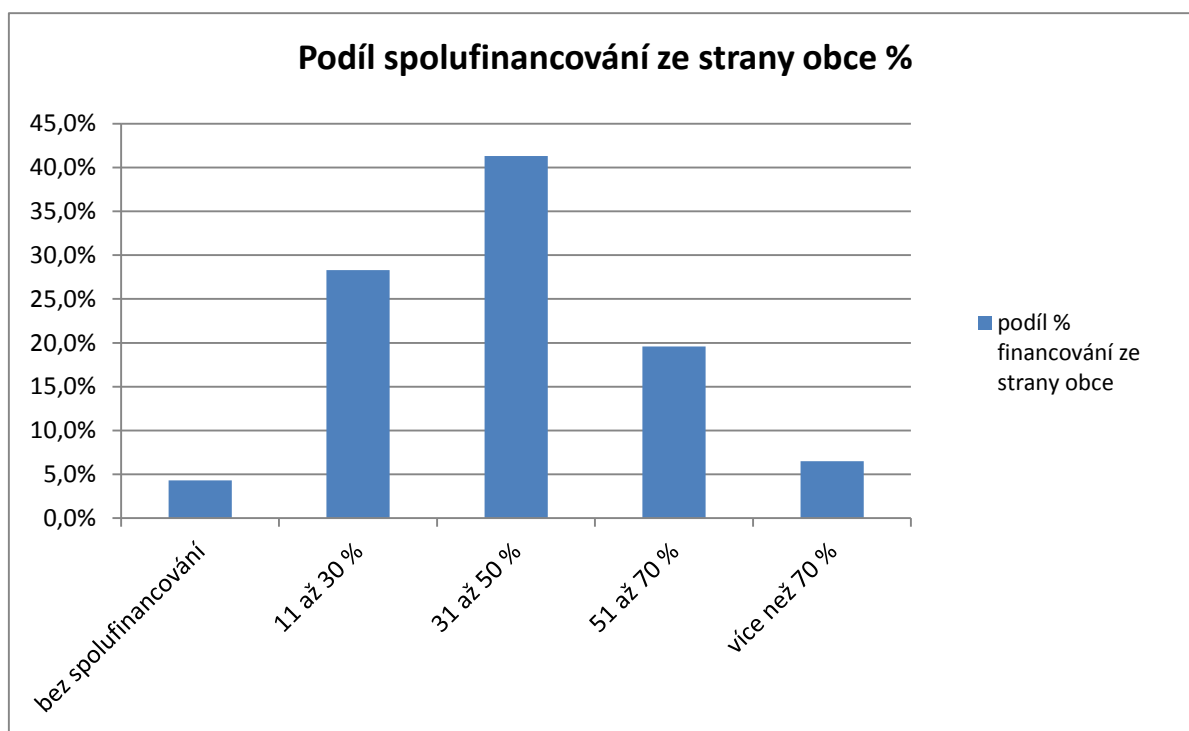
Tabulka č. 15: Podíl spolufinancování ze strany obce

Podíl spolufinancování	Počet	Podíl (%)
bez spolufinancování	2	4,3
11 až 30 %	13	28,3
31 až 50 %	19	41,3
51 až 70 %	9	19,6
více než 70 %	3	6,5
celkem	46	100,0

Výmluvným ukazatelem stabilizace programu v rámci obecných samospráv, stejně jako ukazatelem začlenění programu do její činnosti, je výše spolufinancování programu z vlastních prostředků obce. Ve standardizované podobě, procentuálním podílem spolufinancování na celkovém rozpočtu, ji ilustruje následující tabulka.

Největší podíl obcí, 41,3 %, program spolufinancuje podílem mezi 31 až 50 %, zhruba pětina obcí pak program financovala více než z poloviny. Nijak se na financování programu nepodílely dvě obce (Valeč a Mikulovice). U obce Valeč byla spoluúčast prominuta z důvodu prvožadatelství obce a její malé velikosti (387 obyvatel). V případě Mikulovic byla spoluúčast odpuštěna na základě spolupráce obce s Agenturou pro sociální začleňování a kvalitní žádosti.

Graf č. 3: Podíl spolufinancování ze strany obce v %

Tabulka č. 16 – Průměrný počet klientů na jeden celý úvazek TP

Obec	Počet celých úvazků	Počet klientů	Průměrný počet klientů na 1 terénního pracovníka
Mělník	1	180	180
Milevsko	1	162	162
Česká Lípa	1	188	188
Hranice	1	1 212	1 212
Český Krumlov	1	190	190
Úpice	1	34	34
Roudnice n. L.	1	110	110
Moravská Třebová	1 (2 x 0,5 úvazku)	161	161
Písek	1	123	123
Štětí	1	200	200
Sokolov	1	127	127
Nové Sedlo	1	53	53
Odry	1	203	203
Nový Bor	1	93	93
Moravská Ostrava a Přívoz	1	132	132
Větrní	1	170	170
Litoměřice	1	313	313
Havířov	1	280	280
Mikulovice	1 (2x 0,5 úvazku)	40	40
Velká Bystřice	1	92	92
Ralsko	2	338	169
Praha 14	2	133	66,5
Opava	1	271	271
Poběžovice	1	72	72
Obrnice	2	99	49,5
Vrbátky	1	40	40
Krásná Lípa	1	215	215
Svitavy	1	80	80
Velké Hamry	1	88	88
Dubí	1	84	84
Cheb	2	1 118	559
Valeč	1	13	13
Žďár nad Sázavou	2	200	100
Znojmo	1	210	210
Hrádek nad Nisou	1	98	98
Nové Město pod Smrkem	1	34	34
Staré Křečany	1	40	40
Šluknov	1	315	315
České Velenice	1	66	66
Bruntál	1	95	95
Tábor	1	243	243
Chomutov	2	809	404,5
Trmice	1	43	43
Vysoké Mýto	1 (2 x 0,5 úvazku)	52	52
Hradec Králové	1	144	144
Rumburk	2	372	186
celkem plných úvazků TP/ klientů celkem/ průměr klientů na plné úvazky TP	53	9 335	176,1

Průměrný počet klientů na jednoho pracovníka je značně odlišný, od extrémních čísel 1.212 klientů v Hranicích nebo 404 klientů v Chomutově, po poměrně malé počty jako je například v případě Mikulovic (20), Valeče (13), Chomutova (21) nebo Vysokého Mýta (26). Průměrný počet klientů na počet celých úvazků TP v roce 2015 činil 176,1.

Závěr

Hlavním přínosem programu Podpora terénní práce je podpora obcí v zaměstnávání terénního pracovníka pracujícího s romskou menšinou. V souladu s nastavením programu je trendem podpora menších obcí, které usilují o zlepšení integrace Romů a současně mají problémy, které nezvládají samy řešit. V roce 2015 bylo 10 obcí prvožadateli a celkem 65 % podpořených obcí bylo v programu méně než pět let. Mimo tento pozitivní vývoj v podobě zvyšujícího se počtu nově zapojených obcí se pozitiva jednoznačně prosazují také v podobě zaměstnávání TP na plný pracovní úvazek (75 % obcí) na pracovní smlouvu (98 % obcí). Zvyšuje se také počet obcí poskytující pracovníkům supervizi (93 %) a proměňuje se také vzdělanostní struktura TP, 78,5% pracovníků tvořily v roce 2015 osoby se středoškolským vzděláním s maturitou, vyšším odborným a vysokoškolským vzděláním.

Provedená hodnocení ukazují, že program na podporu terénní práce je efektivním nástrojem státní politiky při začleňování dotčených skupin obyvatel do společnosti. Neduplikuje činnosti jiných dotačních programů, poskytovaných jinými ministerstvy či Úřadem vlády, ale spíše se navzájem doplňují.

D) Vyhodnocení dotačního programu Podpora koordinátorů pro romské záležitosti za rok 2015

1. Charakteristika a cíle dotačního programu

Program Podpora koordinátorů pro romské záležitosti je realizován na základě usnesení vlády ze dne 14. června 2010 č. 461 ke Zprávě o stavu romských komunit v České republice za rok 2009, k Informaci o plnění usnesení vlády týkajících se integrace romských komunit a aktivního postupu státní správy při uskutečňování opatření přijatých souvisejícími usneseními vlády ke dni 31. prosince 2009 a k Informaci o naplňování Dekády romské inkluze 2005 – 2015 v roce 2009. Vláda ČR tímto usnesením uložila vedoucímu Úřadu vlády ČR uvolňovat každoročně v rámci schváleného rozpočtu kapitoly 304 - Úřad vlády finanční prostředky krajům prostřednictvím Dotačního programu Podpora koordinátorů pro romské záležitosti. Program je plně v souladu se strukturálním strategickým cílem zaměřeným na oblast podpory integrace Romů na krajské a místní úrovni a boj proti sociálnímu vyloučení, který je uveden ve Strategii romské integrace do roku 2020.

Příjemcem dotace na zabezpečení jedné pracovní pozice koordinátora pro romské záležitosti (dále jen „romský koordinátor“) může být pouze **kraj**. Maximální výše neinvestiční dotace je 500.000 Kč. Poměrným způsobem se krátí dotace v případě sníženého pracovního úvazku nebo v případě kumulování funkce romského koordinátora s dalšími činnostmi, které nemají přímý vztah k výkonu agendy romských záležitostí. K poměrnému krácení dotace rovněž dochází v případě, že romský koordinátor bude zaměstnán méně než 12 měsíců.

Pozice romských koordinátorů je zřizována krajskými úřady na základě ustanovení § 67 odst. 1 písm. f) zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů. Podle ustanovení § 6 odst. 7 zákona č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, krajský úřad řídí a koordinuje ve svém správním obvodu plnění úkolů na úseku státní politiky napomáhající integraci příslušníků romské komunity do společnosti.

Cíle dotačního programu

Primární: zabezpečení pozice romského koordinátora včetně jeho potřeb na úrovni kraje v návaznosti na ustanovení § 67 odst. 1 písm. f) zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

Sekundární: zajištění stability institucionální sítě, jejímž prostřednictvím stát komunikuje a prosazuje centrální integrační politiku na úrovni kraje, a která významně přispívá ke koherentní a koordinované tvorbě a realizaci politik romské integrace na území České republiky.

Tabulka č. 1: Vývoj poskytovaných finančních prostředků v letech 2010-2015

Rok	Rozpočet (Kč)	Rozděleno (Kč)	Skutečnost (Kč)	Podpořené projekty
2010	4.679.000	4. 668.250	4. 668.250	13
2011	5.165.000	5. 065.700	4. 565.700	12
2012	5.165.000	4. 959.200	4. 959.200	13
2013	5.165.000	5. 066.600	5. 066.600	13
2014	5.165.000	5. 046.000	5. 046.000	13
2015	5.165.000	4. 935.020	4. 935.020	13

2. Proces schvalování žádostí

Zásady a podmínky dotačního programu Podpora koordinátorů pro romské záležitosti jsou v daném roce vždy stanoveny příslušnou Směrnicí vedoucího Úřadu vlády České republiky (dále jen „Směrnice“). V roce 2015 byl dotační proces stanoven Směrnicí vedoucího Úřadu vlády České republiky č. 24/2014 o poskytování neinvestičních dotací k financování programů v oblasti lidských práv. Směrnice upravuje postupy pro vyhodnocování a schvalování projektů a podmínky a kritéria pro výběr projektů, a to jak kritéria společná všem programům, tak i specifická pro jednotlivé programy.

Dotace jsou rozdělovány transparentním způsobem ve výběrovém dotačním řízení. Celý proces je monitorován příslušnými útvary Úřadu vlády ČR, zejména Oddělením kanceláře Rady vlády pro záležitosti romské menšiny a Oddělením kontroly.

Efektivnost, hospodárnost a účelnost vynaložených veřejných prostředků je zajišťována následující řadou mechanismů a sledovaných indikátorů:

1. **Zasedání Rady vlády pro záležitosti romské menšiny** (dále jen „Rady“), která projednává zaměření dotačního programu na další rok. Členové Rady zde vznášejí své připomínky a návrhy k zacílení dotačního programu.
2. **Kontrola formálních náležitostí žádostí.** Tento krok zajišťuje Oddělení kanceláře Rady vlády pro záležitosti romské menšiny. V rámci kontroly jsou hodnocena následující kritéria:
  - dodání žádosti ve stanoveném termínu
  - použití standardizovaného formuláře žádosti
  - předložení žádosti o dotaci, včetně dokladů k ní připojovaných, Úřadu v listinné podobě, a to jeden podepsaný originál a současně na CD/DVD celou žádost v elektronické podobě
  - zda je žadatelem kraj
  - zda žádost obsahuje identifikační údaje o žadateli
  - zda žádost byla podepsána oprávněnou osobou s právem jednat jménem uchazeče
  - zda žadatel předložil všechny rozpočtové tabulky k žádosti a podrobný popis projektu
  - zda je doložena bankovní identifikace účtu zřízeného u České národní banky, pokud byl žadatel povinen tento doklad předložit
  - zda jsou doložena čestná prohlášení stanovená v čl. 6 bodu 3 Směrnice
3. Při zjištění nedostatků v žádosti nebo povinných přílohách byly žadatelé vyzváni prostřednictvím elektronické pošty, aby nedostatky do 5 pracovních dnů ode dne doručení výzvy odstranili.
4. Pokud byla žádost Úřadu vlády ČR předložena po stanovené lhůtě nebo nebyla kompletní, tj. chyběla některá z povinných příloh, aniž by absence byla řádně odůvodněna, nebo nebyla shoda mezi písemným originálem a elektronickou kopií na CD/DVD, anebo nebyly nedostatky žádosti napraveny, příslušný útvar takové žádosti z dotačního řízení vyřadil.
5. Obsahové hodnocení projektů a následné zasedání hodnotitelské komise.
6. Každou **žádost posuzují dva nezávislí hodnotitelé** - osoby, jež profesně působí v oblastech úzce provázaných s integrací romské menšiny. U nezávislého hodnotitele se hledělo na to, aby měl nulové či minimální vazby na hodnocený projekt. Hodnotitelé stvrdili svou nezájatost podpisem čestného prohlášení o nestrannosti a mlčenlivosti.
7. Při obsahovém hodnocení externími hodnotiteli jsou posuzovány následující kategorie:
  - Obsahová stránka projektu popisující jasně a srozumitelně zdůvodnění žádosti o dotaci - popis situace romské menšiny v kraji; popis aktivit koordinátora pro příslušný kalendářní rok; očekávaný přínos práce koordinátora; zařazení romského koordinátora do struktury krajského úřadu a zajištění jeho odborného vedení;

spolupráce kraje a romského koordinátora s jinými institucemi a orgány veřejné správy a s neziskovým sektorem (max. 10 bodů)

- přiměřenost a hospodárnost projektu - přiměřenost výše požadovaných finančních prostředků; podrobný a srozumitelný popis rozpočtových položek (max. 10 bodů)
- celková úroveň zpracování projektu - zda projekt odpovídá vymezení účelu dotace a tematickým okruhům činnosti romského koordinátora; zda je v souladu se Zásadami dlouhodobé Koncepce romské integrace do roku 2025, Strategií romské integrace do roku 2020 a dalšími relevantními dokumenty (max. 10 bodů)

Pro posouzení splnění výše uvedených kritérií se používají stupnice hodnocení jednotlivých stupňů (počtu bodů). Stupnice hodnocení v rámci věcného posuzování žádosti je součástí Přílohy č. 4 Směrnice.

8. Zasedání hodnotitelské komise. Komise je složena z řad odborníků a zaměstnanců veřejné správy a je jmenována předsedou Rady vlády pro záležitosti romské menšiny. Hodnotitelská komise:

- je seznámena se všemi projekty ucházejícími se o podporu
- je seznámena s věcným hodnocením nezávislých hodnotitelů
- při jednání posuzuje, zda projektové žádosti naplňují princip účelnosti, hospodárnosti a efektivity; dále úplnost, správnost a celkovou úroveň zpracování předložené žádosti a projektu

9. **Následné a průběžné veřejnosprávní kontroly příjemců** dotací realizované na místě Oddělením kontroly ve spolupráci se sekretariátem Rady vlády pro záležitosti romské menšiny. V souladu se zákonem o finanční kontrole v rámci průběžných i následných kontrol je posuzována nejen hospodárnost a efektivnost nakládání s dotací, ale zejména účelnost využití finančních prostředků, tj. součástí kontroly na místě je i kontrola věcného plnění schváleného projektu. Ze získaných zkušeností se vychází při hodnocení projektů a přidělování dotací v následujícím kalendářním roce. V roce 2015 byly uskutečněny 2 následné veřejnosprávní kontroly u příjemců dotací na projekty z roku 2014. A jedna průběžná veřejnosprávní kontrola na projekt z roku 2015. V rámci následné veřejnosprávní kontroly bylo u jednoho projektu zjištěno porušení rozpočtové kázně. Z dlouhodobého hlediska převažují situace, kdy je častěji chybováno v oblasti finanční nežli v oblasti věcného plnění. Úřad vlády ČR na zjištěné nedostatky včas reaguje, a proto uspořádal v srpnu 2015 seminář pro žadatele, jehož cílem bylo v maximální míře eliminovat chyby při čerpání dotací v budoucnu. Na seminář byl pozván rovněž vedoucí Oddělení kontroly, který zde prezentoval nejčastější chyby při čerpání dotací. Semináře se zúčastnili zástupci všech 13 krajů, kteří si pravidelně žádají o podporu v dotačním programu. Výstupem školení byla mj. přehledná příručka pro žadatele v tomto dotačním programu.

3. Vyhodnocení dotačního programu Podpora koordinátorů pro romské záležitosti v roce 2015

V rámci vyhodnocování účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti poskytovaných dotací byla Oddělením kanceláře Rady vlády pro záležitosti romské menšiny a sekretariátu Rady vlády pro národnostní menšiny vypracována metodika vyhodnocování projektů. Přestože povinnost zřídit pozici romského koordinátora krajům vyplývá ze zákona o krajích, Úřad vlády ČR coby poskytovatel dotace a orgán odpovědný za metodické vedení romských koordinátorů nastavil systematické vyhodnocování vybraných ukazatelů na základě předložených závěrečných zpráv o realizaci projektu. Způsob vyhodnocování je pro rok 2016 postaven na komparaci primárních indikátorů, které příjemce dotace (kraj) uvedl v závěrečných zprávách o realizaci projektu v letech 2014 a 2015. Zvolenou metodou lze monitorovat nejen efektivitu vynakládaných finančních prostředků a přínos současného nastavení dotačního programu, ale rovněž aktivizaci koordinátorů v řadě sledovaných oblastí a jejich odbornou způsobilost.

Předložené indikátory mohou být dle identifikované potřeby v průběhu dalšího období aktualizovány. Kancelář Rady vlády pro záležitosti romské menšiny s ohledem na základní účel programu, jímž je zabezpečení pozice romského koordinátora na krajském úřadu, definuje jako

primární indikátor výše úvazku romského koordinátora, jež je vyhrazena na výkon agendy romských záležitostí. Primárními indikátory můžeme dále označit počet měsíců v podpořeném roce, kdy byla obsazena pozice romského koordinátora v kraji, a zařazení romského koordinátora do struktury krajského úřadu.

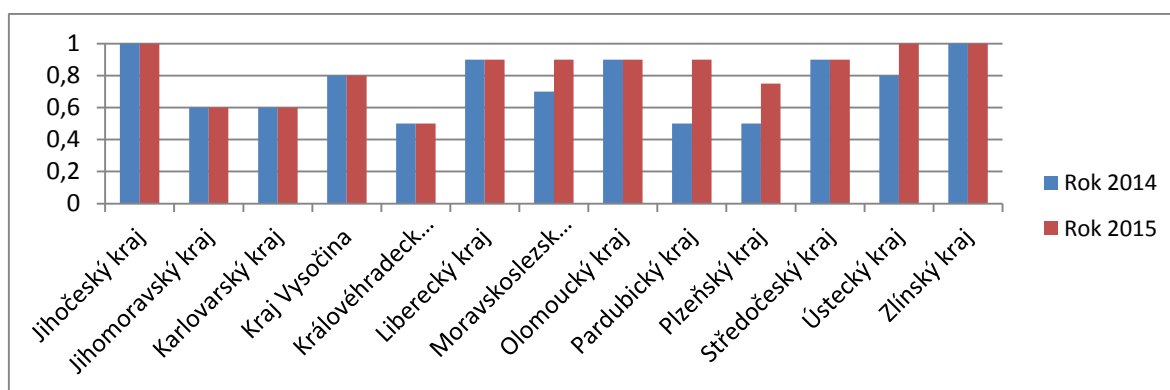
Primární indikátory:

- Výše úvazku romského koordinátora vyhrazeného na výkon agendy romských záležitostí;
- Počet měsíců v podpořeném roce, kdy byla obsazena pozice romského koordinátora v kraji;
- Zařazení romského koordinátora do struktury krajského úřadu;

Tabulka č. 2: Výše úvazku romských koordinátorů v letech 2014 a 2015

Kraj	2014	2015
Jihočeský kraj	1,00	1,00
Jihomoravský kraj	0,60	0,60
Karlovarský kraj	0,60	0,60
Kraj Vysočina	0,80	0,80
Královéhradecký kraj	0,50	0,50
Liberecký kraj	0,90	0,90
Moravskoslezský kraj	0,70	0,90
Olomoucký kraj	0,90	0,90
Pardubický kraj	0,50	leden - červen 0,50 červenec - prosinec 0,90
Plzeňský kraj	0,50	leden - srpen 0,50 září - prosinec 0,75
Středočeský kraj	0,90	0,90
Ústecký kraj	0,80	leden - květen 0,80 červen - prosinec 1,00
Zlínský kraj	1,00	1,00

Graf č. 1: Výše úvazku romských koordinátorů v letech 2014 a 2015

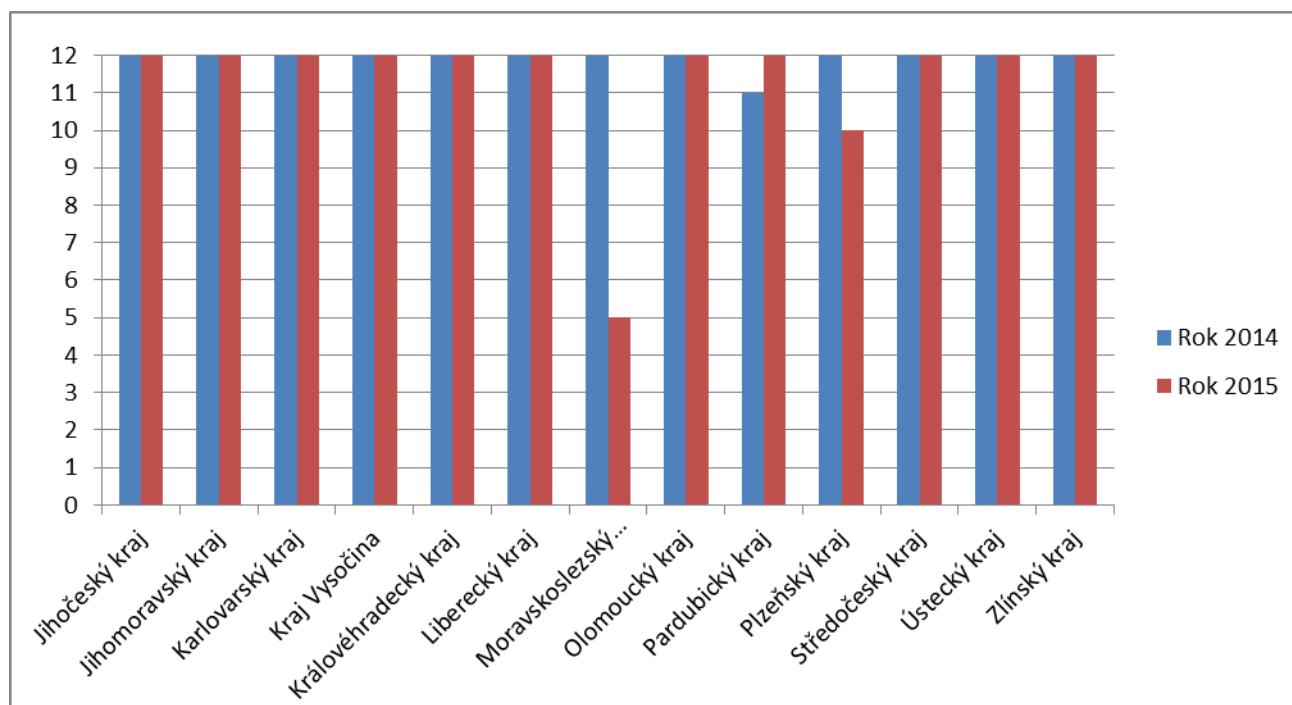

Výše úvazku v průběhu sledovaných let narostla u Moravskoslezského kraje (o 0,20 úvazku), Pardubického kraje (o 0,40 úvazku), Plzeňského kraje (o 0,25 úvazku) a Ústeckého kraje (o 0,20 úvazku).

Tabulka č. 3: Počet měsíců v letech 2014 a 2015, kdy byla obsazena pozice romského koordinátora v kraji

Kraj	2014	2015
Jihočeský kraj	12	12
Jihomoravský kraj	12	12
Karlovarský kraj	12	12
Kraj Vysočina	12	12
Královéhradecký kraj	12	12
Liberecký kraj	12	12
Moravskoslezský kraj	12	5
Olomoucký kraj	12	12
Pardubický kraj	11	12
Plzeňský kraj	12	10
Středočeský kraj	12	12
Ústecký kraj	12	12
Zlínský kraj	12	12

Graf č. 2: Počet měsíců v letech 2014 a 2015, kdy byla obsazena pozice romského koordinátora v kraji

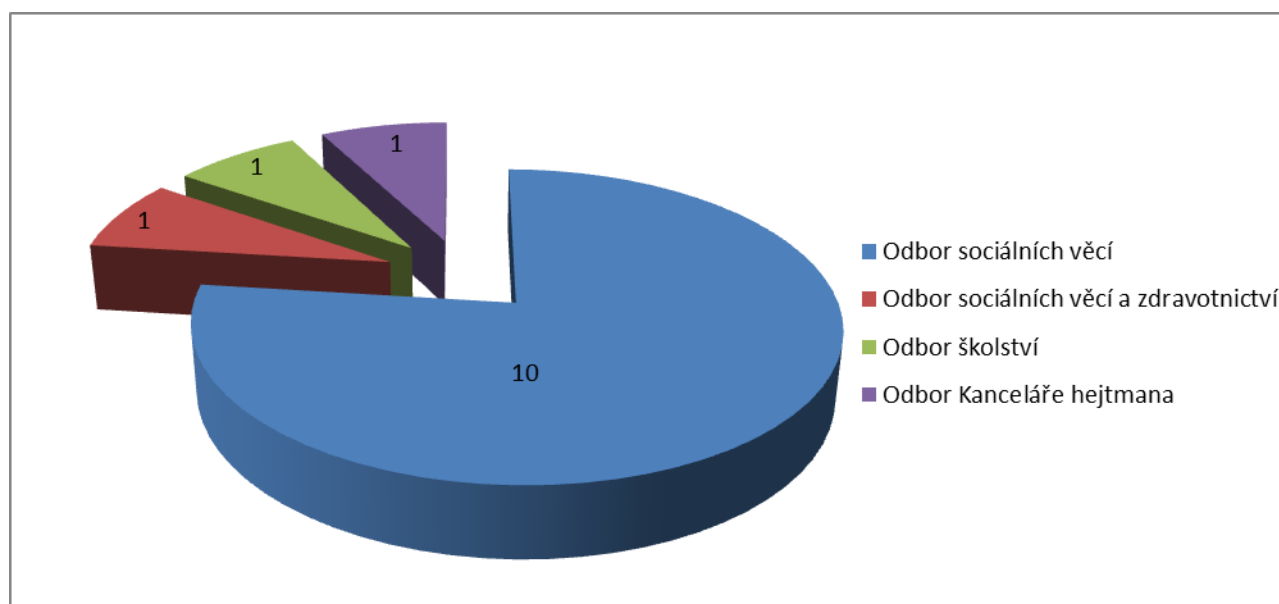

Pardubický kraj v únoru roku 2014 personálně obsadil pozici romského koordinátora. Pozice romského koordinátora v Moravskoslezském kraji byla v roce 2015 personálně obsazena od srpna. Ve stejném roce neměl Plzeňský kraj obsazenou pozici romského koordinátora v měsících září a říjen.

Tabulka č. 3: Zařazení romského koordinátora do struktury krajského úřadu v letech 2014 a 2015

Kraj	2014	2015
Jihočeský kraj	Odd. sociální prevence a humanitárních činností; Odbor sociálních věcí a zdravotnictví	Odd. sociální prevence a humanitárních činností; Odbor sociálních věcí a zdravotnictví
Jihomoravský kraj	Odbor školství	Odbor školství
Karlovarský kraj	Odd. sociálních věcí; Odbor sociálních věcí	Odd. sociálních věcí; Odbor sociálních věcí
Kraj Vysočina	Odd. sociální správy; Odbor sociálních věcí	Odd. sociální správy; Odbor sociálních věcí
Královéhradecký kraj	Odd. koncepcí, analýz a financování; Odbor sociálních věcí	Odd. koncepcí, analýz a financování; Odbor sociálních věcí
Liberecký kraj	Odd. sociální práce; Odbor sociálních věcí	Odd. sociální práce; Odbor sociálních věcí
Moravskoslezský kraj	Odd. rozvoje sociálních služeb; Odbor sociálních věcí	Odd. rozvoje sociálních služeb; Odbor sociálních věcí
Olomoucký kraj	Odd. sociální pomoci; Odbor sociálních věcí	Odd. sociální pomoci; Odbor sociálních věcí
Pardubický kraj	Koncepční oddělení; Odbor sociálních věcí	Koncepční oddělení; Odbor sociálních věcí
Plzeňský kraj	Odd. organizačně správní; Odbor sociálních věcí	Odd. správní a realizace projektů; Odbor sociálních věcí
Středočeský kraj	Od. sociálních služeb a humanitárních činností; Odbor sociálních věcí	Od. sociálních služeb a humanitárních činností; Odbor sociálních věcí
Ústecký kraj	Odd. sociální práce; Odbor sociálních věcí	Odd. sociální práce; Odbor sociálních věcí
Zlínský kraj	Odbor Kanceláře hejtmána	Odbor Kanceláře hejtmána

Graf č. 3: Pozice třinácti romských koordinátorů ve struktuře krajského úřadu v roce 2015 vyjádřená pomocí výsečového grafu

Kancelář Rady vlády pro záležitosti romské menšiny v rámci své metodické úlohy dlouhodobě doporučuje zařazení romského koordinátora do kmenové struktury krajského úřadu, kde bude zajištěno rovnocenné postavení romského koordinátora ve vztahu k pracovníkům dalších odborů. Toto zařazení umožňuje bezproblémové uplatňování mezioborového a multidisciplinárního přístupu při řešení romských záležitostí. Z uvedeného důvodu se jako ideální řešení nabízí zařazení romského koordinátora do kanceláře hejtmána, kanceláře tajemníka krajského úřadu či kanceláře náměstka hejtmána pro sociální oblast. Jak však vyplývá z tabulky výše, doporučení se odráží pouze v případě Zlínského kraje, kde je romská koordinátorka zařazena do Odboru Kanceláře hejtmána. V případě jasné většiny krajů je romský koordinátor zařazen do Odboru sociálních věcí (10 krajů) či Odboru sociálních věcí a zdravotnictví (1 kraj). Romská koordinátorka v Jihomoravském kraji je zařazena do Odboru školství.

Jako **sekundární indikátory** můžeme označit ty, u nichž nelze očekávat pravidelný nárůst z hlediska kvantifikovaného ukazatele, protože reagují na aktuální situaci a stav v oblasti integrace příslušníků romské komunity a specifickou nabídku (např. ve vztahu ke školení). Sekundární ukazatele nelze v prvním takto realizovaném vyhodnocení přeceňovat. Důvodem je rozdílný přístup romských koordinátorů k výkonu agendy romských záležitostí, což se návazně odráží v textaci závěrečných zpráv.

Sekundární indikátory:

- Počet školení, seminářů a konferencí pořádaných koordinátorem v příslušném roce;
- Počet porad s romskými poradci, terénními sociálními pracovníky, asistenty pedagoga a jinými partnery při řešení romských záležitostí v kraji;
- Počet strategických dokumentů v kraji, do jejichž tvorby byl romský koordinátor v příslušném roce zapojen;
- Počet platform, do jejichž činnosti byl romský koordinátor zapojen;
- Počet romským koordinátorem absolvovaných školení a kurzů vedoucích k prohloubení jeho znalostí a zkušeností;

Počet školení, seminářů a konferencí pořádaných koordinátorem v roce 2015

Romští koordinátoři v závěrečné zprávě o realizaci projektu v roce 2015 uváděli přehled akcí, které byly hrazeny nejen z prostředků neinvestiční dotace, ale také činnosti hrazené z prostředků kraje nebo jiných subjektů. Na přípravě v tabulce uvedených aktivit se vzhledem k působnosti romského koordinátora podíleli.

Tabulka č. 4

Kraj	Přehled školení, seminářů a konferencí, které pořádali romští koordinátoři v roce 2015
Jihočeský kraj	- Pracovní porada s terénními pracovníky na MěÚ Tábor; - Supervize Asistentů prevence kriminality Jihočeského kraje - Krajský úřad Jihočeského kraje; - Pracovní porada s terénními pracovníky na MěÚ Písek;
Jihomoravský kraj	- Adiktologie od A do Z (A - adiktologie, Z - závislost);
Karlovarský kraj	- Závěrečná konference k Indiv.projektům Karlovarského kraje;
Kraj Vysočina	- Konference „Stop sociálnímu vyloučení na Vysočině“;
Královéhradecký kraj	- Exekuční řízení; - Jak předcházet nedorozumění s Romy;
Liberecký kraj	- Asistent pedagoga a děti z jazykového prostředí ovlivněného romštinou; - Koordinovaný přístup k sociálně vyloučeným lokalitám a možnost čerpání finančních prostředků; - Kazuistický seminář pro terénní pracovníky (2x); - Konference „Stop sociálnímu vyloučení v Libereckém kraji“;
Moravskoslezský kraj	nerealizováno

Olomoucký kraj	<ul style="list-style-type: none"> - Spolupráce poskytovatelů sociálních služeb s Úřadem práce ČR; - Sumativní workshop – zhodnocení projektu „Zajištění integrace příslušníků romských komunit v Olomouckém kraji II“; - Konference k Analýze sociálně vyloučených lokalit v Olomouckém kraji a aktivitám Agentury pro sociální začleňování;
Pardubický kraj	<ul style="list-style-type: none"> - Mapování terénní práce v Pardubicích; - Jednání Komise Rady Pardubického kraje pro integraci romské menšiny a dalších etnických skupin (2x); - Pracovní skupina komunitního plánování sociálních a souvisejících služeb v Pardubicích – Cizinci, etnické a národnostní menšiny; - Metodické setkání sociálních pracovníků na obcích (2x);
Plzeňský kraj	nerealizováno
Středočeský kraj	- Konference „Stop sociálnímu vyloučení ve Středočeském kraji“;
Ústecký kraj	- Seminář romských poradců, terénních pracovníků a zástupců NNO (3x);
Zlínský kraj	<ul style="list-style-type: none"> - Seminář k možnosti financování romské problematiky z programovacího období 2014 - 2020 v Holešově; - Fotbalový turnaj pro děti z nízkoprahových zařízení ve Zlínském kraji; - Novela zákona o hmotné nouzi a doplatku na bydlení; - Dvoudenní vzdělávací seminář pro romské poradce obcí s rozšířenou působností, terénní sociální pracovníky měst a NNO ve Zlínském kraji; - Blízký východ a jeho obyvatelé; - Vyhodnocení domovnické činnosti v lokalitách Zlínského kraje;

Počet porad s romskými poradci, terénními sociálními pracovníky, asistenty pedagoga a jinými partnery při řešení romských záležitostí v kraji

Počty uskutečněných porad romského koordinátora s relevantními partnery v oblasti integrace romské menšiny v roce 2015 jsou uvedeny v souhrnné tabulce č. 8. U tohoto ukazatele je zapotřebí poukázat na již zmíněný odlišný metodický přístup, který romští koordinátoři uplatňují při výkonu své funkce. Někteří romští koordinátoři mají pro tento účel zřízenou pracovní platformu (7 krajů), kde dochází ke koordinaci aktivit a přenosu informací. Jiní romští koordinátoři (4 kraje) preferují dle závěrečné zprávy pouze individuální jednání - například při realizaci místního šetření v lokalitě. Nejvhodnější metodu však představuje využití kombinace těchto dvou nástrojů (2 kraje). Využití kombinované metody lze i přes údaje uvedené v závěrečných zprávách u otázky týkající se porad označit za nejčastější. Důvodem je skutečnost, že většina romských koordinátorů neuvádí individuální jednání a místní šetření v závěrečné zprávě mezi standardní porady. Pro tento přehled využívají úvod závěrečné zprávy, kde Úřad vlády ČR v obecné rovině informují o popisu činnosti romského koordinátora v roce 2015.

Počet strategických dokumentů v kraji, do jejichž tvorby byl romský koordinátor v roce 2015 zapojen

Romští koordinátoři byli v roce 2015 zapojeni zejména do přípravy střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb na území kraje (7 krajů). Dále se podíleli na přípravách koncepce prevence kriminality, strategii integrace příslušníků sociálně vyloučených lokalit a v jednom případě například na Dlouhodobém záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy. V regionech, v nichž působí Agentura pro sociální začleňování, jsou romští koordinátoři součástí tzv. lokální partnerství, tedy platformy, jejímž cílem je řešit nelichotivou situaci v oblasti sociálního vyloučení osob. V rámci této platformy romští koordinátoři připomínají strategické plány sociálního začleňování zacílené na postižené lokality. Romští koordinátoři se nepodílejí pouze na zpracování a připomínkování strategických či koncepčních dokumentů, ale jsou v období platnosti těchto dokumentů rovněž důležitými aktéry v procesu monitoringu implementace jednotlivých opatření a politik sociálního začleňování.

Tabulka č. 5:

Kraj	Přehled strategických dokumentů v kraji, na jejichž přípravě se podílel romský koordinátor v roce 2015
Jihočeský kraj	- Strategický plán sociálního začleňování pro město České Velenice 2015 – 2018;
Jihomoravský kraj	- Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Jihomoravském kraji za školní rok 2014/2015; - Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v Jihomoravském kraji na období 2016 – 2020; - Strategie romské integrace v Jihomoravském kraji na období 2014 – 2018; - Koncepce prevence kriminality v Jihomoravském kraji na léta 2013 – 2016; - Střednědobý plán sociálních služeb v Jihomoravském kraji;
Karlovarský kraj	- Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Karlovarském kraji; - Koncepce prevence kriminality, období 2013 – 2016; - Evaluační zprávy z IP KK „Podpora sociálního začleňování příslušníků sociálně vyloučených lokalit v Karlovarském kraji“ I a II;
Kraj Vysočina	- Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Kraji Vysočina; - Strategie integrace sociálně vyloučených lokalit v Kraji Vysočina, aktualizace pro období 2016 – 2020;
Královéhradecký kraj	V roce 2015 nebyl zpracován žádný dokument, na jehož přípravě by romská koordinátorka spolupracovala.
Liberecký kraj	- Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb Libereckého kraje; - Strategie rozvoje lidských zdrojů Libereckého kraje; - Program rozvoje Libereckého kraje; - Strategický plán sociálního začleňování Ralsko; - Strategický plán sociálního začleňování Velké Hamry;
Moravskoslezský kraj	- Koncepce prevence kriminality Moravskoslezského kraje na období 2017 – 2021;
Olomoucký kraj	- Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb Olomouckého kraje pro roky 2015 – 2017; - Strategický plán sociálního začleňování Moravský Beroun; - Strategický plán LP sociálního začleňování Jesenicka; - Komunitní plán sociálních služeb Olomoucka na období let 2016 – 2019;
Pardubický kraj	- Strategie integrace příslušníků sociálně vyloučených romských lokalit v Pardubickém kraji 2016 – 2020;; - Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb Pardubického kraje;
Plzeňský kraj	- Bezpečnostní analýza - Hlavní bezpečnostní problémy Plzeňského kraje 2015; - Výroční zpráva o realizaci protidrogové politiky Plzeňského kraje;
Středočeský kraj	- Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb Středočeského kraje;
Ústecký kraj	- Metodika zajištění sítě sociálních služeb Ústeckého kraje;
Zlínský kraj	- Komunitní plán sociálních služeb města Holešova pro období 2016 – 2018;

Počet platforem, do jejichž činnosti byl v roce 2015 romský koordinátor zapojen

V roce 2015 byli romští koordinátoři součástí celkem 54 platforem. Jednalo se jak o pracovní a poradní orgány na centrální úrovni (např. Výbor pro spolupráci se samosprávami, Rada vlády pro záležitosti romské menšiny), tak o pracovní skupiny na krajské (např. Pracovní skupina prevence kriminality) a místní úrovni (např. lokální partnerství v rámci spolupráce obce s Agenturou pro sociální začleňování).

Tabulka č. 6:

Kraj	Přehled platform, do jejichž činnosti byl romský koordinátor zapojen v roce 2015
Jihočeský kraj	<ul style="list-style-type: none"> - Pracovní skupina prevence kriminality; - Lokální partnerství města České Velenice; - Pracovní skupina krajských koordinátorů při Radě vlády ČR pro záležitosti romské menšiny; - Pracovního tým styčného důstojníka pro národnostní menšiny v Jihočeském kraji;
Jihomoravský kraj	<ul style="list-style-type: none"> - Rada pro národnostní menšiny Jihomoravského kraje; - Pracovní skupina Regionální stálé konference pro území Jihomoravského kraje - oblast sociální; - Pracovní skupina Společenská odpovědnost Jihomoravského kraje - oblast sociální;
Karlovarský kraj	<ul style="list-style-type: none"> - Pracovní skupina pro realizaci prevence kriminality; - Výbor pro spolupráci se samosprávami Úřadu vlády ČR; - Výbor pro národnostní menšiny Zastupitelstva Karlovarského kraje;
Kraj Vysočina	<ul style="list-style-type: none"> - Pracovní skupina poskytovatelů služeb pro národnostní a etnické menšiny, osoby bez přístřeší a oběti trestné činnosti; - Platforma projektu Podpora sociální integrace příslušníků romských lokalit v Kraji Vysočina; - Pracovní skupina prevence kriminality;
Královéhradecký kraj	<ul style="list-style-type: none"> - Pracovní skupina Prevence kriminality; - Komise pro lidská práva Královéhradeckého kraje; - Multidisciplinární tým k problematice menšin při Krajském ředitelství Policie ČR v Královéhradeckém kraji; - Regionální poradní platforma pro integraci cizinců;
Liberecký kraj	<ul style="list-style-type: none"> - Komise rady kraje pro národnostní menšiny a sociální začleňování; - Odborná skupina odboru sociálních věcí KÚ LK pro plánování soc. služeb; - Pracovní skupina osoby ohrožené sociálním vyloučením, národnostní menšiny a cizinci; - Pracovní skupina prevence kriminality Libereckého kraje; - Pakt zaměstnanosti – pracovní skupina pro soc. oblast; - TEAM – Program rozvoje Libereckého kraje; - Komunitní plánování rozvoje sociálních služeb – Jablonec nad Nisou; - Komunitní plánování rozvoje sociálních služeb – Liberec; - Rada pro národnostní menšiny – Liberec; - Lokální partnerství – Ralsko; - Lokální partnerství – Velké Hamry; - Lokální partnerství – mikroregion Frýdlantsko;
Moravskoslezský kraj	<ul style="list-style-type: none"> - Pracovní skupina pro naplňování Strategie integrace romské komunity Moravskoslezského kraje; - Pracovní skupina prevence kriminality Moravskoslezského kraje;
Olomoucký kraj	<ul style="list-style-type: none"> - Rada vlády pro záležitosti romské menšiny; - Monitorovací výbor pro činnost Agentury pro sociální začleňování; - Výbor pro spolupráci se samosprávami Úřadu vlády ČR; - Pracovní skupina krajských koordinátorů; - Komise pro sociální začleňování ministra práce a sociálních věcí (nominace Asociace krajů); - Platforma pro komunitní práci; - Pracovní skupina Etnické menšiny a cizinci střednědobého plánování rozvoje sociálních služeb Olomouckého kraje; - Pracovní skupina prevence kriminality Olomouckého kraje; - Lokální partnerství města Moravský Beroun (včetně pracovní skupin: bydlení, vzdělání a zaměstnanost);

	- Lokální partnerství Jesenicka (včetně pracovních skupin: bydlení, vzdělání a zaměstnanost);
Pardubický kraj	- Komise Rady Pardubického kraje pro integraci romské komunity a dalších etnických skupin; - Pracovní skupina „Cizinci, národnostní a etnické menšiny“ komunitního plánování v Pardubicích; - Mapování terénní práce v Pardubicích; - Pracovní skupina pro prevenci kriminality Pardubického kraje;
Plzeňský kraj	- Regionální platforma;
Středočeský kraj	- Pracovní skupina pro prevenci kriminality; - Krajská protidrogová komise;
Ústecký kraj	- Pracovní skupina pro prevenci kriminality Ústeckého kraje; - Výbor pro národnostní menšiny – Ústecký kraj; - Výbor pro spolupráci se samosprávami; - Monitorovací výbor Agentury pro sociální začleňování; - Hodnotící komise MŠMT;
Zlínský kraj	- Komise Rady Zlínského kraje pro integraci sociálně vyloučených; - Pracovní skupina pro prevenci kriminality;

Počet romským koordinátorem absolvovaných školení a kurzů vedoucích k prohloubení jeho znalostí a zkušeností

Romští koordinátoři do přehledu absolvovaných školení uváděli příležitosti vedoucí k jejich profesnímu rozvoji. Vzdělávání bylo v průběhu roku 2015 převážně zaměřeno na odborná témata v oblasti výkonu agendy romské integrace, v menším počtu na uživatelskou kompetenci romských koordinátorů při práci s interními systémy krajského úřadu (např. spisová služba, Outlook – hromadná korespondence, program Helpdesk). Romský koordinátor ve Středočeském kraji prošel standardním školením o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a požární ochraně dle příslušné legislativy.

Tabulka č. 7:

Kraj	Přehled romským koordinátorem absolvovaných školení v roce 2015
Jihočeský kraj	- Školení ke spisové službě; - Setkání Romů v Lichtenštejnském paláci v Praze; - Školení řidičů – referentů; - Seminář pro romské koordinátory a romské poradce v Pardubicích;
Jihomoravský kraj	- Specifika práce s romskou rodinou; - Ochrana dětí zanedbávaných, zneužívaných a týraných v právu a praxi; - Specifikace komunikace s mladistvým klientem; - Etnická specifika Romů, metody a techniky práce s nimi;
Karlovarský kraj	- Jednání Výboru pro spolupráci se samosprávami - setkání koordinátorů, romských poradců a terénních sociálních pracovníků (dále TSP); - Konzultační den pro koordinátory - Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR na období 2015-2020; - Analýza sociálně vyloučených lokalit v ČR; - Sběrem dat ke spravedlivému vzdělávání; - Sociální začleňování pro kraje a obce; - Začít včas; - Vyhlášení cen ROMA Spirit;
Kraj Vysočina	- Ekonomika sociální firmy a řešení procesu začleňování příslušníků romského etnika; - Identifikace a hledání řešení sociálních problémů ve městě Jihlava; - Pracovní jednání pracovní skupiny prevence kriminality Kraje Vysočina (3x); - Pracovní skupina poskytovatelů služeb pro národnostní a etnické menšiny,

	osoby bez přístřeší a oběti trestné činnosti (3x); - Zkušenosti z praxe začleňování romského etnika; - Identifikace a hledání řešení sociálních problémů ve městě Jihlava; - Pracovní setkání koordinátorů pro romské záležitosti; - Pracovní jednání pracovní skupiny prevence kriminality Kraje Vysočina; - Problematika národnostních menšin; - Specifika práce s romskou rodinou; - Aktuální informace o migraci do ČR; - Spolupráce s Agenturou pro sociální začleňování; - Přínos a zkušenosti z realizace projektu; - Setkání krajských koordinátorů pro romské záležitosti, romských poradců a terénních pracovníků;
Královéhradecký kraj	- Exekuční řízení; - Seminář pro romské koordinátory a romské poradce v Pardubicích; - Jak předcházet nedorozumění s Romy;
Liberecký kraj	- Specifikace práce s romskou rodinou; - Mezikulturní komunikace;
Moravskoslezský kraj	nerealizováno
Olomoucký kraj	- Workshop projektu SMS ČR „MAS jako nástroj spolupráce obcí“; - Závěrečná konference k Analýze sociálně vyloučených lokalit; - Seminář k dotacím Úřadu vlády ČR; - Závěrečná konference Agentury pro sociální začleňování;
Pardubický kraj	- Základy facilitace; - Case management; - Jak klienty správně odhadnout a přesvědčit; - Etnická specifika Romů, metody a techniky práce s nimi; - Zákon o kontrole; - Profesionální komunikace ve veřejné správě;
Plzeňský kraj	- Seminář pro romské koordinátory a romské poradce v Pardubicích;
Středočeský kraj	- Periodické školení BOZP a PO pro zaměstnance Krajského úřadu Středočeské kraje; - Domácí násilí;
Ústecký kraj	- Vedení náročných rozhovorů s klienty; - Jak motivovat klienta v sociální službě; - Jednání s klientem s agresivním chováním – úvod do problematiky;
Zlínský kraj	- Informační bezpečnost ICT; - Školení v programu Helpdesk; - Veřejná podpora; - Program EU pro zaměstnanost a sociální inovace (EaSI); - Dítě v krizi – celorepublikový seminář s mezinárodní účastí; - Změny v zákoně o pomoci v hmotné nouzi a doplatku na bydlení, důchodová politika a novela exekutorské řádu a očekávané změny; - Primární prevence rizikového chování; - Školení v programu Outlook – hromadná korespondence; - Úvod do dluhového poradenství;

Tabulka č. 8: Souhrnný přehled sekundárních indikátorů - roky 2014 a 2015

Sekundární indikátory	Počet školení, seminářů a konferencí pořádaných koordinátorem v příslušném roce		Počet porad s romskými poradci, terénními sociálními pracovníky, asistenty pedagoga a jinými partnery při řešení romských záležitostí v kraji		Počet strategických dokumentů v kraji, do jejichž tvorby byl romských koordinátor zapojen		Počet platform, do jejichž činnosti byl krajský koordinátor zapojen		Počet koordinátorem absolvovaných školení a kurzů vedoucích k prohloubení jeho znalostí a zkušeností	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Rok	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Jihočeský kraj	2	3	6	4	2	1	4	4	6	4
Jihomoravský kraj	1	1	5	5	5	5	1	3	3	4
Karlovarský kraj	2	1	4	2	4	3	3	3	8	7
Kraj Vysočina	2	1	2	2	1	2	3	3	8	18
Královéhradecký kraj	7	2	6	7	0	0	5	4	1	3
Liberecký kraj	2	5	8	5	5	5	9	12	8	2
Moravskoslezský kraj	3	0	44	21	4	1	4	2	5	0
Olomoucký kraj	4	3	7	5	4	4	12	7	6	4
Pardubický kraj	5	6	4	3	1	2	4	4	5	6
Plzeňský kraj	1	0	0	0	2	2	2	1	0	1
Středočeský kraj	1	1	2	2	1	1	2	2	1	2
Ústecký kraj	6	3	2	2	0	1	7	5	13	3
Zlínský kraj	5	6	8	28	2	1	3	2	5	9
CELKEM	41	32	98	86	31	28	59	52	69	63

Finanční prostředky určené na program Podpora koordinátorů pro romské záležitosti byly do kapitoly 304 – Úřad vlády ČR přiděleny ve schváleném rozpočtu na rok 2015 ve výši 5.165.000 Kč. Dotace byly poskytnuty celkem 13 subjektům jako účelové neinvestiční dotace krajům. Skutečnost čerpání k 31.12.2015 byla 4.935.020 Kč. Nevyčerpané prostředky činily 229.980 Kč.

Tabulka č. 9: Přehled podpořených projektů v programu Podpora koordinátorů pro romské záležitosti v roce 2015

Žadatel	Název projektu	Dotace (Kč)
Kraj Vysočina	Podpora koordinátorů pro romské záležitosti	385.000
Liberecký kraj	Podpora koordinátorů pro romské záležitosti	450.000
Středočeský kraj	Podpora koordinátorů pro romské záležitosti	422.000
Ústecký kraj	Podpora koordinátorů pro romské záležitosti	450.000
Jihomoravský kraj	Podpora koordinátorů pro romské záležitosti	300.000
Olomoucký kraj	Podpora koordinátorů pro romské záležitosti	441.520
Karlovarský kraj	Podpora koordinátorů pro romské záležitosti	300.000
Zlínský kraj	Podpora koordinátorů pro romské záležitosti	500.000
Moravskoslezský kraj	Podpora koordinátorů pro romské záležitosti	450.000
Pardubický kraj	Podpora koordinátorů pro romské záležitosti	340.000
Královéhradecký kraj	Podpora koordinátorů pro romské záležitosti	237.000
Jihočeský kraj	Podpora koordinátorů pro romské záležitosti	500.000
Plzeňský kraj	Podpora koordinátorů pro romské záležitosti	159.500
Celkem:		4.935.020

V případě Zlínského a Jihočeského kraje byla poskytnuta dotace ve výši 500.000 Kč s ohledem na skutečnost, že uvedené kraje v roce 2015 zaměstnali koordinátora pro romské

záležitosti na pracovní úvazek ve výši 1,00, čímž byla splněna podmínka pro poskytnutí dotace v maximální možné výši.

Dotiční řízení bylo vyhlášeno 23. září 2014 s uzávěrkou 31. října 2014. Sekce pro lidská práva Úřadu vlády ČR obdržela k tomuto datu 13 žádostí o dotaci s celkovým požadavkem 5.204.500 Kč. Pracovníci Sekce pro lidská práva následně provedli registraci žádostí a dle Směrnice zkontrolovali splnění jejich formálních a obsahových náležitostí. Žadatelé, u jejichž žádostí byly zjištěny nedostatky, byli vyzváni k odstranění nedostatků. Každou žádost věcně posuzovali dva nezávislí hodnotitelé. Bodové hodnocení hodnotitelů bylo podkladem pro hodnocení komise. Z věcného hlediska bylo v roce 2015 posuzováno zdůvodnění žádosti o dotaci, celková úroveň a zpracování projektu. Dále byla hodnocena přiměřenost a hospodárnost rozpočtu projektu (blíže k procesu hodnocení viz výše). Na zasedání Komise pro hodnocení projektů dne 9. ledna 2015 bylo navrženo vedoucímu Úřadu vlády ČR k podpoře 12 projektů v celkové výši 4.775.520 Kč. Komise vyzvala Plzeňský kraj o dopracování žádosti. Dopracovanou žádost doporučila komise dne 7. dubna 2015 podpořit v celkové výši 204.500 Kč. Plzeňský kraj poté zaslal dodatek žádosti, kde snížil náklady na realizaci projektu na 159.500 Kč.

4. Závěr

Romští koordinátoři tvoří základní institucionální síť, jejímž prostřednictvím stát komunikuje a prosazuje centrální integrační politiku ve vztahu k romské menšině na úrovni kraje. Prostřednictvím romských koordinátorů získává stát rovněž významnou zpětnou vazbu a informace o situaci v kraji. Síť těchto pracovníků významně přispívá ke koherentní a koordinované tvorbě a realizaci politik romské integrace na celém území státu. Jsou zapojeni do tvorby strategických materiálů v kraji, které se zaměřují na situaci romské menšiny, dále pořádají semináře i konference, spolupracují s romskými poradci, s asistenty pedagoga, s terénními sociálními pracovníky při řešení aktuálních kauz a dílčích problémů v regionu, podílí se na administraci některých krajských dotačních programů. Zabývají se přednáškovou a konzultační činností, připomínkováním strategických dokumentů kraje a vlády popřípadě jednotlivých resortů. Kromě výše uvedených činností pomáhají romští koordinátoři vládě monitorovat situaci Romů v kraji a efektivitu realizovaných integračních opatření - a tyto informace předávají subjektům na centrální úrovni.

E) Vyhodnocení dotačního programu Podpora implementace Evropské charty regionálních či menšinových jazyků za rok 2015

1) Charakteristika a cíle dotačního programu

Dotační program byl při svém vzniku cílen na financování nákladů spojených se zaváděním dvojjazyčných česko-polských nápisů, které vznikají v municipalitách s vyšší přítomností národnostních menšin. Tyto náklady tak byly od roku 2007 hrazeny ze státního rozpočtu, z rozpočtové kapitoly Úřadu vlády ČR, kam byla zapracována položka určená na dotace vybraným obcím na výdaje spojené s prováděním Evropské charty v celkové výši do 5.000 tis. Kč. Tato částka byla původně transferována do rozpočtu Moravskoslezského kraje, který až do roku 2009 prováděl administraci finančních úhrad obcím. Dotace však doznala v roce 2010 významné změny, neboť byla pro efektivnější využití finančních prostředků transformována v dotační program na podporu implementace Evropské charty regionálních či menšinových jazyků, který v současnosti administruje Sekce pro lidská práva Úřadu vlády ČR.

Přehledová tabulka č. 1: Vývoj poskytovaných finančních prostředků v letech 2007 – 2015

Rok	Rozpočet (v Kč)	Čerpáno (v Kč)	Počet podpořených projektů
2007	5.000.000	680.227	1 (Moravskoslezský kraj)
2008	5.000.000	751.125	1 (Moravskoslezský kraj)
2009	2.000.000	263.754	1 (Moravskoslezský kraj)
2010	2.500.000	2.241.517	17
2011	1.850.000	1.849.914	12
2012	1.850.000	1.720.000	17
2013	1.850.000	1.376.000	10
2014	1.850.000	1.690.000	12
2015	2.010.000	2.010.000	12
2016	1.850.000	1.850.000 ¹⁵	12

Pod ochranu části III Charty byly prohlášením České republiky při ratifikaci zahrnuty následující menšinové jazyky¹⁶:

- polština (na území okresů Frýdek-Místek a Karviná, Moravskoslezský kraj)
- němčina
- romština
- slovenština (v rámci celé ČR, tam, kde je to vzhledem k počtu mluvčích vhodné)
- od 01.01.2015 také moravská chorvatština¹⁷

¹⁵ V současné době probíhá proces vyplácení dotačních prostředků pro rok 2016.

¹⁶ Ostatní menšinové jazyky v České republice, tj. bulharština, chorvatština, maďarština, rusínština, ruština, řečtina, srbština a ukrajinština, jsou chráněny ve smyslu Rámcové úmluvy o ochraně národnostních menšin, pro zařazení pod ochranu Charty však nesplňují některá kritéria. Rada vlády pro národnostní menšiny se dosud nezabývala otázkami spojenými s běloruštinou a vietnamštinou, jazyky, jež používají mluvčí nových komunit zahrnutých do Rady.

¹⁷ Ke schválení chorvatštiny moravských Chorvatů mezi jazyky, na něž je dotační program zaměřen, došlo v roce 2014 Radou vlády pro národnostní menšiny. V roce 2015 si o dotaci pro rok 2016 požádaly dva chorvatské spolky.

O dotaci mohly pro rok 2015 žádat tyto uvedené typy právnických osob:

- a) **spolek**, žadatelem nemůže být pobočný spolek hlavního spolku,
- b) ústav,
- c) církevní právnická osoba,
- d) obecně prospěšná společnost,
- e) **školy a školská zařízení** podle zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů,
- f) **vysoké školy** podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů,
- g) obec.

Cíle dotačního programu

Dotační program podpora implementace Evropské charty jazyků vznikl za účelem podpory Chartou chráněných jazyků pod Radou vlády pro národnostní menšiny. Rada projednala a schválila rozčlenění do tří okruhů podpory. V rámci jednotlivých oblastí jsou podporovány následující aktivity:

- A) Vzdělávací aktivity na všech vzdělávacích stupních nad rámec standardního vyučování, které se zaměřují na výuku menšinového jazyka nebo v něm probíhají. Cílovou skupinou těchto aktivit mohou být jak osoby s menšinovým jazykem jako jazykem mateřským, tak osoby s češtinou jako mateřským jazykem. Aktivity mohou být zaměřené i na vzdělávání pedagogů s cílem podpory menšinových jazyků zejména v prostředí osob s češtinou jako jazykem mateřským. Zvláštní zřetel bude brán na aktivity podporující úctu, porozumění a toleranci mezi různými jazykovými skupinami.
- B) Kvantitativní a kvalitativní analýzy zaměřené na výzkum užívání menšinových jazyků, indikaci oblastí jejich podpory a návrhy forem této podpory.
- C) Podpora užívání tradičních a správných forem místních názvů v menšinových jazycích. Zvláštní zřetel bude brán na výrobu, instalaci a údržbu tabulí s názvy obcí, jejich částí, ulic a jiných veřejných prostranství a označení budov státních orgánů a územních samosprávných celků.

Dotační program má za cíl naplnit mezinárodní závazek, který Česká republika převzala a to zachovat a podporovat historické regionální a menšinové jazyky spadající do ochranné části III Evropské charty regionálních či menšinových jazyků. Dotační program přispěl v roce 2015 nejen k ochraně kulturního a jazykového dědictví, ale i k jeho rozvoji. Podpořil sebeuvědomění a hrdost příslušníků jmenovaných národnostních menšin. Projekty tohoto dotačního programu představují přínos, který téměř bezesbýtku překračuje hranice regionů.

2) Proces schvalování žádostí v roce 2015

Dotace jsou rozdělovány transparentním způsobem ve výběrovém dotačním řízení. Celý proces je monitorován příslušnými útvary ÚV ČR, zejména Oddělením kanceláře Rady vlády pro záležitosti romské menšiny a sekretariátu Rady vlády pro národnostní menšiny a následně také Oddělením kontroly.

Zásady a podmínky dotačního programu Prevence sociálního vyloučení a komunitní práce jsou v daném roce vždy stanoveny příslušnou Směrnicí vedoucího Úřadu vlády České republiky (dále jen „Směrnice“). V roce 2015 byl dotační proces stanoven Směrnicí vedoucího Úřadu vlády České republiky č. 24/2014 o poskytování neinvestičních dotací k financování programů v oblasti lidských práv. Směrnice upravuje postupy pro vyhodnocování a schvalování projektů a podmínky a kritéria pro výběr projektů, a to jak kritéria společná všem programům, tak i specifická pro jednotlivé programy.

Efektivnost, hospodárnost a účelnost vynaložených státních prostředků je zajišťována následující řadou mechanismů:

1. Zasedání Rady vlády pro národnostní menšiny (dále jen „Rady), která projednává zaměření dotačního programu na další dotační období. Členové Rady zde vznášejí své připomínky a návrhy k zacílení dotačního programu.
2. Kontrola formálních náležitostí žádostí. Tento krok zajišťuje Oddělení kanceláře Rady vlády pro záležitosti romské menšiny a sekretariátu Rady vlády pro národnostní menšiny. Kritéria formální kontroly jsou obsažena v příloze č. 2 Směrnice.
3. Obsahové hodnocení projektů

Každou žádost posuzovali dva nezávislí externí hodnotitelé – odborník z praxe a odborník z veřejného sektoru věnující se dané problematice. U nezávislého hodnotitele se hledělo na to, aby měl nulové či minimální vazby na hodnocený projekt. Všichni hodnotitelé stvrdili svou nezávislost podpisem čestného prohlášení o nestrannosti a mlčenlivosti.

Při obsahovém hodnocení externími hodnotiteli jsou posuzovány následující kategorie:

- Zdůvodnění záměru a jeho přínos pro příslušníky národnostních menšin
  - o jasně formulovaný a zdůvodněný cíl projektu a prostředky k jeho dosažení (0 – 10 bodů)
  - o jasný realizační plán s jednotlivými kroky a časovým harmonogramem (0 – 10 bodů)
  - o srozumitelnost, přehlednost, výstižnost (0 – 10 bodů)
- Přiměřenost a hospodárnost rozpočtu projektu
  - o hospodárnost, zdůvodnitelnost a ověřitelnost rozpočtu (0 – 10 bodů)
  - o přiměřenost administrativních a mzdových nákladů k celkovým nákladům projektu (0 – 10 bodů)
  - o přiměřenost vlastního podílu a podílu ostatních subjektů na celkových nákladech projektu (0 – 10 bodů)

Maximální počet dosažených bodů od jednoho hodnotitele je 60.

Komise je složena z řad odborné veřejnosti, zaměstnanců státní správy a zástupců jednotlivých národnostních menšin a je jmenována předsedou Rady vlády pro národnostní menšiny. Hodnotitelská komise přihlížela na svém zasedání kromě věcného hodnocení také na předpoklad žadatele pro realizaci projektu a celkovou úroveň zpracování projektu. Komise vedla rozpravu k jednotlivým projektům. Závěrem komise bylo zpracování návrhu na přidělení dotací, včetně doporučené výše dotací, který byl podkladem vedoucímu Úřadu vlády k rozhodnutí o přidělení dotace.

Následné a průběžné veřejnosprávní kontroly příjemců dotací realizované na místě Oddělením kontroly ve spolupráci se sekretariátem Rady vlády pro národnostní menšiny. V roce 2015 byla uskutečněna jedna průběžná kontrola na projekt roku 2015. V roce 2016 byla prozatím uskutečněna jedna následná kontrola na projekt z roku 2015. Další následné kontroly jsou plánovány na první polovinu roku 2016. Co se týče kontrol na projekty z roku 2015, ani u jednoho z příjemců zatím nebylo zjištěno porušení rozpočtové kázně či porušení věcného plnění. Přesto z dlouhodobého hlediska přetrvává situace, kdy je častěji chybováno v oblasti finanční nežli v oblasti věcné kontroly.

I s cílem předcházet chybám při čerpání dotací byl v srpnu 2015 uspořádán seminář pro žadatele, kde byly prezentovány nejčastější chyby při čerpání dotací. Pro rok 2016 plánujeme uspořádat obdobný seminář, který bude zároveň spojen se školením k přechodu na elektronizaci dotačního řízení, ke kterému v současné době dochází.

3) Metodika vyhodnocení projektů na základě sledovaných indikátorů

V rámci vyhodnocování účelnosti, hospodárnosti a efektivnosti poskytovaných dotací byla Oddělením kanceláře Rady vlády pro záležitosti romské menšiny a sekretariátu Rady vlády pro národnostní menšiny vypracována metodika vyhodnocování projektů. Metodika v sobě zahrnuje indikátory, které jsou napříč dotačním řízením u jednotlivých projektů sledovány a následně vyhodnocovány. Cílem těchto indikátorů je zjišťovat, zda u jednotlivých projektů došlo k naplnění cílů stanovených v projektových žádostech a současně, zda byly poskytnuté finanční prostředky využity efektivně, hospodárně a účelně. Sledované hodnoty se vztahují nejen k dotaci poskytované ÚV ČR, ale k celému projektu, tzn. včetně 30% spolufinancování ze strany příjemců dotace.

Pro dotační program byly vypracovány indikátorové tabulky, a to dle specifikovaných oblastí aktivit:

A - vzdělávací aktivity na všech vzdělávacích stupních nad rámec standardního vyučování, které se zaměřují na výuku menšinového jazyka nebo v něm probíhají;

B – kvantitativní a kvalitativní analýzy zaměřené na výzkum užívání menšinových jazyků, indikaci oblastí jejich podpory a návrhy forem této podpory;

C - podpora užívání tradičních a správných forem místních názvů v menšinových jazycích. Indikátorové tabulky představují prvotní návrh, kdy se předpokládá doplňování/úprava v průběhu dalšího období. Indikátory tak mohou být dle identifikované potřeby průběžně aktualizovány.

Žadatelé v žádostech o poskytnutí neinvestiční dotace popisují projekt a jeho cíle prostřednictvím výčtu jednotlivých aktivit a dalších informací. V případě, že hodnotitelská komise rozhodne o částečné podpoře, zpracovává daná organizace dodatek k žádosti, kde v závislosti na výši podpory upravuje projekt, případně dílčí aktivity. V žádosti stanovený cíl projektu však musí zůstat zachován. Na konci příslušného roku, na který byla dotace poskytnuta, žadatel vyhodnocuje naplnění cílů a aktivit prostřednictvím stanovených indikátorů v rámci zpracovávání závěrečné zprávy.

4. Vyhodnocení dotačního programu Podpora implementace Evropské charty regionálních či menšinových jazyků za rok 2015

V roce 2015 byly do kapitoly 304 - Úřad vlády ČR přiděleny finanční prostředky ve výši 1.850 tis. Kč. Dalších 160 tis. Kč bylo přiřazeno formou nároků z nespotebovaných výdajů z dotačního programu za rok 2014. **V roce 2015 byly vyhlášeny dvě kola dotačního řízení a byly vyčerpány všechny prostředky určené na tento program, tzn. 2.010 tis. Kč.**

První kolo dotačního řízení bylo vyhlášeno 23. září 2014 s uzávěrkou do 31. října 2014. Sekce pro lidská práva Úřadu vlády ČR obdržela k tomuto datu 11 žádostí o dotaci s celkovým požadavkem 2.617.631 Kč. Z toho 10 žádostí spadalo do oblasti podpory A a 1 žádost do oblasti podpory B.

Pracovníci Sekce pro lidská práva následně provedli registraci žádostí a dle Směrnice zkontrolovali splnění jejich formálních a obsahových náležitostí. Žadatelé, u jejichž žádostí byly zjištěny nedostatky, byli vyzváni k odstranění nedostatků.

Každou žádost věcně posuzovali dva nezávislí hodnotitelé. Bodové hodnocení hodnotitelů bylo podkladem pro hodnocení komise.

K dispozici ve státním rozpočtu bylo 2.010 tis. Kč. Komise doporučila k podpoře 8 projektů v celkové výši 1.671 tis. Kč. Vzhledem k tomu, že v prvním kole nebyly rozděleny všechny finanční prostředky, které byly k dispozici v rámci řádně vyhlášeného dotačního řízení, doporučila komise vyhlásit druhé kolo dotačního řízení.

Druhé kolo bylo vyhlášeno 1. května 2015 s uzávěrkou do 25. května 2015. Pro druhé kolo roku 2015 byla pro daný program určena částka 339.000 Kč. Sekce pro lidská práva Úřadu vlády ČR obdržela k tomuto datu 8 žádostí o dotaci s celkovým požadavkem 1.374.890 Kč. Z toho 6 žádostí spadalo do oblasti podpory A a 2 žádosti do oblasti podpory B. V oblasti C nebyla v roce 2015 podána ani jedna žádost. Pracovníci Sekce pro lidská práva následně provedli registraci žádostí a dle Směrnice zkontrolovali splnění jejich formálních a obsahových náležitostí. Žadatelé, u jejichž žádostí byly zjištěny nedostatky, byli vyzváni k odstranění nedostatků. Každá žádost byla přidělena dvěma nezávislým hodnotitelům, kteří je vyhodnotili. Bodové hodnocení hodnotitelů bylo podkladem pro hodnocení komise. Komise doporučila ve druhém kole k podpoře 4 projekty v celkové výši 339.000 Kč.

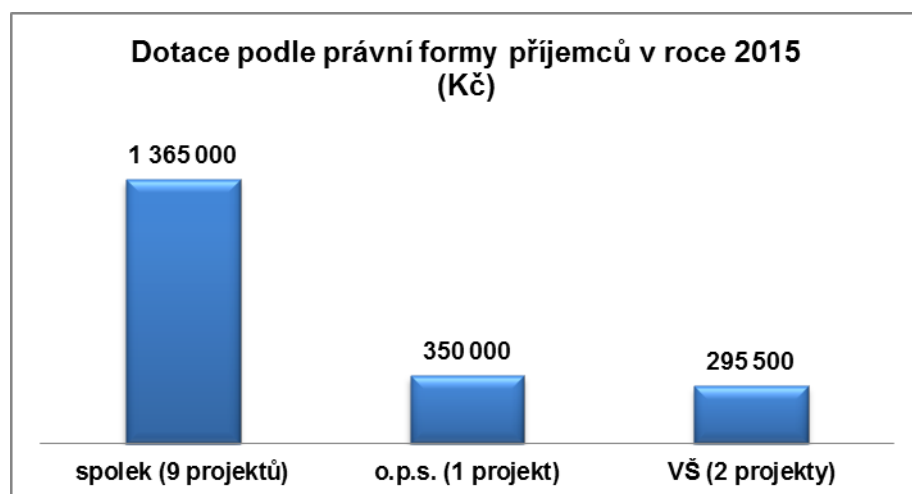
V roce 2015 bylo v rámci obou kol podpořeno celkem 12 projektů v celkové výši 2.010 tis. Kč.

Z hlediska právní formy žadatelů bylo podpořeno 9 spolků, 2 vysoké školy a 1 obecně prospěšná společnost. Detailnější informace jsou zobrazeny v následující tabulce a grafu.

Přehledová tabulka č. 2: Struktura dotací realizovaných v rámci dotačního programu Podpora implementace Evropské charty regionálních či menšinových jazyků za rok 2015 dle právní formy žadatelů (I. a II. kolo)

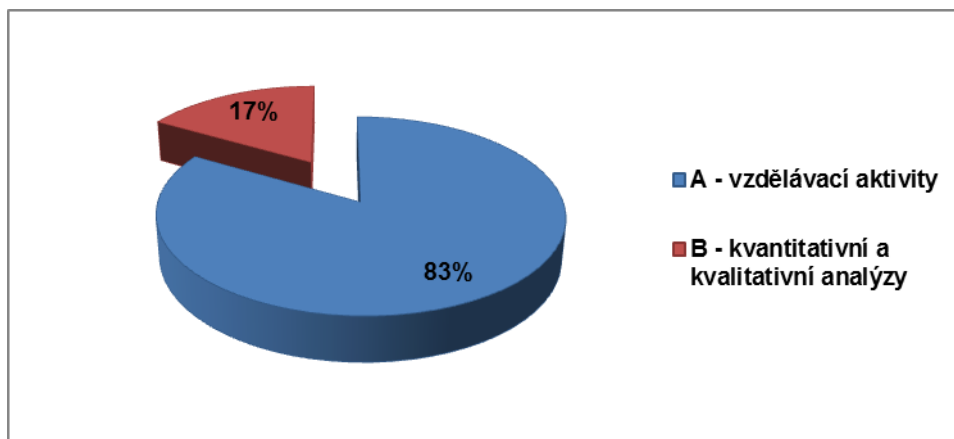
Právní forma příjemců dotace	Dotace v Kč	% dle právní formy
Obecně prospěšné společnosti	350.000	17.41 %
Spolky	1.364.500	67.89 %
Veřejné vysoké školy	295.500	14.70 %
CELKEM	2.010.000	100 %

Graf č. 1: Struktura dotací realizovaných v rámci dotačního programu Podpora implementace Evropské charty regionálních či menšinových jazyků za rok 2015 dle právní formy žadatelů (I. a II. kolo)

Z celkem 12 podpořených projektů spadalo 8 do oblasti podpory A a 2 projekty do oblasti podpory B. V oblasti C nebyla v roce 2015 podána žádná žádost.

Graf č. 2: Rozdělení projektů dle tematických okruhů činností v dotačním programu Podpora implementace Evropské charty jazyků za rok 2015

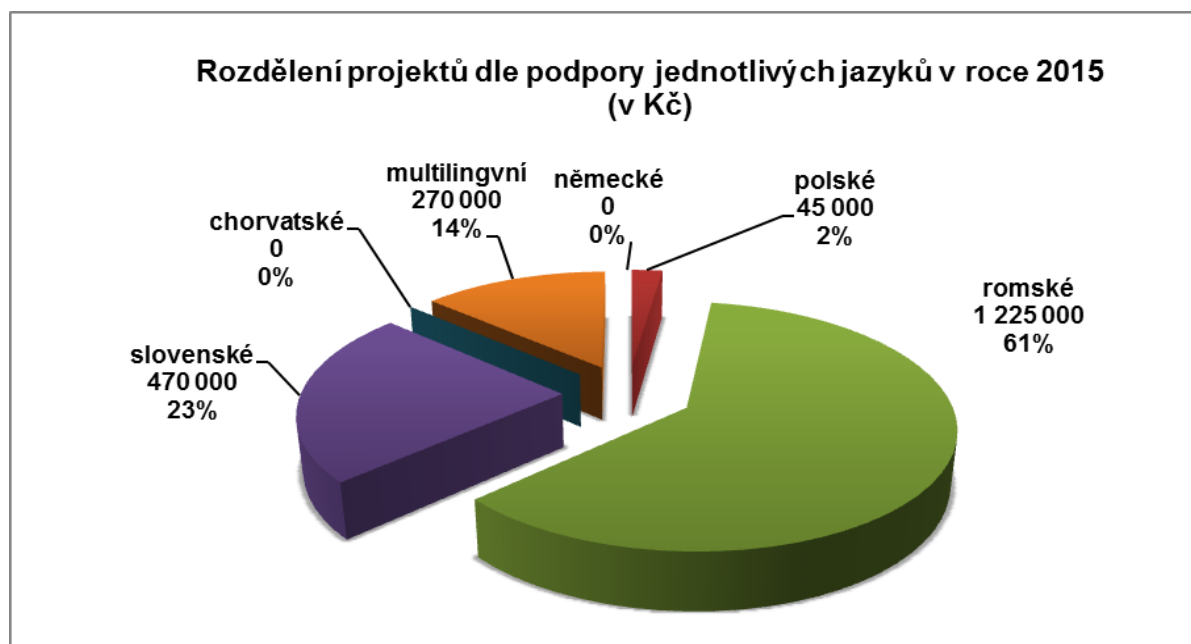

Tematický okruh A je zaměřen především na vzdělávací aktivity s cílovou skupinou dětí a mládeže z daných národnostních menšin. V roce 2015 byly v této kategorii podpořeny zejména – vydávání neperiodických publikací, elektronických nosičů s nahrávkami mluveného slova, rozhlasové vysílání, přednáškové aktivity, literární soutěže, národnostní festivaly, autorská čtení, divadelní představení, výstavy a doplňující mediální aktivity na internetu. Tento okruh je svým záběrem nejrozmanitější a každoročně, jak potvrzuje graf výše, představuje většinu vynaložených finančních prostředků.

Do tematického okruhu B spadají projekty, jejichž cílem je provést konkrétní kvalitativní a kvantitativní výzkum v oblasti národnostně menšinových jazyků. V rámci tohoto okruhu jsou prozatím podporovány zejména výzkumy v oboru romštiny a jinak tomu nebylo ani v roce 2015. I tak ale výzkumy v tomto okruhu přináší velmi cenné výsledky, včetně vydávání publikací a odborných článků, které jsou nejen ve vědecké komunitě dále využívány. Téměř každoročním žadatelem v této oblasti je Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze.

Okruh C je pozůstatkem původního specifičtějšího zaměření dotačního programu – podpora užívání tradičních a správných forem místních názvů v menšinových jazycích. Dle situace v předchozích letech se předpokládalo, že význam tohoto okruhu bude vzhledem k naplnění cílů (umístění dvojjazyčných cedulí do municipalit s vyšším počtem příslušníků národnostních menšin) postupně klesat, ovšem s nástupem nových technologií se objevuje další prostor pro využití tohoto okruhu, např. projekt města Jablunkov s umístováním QR-kódů s názvy institucí, ulic, jež bude realizován v průběhu roku 2016.

Graf č. 3: Rozdělení projektů dle podpory jednotlivých jazyků v dotačním programu Podpora implementace Evropské charty jazyků za rok 2015

Pokud jde o rozložení podpory v rámci dotačního programu dle jednotlivých jazyků, každoročně nejvyšší část finančních prostředků směřuje na projekty zaměřující se na romštinu. Nejvíce finančních prostředků v oblasti romského jazyka získaly v roce 2015 projekty literární soutěž pro děti a mládež *Romano suno* organizace Nová škola, o.p.s.¹⁸ a projekt *Romský stan-Romani Cerha-Roma Big Top* organizace Pražská společnost bloumající veřejnosti, který se zaměřuje na prezentaci romské kultury, jazyka a historie a snaží se přinést pozitivní zprávu o romské národnostní menšině.

Druhou největší kategorii představují projekty zaměřující se na slovenský jazyk. V této jazykové skupině převažují mediální projekty, publikace v knižní či elektronické podobě a aktivity zaměřující se na děti a mládež. V roce 2015 byl například podpořen projekt *Slovenská mozaika* organizace BONA FIDE, jejímž obsahem je pravidelné rozhlasové vysílání na rádiu ZET.¹⁹ Dalším slovenským projektem bylo vydání *CD se scénickým čtením ze slovenské krásné literatury* k 10. výročí existence realizátora projektu - Dokumentačního a muzejního střediska slovenské menšiny v ČR. Ze slovenských organizací lze dále zmínit Asociaci Limbora, z.s., která se z poskytnuté dotace věnovala vzdělávacím aktivitám pro děti a mládež ze slovenské národnostní menšiny, a to zejména prostřednictvím kurzů, seminářů, přednášek a tvořivých pracovních dílen.

Svou nezastupitelnou roli plní dotační program v případě polštiny, kde jsou podporované činnosti zaměřeny na všechny generace. V roce 2015 byl podpořen projekt organizace Polský kulturně-osvětový svaz v České republice, z.s. Cílem projektu bylo uspořádání 10 přednášek v rámci Mezigenerační regionální univerzity zaměřených na témata spojená s polštinou, polskou menšinou a oblastí Těšínského Slezska.

Speciální, tzv. multilingvní kategorii tvoří projekty organizace Spolek Zaedno, z.s (dále jen „Zaedno“), které se zaměřují nejen na všechny jazyky spadající do ochranné části III Charty,

¹⁸ Více informací k projektu viz <http://www.novaskolaops.cz/romano-suno/>

¹⁹ Všechny díly vysílání k poslechu zde: <http://www.bonafideos.cz/slovenska-mozaika>

ale i na další jazyky – např. vietnamštinu, bulharštinu, ruštinu, běloruštinu atd. Hlavní aktivitou projektu je vydávání tištěného časopisu Kamarádi pro děti na podporu výuky v menšinových jazycích. Spolek současně listinnou podobu časopisu převádí do interaktivní elektronické verze. Doprovodnou aktivitou je celostátní dětská soutěž na podporu psaní v menšinových jazycích.

V roce 2015 nebyly podpořeny žádné německé ani chorvatské projekty. V roce 2016 však byl k podpoře navržen projekt *Dokumentace nejstarších mluvčích moravské chorvatštiny* organizace Sdružení občanů chorvatské národnosti v ČR.

Přehledová tabulka č. 3 Naplnění sledovaných indikátorů podpořených organizací za rok 2015 v oblasti aktivit A

Indikátor plnění projektu	Žádost	Závěrečná zpráva	Ukazatel (jednotka)
Participující osoby příjemce dotace	80	63	počet osob/úvazek celkem
Podpořené jazyky	15	12	počet podpořených jazyků ročně
Rozhlasová vysílání	34	34	počet vysílání ročně
Publikace/články/příspěvky	8	8	počet vydaných publikací/článků/příspěvků ročně
Semináře/workshopy/konference a zapojené osoby	36	39/2 374	počet aktivit ročně/počet zúčastněných osob
Dostupnost webových stránek k projektu	3	3	ANO/NE; případně odkaz na webové stránky
Festivaly/soutěže	11	11	počet aktivit
Realizované vzdělávací aktivity nad rámec standardního vyučování	2	2	počet hodin ročně
Realizované aktivity na podporu vzdělávání pedagogů	x	x	počet hodin ročně
Jiné: vydání CD, elektronizace textů, autorská čtení, divadelní představení, výstavy, koncerty)	26	36	Počet aktivit ročně

V rámci oblasti A bylo v roce 2015 podpořeno celkem 10 projektů. V rámci těchto projektů bylo podpořeno celkem 12 menšinových jazyků.

Dotiční program umožnil vydání 8 publikací v celkovém nákladu cca 2.000 tištěných kusů, kde navíc není započítána čtenost těchto publikací na internetu. Například organizace Zaedno pravidelně umísťuje vydávaný časopis na internetové stránky, kde je časopis navíc doplněn i interaktivními prvky.²⁰ Současně také organizace ROMANO DŽANIBEN zaměřila svůj projekt na zveřejnění romsky psaných textů, které vycházely v časopisu Romano džaniben.²¹

V rámci podpořených aktivit bylo dále uspořádáno 36 seminářů/workshopů/konferencí s celkovým počtem zapojených osob 2.374. Za přispění tohoto dotačního titulu bylo také uspořádáno 11 festivalů/soutěží, například již výše zmíněná literárně-výtvarná soutěž pro

²⁰ Všechna čísla dostupná na <http://www.zaedno.org/casopis/2015>

²¹ Zveřejněné texty přístupné zde:

<http://www.dzaniben.cz/publications.html?a=&m=002b666e42d85f921a8ee0ee4a290105&sm=a8ff10a8c8395a0de728a58127548653&xm=186ea8f7a775911d7c1d29bfbda78fee>

děti z národnostních menšin *Vícejazyčnost je bohatství* organizace Zaedno. Dále společnost Nová škola, o.p.s. získala podporu na realizaci každoročně pořádané literární soutěže *Romano suno*. Z této soutěže vznikla také jedna publikace, a to sborník vítězných příspěvků. Současně proběhly semináře pro studenty středních škol, 5 veřejných čtení romské literatury na letních festivalech a 2 dvoudenní realizace komponovaného programu romského stanu v Ústí n. Labem a v Praze pro žáky ZŠ a veřejnost organizace Pražská společnost bloumající veřejnosti. 2 organizace uskutečnily i vzdělávací aktivity nad rámec standardního vyučování. Slovenská organizace BONA FIDE se zaměřila na rozhlasové vysílání, které bylo vysíláno týdně v časovém rozsahu 30 minut.

Cíle dotačního programu byly v roce 2015 v oblasti A naplněny. Nesoulad mezi počty aktivit uvedenými v žádosti a reálně uskutečněnými aktivitami vykázanými v závěrečné zprávě je ve většině případů způsoben nižší podporou, než jakou organizace žádali při podávání žádostí o neinvestiční dotace. U některých indikátorů došlo naopak k pozitivnímu růstu, kdy bylo uskutečněno více akcí, než bylo předpokládáno v žádosti (kategorie *Semináře/workshopy/konference a zapojené osoby a Jiné*).

Přehledová tabulka č. 4: Naplnění sledovaných indikátorů podpořených organizací za rok 2015 v oblasti aktivit B

Indikátor plnění projektu	Žádosti celkem	Závěrečná zpráva	Ukazatel (jednotka)
Počet participujících vědeckých pracovníků	5	5	počet osob/ úvazek celkem
Výzkumná zpráva	2	2	Počet závěrečných výzkumných zpráv
Články	3	3	počet článků
Publikace	1	1	počet publikací
Příspěvky na konferencích	1	1	počet příspěvků na konferencích
Realizované semináře/konference/workshopy	x	x	počet seminářů/konferencí/workshopů

V roce 2015 byly v oblasti B podpořeny dva projekty Univerzity Karlovy, a to projekt Jazyková socializace mluvčích romštiny v ČR a Analýza potenciálu jazykových technologií při revitalizaci menšinových jazyků se zaměřením na romštinu. Cílem prvního projektu bylo zkoumat užívání jazyků s důrazem na komunikaci s dětmi v rodinách mluvčích romštiny v ČR a následně analyzovat souvislost jazykové socializace s procesem jazykové směny, tedy přechodu od bilingvismu k monolingvismu. V rámci projektu vznikly dva akademické výstupy na mezinárodní scéně: 1) Kubaník, Pavel. 2016. Using Romani in Language Socialization in a Czech Rom Family. In Kyuchukov, Christo (Ed.). Conference Proceedings from Gypsy Lore Society Conference in Moldova in 2015. Munich: Lincom. v recenzním řízení; 2) Kubaník Pavel. Romani Language Maintenance and Shift in CR. A Language Socialization Perspective. 2015 Gypsy Lore Society Annual Meeting and Conference on Romani Studies. Kišinev, 10–12.09.2015. Druhý projekt vznikl s cílem zmapovat možnosti využití jazykových technologií zahrnujících interakci člověka a stroje (Human-Language Technologies, HLT) pro standardizaci a revitalizaci romštiny. Výsledky tohoto projektu jsou zveřejněny na těchto webových stránkách <http://utrl.ff.cuni.cz/UTRLFF-453.html>.

Cíle dotačního programu v oblasti B byly naplněny. V této oblasti nedošlo k rozporu mezi aktivitami uvedenými v žádostech a aktivitami vykázanými v závěrečné zprávě.

Závěr

V roce 2015 bylo v rámci dotačního programu Podpora implementace Evropské charty regionálních či menšinových jazyků podpořeno v rámci dvou kol dotačního řízení celkem 12 projektů v celkové výši 2.010 tis. Kč. Byly tudíž vyčerpány všechny finanční prostředky dostupné pro rok 2015 pro daný dotační program.

Z hlediska právní formy žadatelů se jednalo o 9 spolků, 2 vysoké školy a 1 obecně prospěšnou společnost. Z 12 podpořených projektů spadalo 8 do oblasti podpory A (vzdělávací aktivity) a 2 projekty do oblasti podpory B (kvantitativní a kvalitativní analýzy). V oblasti C (podpora užívání tradičních a správných forem místních názvů v menšinových jazycích) nebyla v roce 2015 podána žádná žádost. Pokud jde o rozložení podpory v rámci dotačního programu dle jednotlivých jazyků, nejvyšší část finančních prostředků směřovala na projekty zaměřující se na romštinu (1.225 tis. Kč), následovaná projekty cílené na slovenštinu (470 tis. Kč), dále pak na multilingvní projekty (270 tis. Kč) a na polský jazyk (45 tis. Kč). V roce 2015 nebyly podpořeny žádné německé ani chorvatské projekty.

F) Vyhodnocení dotačního programu Podpora veřejně účelných aktivit nestátních neziskových organizací v oblasti rovnosti žen a mužů

1. Charakteristika a cíle dotačního programu

Dotační program Podpora veřejně účelných aktivit nestátních neziskových organizací v oblasti rovnosti žen a mužů byl zřízen v roce 2013 na MPSV, poprvé tam byl realizován v roce 2014. Společně s přesunem agendy rovnosti žen a mužů z MPSV na Úřad vlády ČR v roce 2014 došlo také k přesunu tohoto dotačního programu.

Dotační řízení programu je vyhlašováno předsedou Rady vlády pro rovnost žen a mužů ve spolupráci s ÚV ČR. Program je jedním ze šesti dotačních titulů v oblasti lidských práv. Jeho zaměření projednává a schvaluje Rada vlády pro rovnost žen a mužů a je určen na výdaje spojené s realizací aktivit nestátních neziskových organizací (spolků, ústavů, obecně prospěšných společností, nadací nebo nadačních fondů) v oblasti rovnosti žen a mužů, v souladu s Vládní strategií pro rovnost žen a mužů v České republice na léta 2014–2020 (dále jen „Strategie“).

Strategie identifikuje specifická genderová opatření a specifické cíle. Jedná se o první víceletý rámcový koncepční dokument v oblasti rovnosti žen a mužů na vládní úrovni v ČR a zahrnuje devět hlavních strategických oblastí.

Hlavní strategické oblasti:

- 1) Institucionální zabezpečení rovnosti žen a mužů
- 2) Vyrovnání zastoupení žen a mužů v rozhodovacích pozicích
- 3) Rovnost žen a mužů na trhu práce a v podnikání
- 4) Sladování pracovního, soukromého a rodinného života
- 5) Vzdělávání, výzkum a rovnost žen a mužů ve znalostní společnosti
- 6) Důstojnost a integrita žen a mužů
- 7) Rovnost žen a mužů ve vnějších vztazích
- 8) Všední život a životní styl
- 9) Horizontální strategické priority (genderové stereotypy a vztahy, legislativa v oblasti rovnosti žen a mužů, sběr statistických dat, muži a rovnost žen a mužů, spolupráce s partnery)

2. Proces schvalování žádostí a kontroly projektů

Dotace jsou rozdělovány transparentním způsobem ve výběrovém dotačním řízení. Celý proces je monitorován příslušnými útvary ÚV ČR. Zásady a podmínky dotačního programu v roce 2015 byly stanoveny Směrnicí vedoucího Úřadu vlády České republiky č. 24/2014 o poskytování neinvestičních dotací k financování programů v oblasti lidských práv.

Poté, co jsou posouzeny formální náležitosti žádosti, obsahovou část posuzují dva nezávislí hodnotitelé (resp. třetí v případě velkého bodového rozptylu), a to v těchto kategoriích:

- záměr projektu a řešení problematických oblastí (max. 10 bodů);
- odborná úroveň projektu (max. 10 bodů);
- personální zajištění projektu (max. 10 bodů);
- rozpočet projektu (max. 10 bodů).

Poté následuje zasedání hodnotitelské komise, která je složena z řad odborníků a odbornic a zaměstnanců a zaměstnankyň státní správy a je jmenována předsedou Rady vlády pro rovnost žen a mužů. Komise na svém zasedání posuzuje zejména:

- úplnost, správnost a celkovou úroveň zpracování předložené žádosti a projektu;
- nakolik předložený projekt směřuje k naplnění dotačního programu;

- dostupnost a potřebnost nabízené služby;
- finanční náročnost projektu z hlediska přiměřenosti a hospodárnosti;
- jde-li o žadatele, který již v minulosti dotaci obdržel, rovněž jeho dosavadní spolupráci s ÚV ČR.

Úspěšné projekty jsou kontrolovány v rámci průběžných a následných veřejnosprávních kontrol realizovaných na místě. V roce 2015 byly realizovány 4 průběžné veřejnosprávní kontroly na projekty roku 2015. V roce 2016 byly prozatím realizovány 2 následné veřejnosprávní kontroly na projekt roku 2015.

Úspěšné žadatelské organizace jsou povinny zaslat průběžné a závěrečné zprávy o realizaci projektu. Obě zprávy představují klíčovou součást dotačního procesu, která ovlivňuje poskytnutí dotace dané organizaci i v dalším kalendářním roce. Na základě předložených zpráv jsou zpracovávány analýza dotačního programu a podklady pro přípravu závěrečného účtu státního rozpočtu kapitoly 304 ÚV ČR.

3. Shrnutí cílů dotačního programu

Zacílení dotačního programu vychází z jednotlivých oblastí Strategie – jejích hlavních cílů a specifických podcílů. Činnost nestátních neziskových organizací v oblasti genderové rovnosti je v řadě oblastí Strategie nezastupitelná. Svou roli v rámci dotačního programu NNO plní zejména v aktivním vyhledávání problémů, jež pojmenovávají jednotlivé strategické oblasti, a v dílčích činnostech, kterými se v rámci svých projektů NNO snaží přispět zejména ke zviditelnění problémů a v hledání cest k jejich řešení v praxi.

Identifikované problémy jsou součástí jednotlivých hlavních strategických oblastí a specifických cílů vládní Strategie. Podrobně jsou definovány a popsány ve Vládní strategii pro rovnost žen a mužů v České republice na léta 2014–2020.²²

4. Dotační řízení v roce 2015

V roce 2015 bylo podpořeno v rámci dotačního titulu v oblasti veřejně účelných aktivit na podporu rovnosti žen a mužů 11 projektů z 20 přijatých žádostí, a to v celkové výši 4.993.563 Kč. Dotace byly poskytnuty spolkům (7 podpořených projektů) a obecně prospěšným společnostem (4 podpořené projekty).

Tabulka č. 1: Struktura dotací realizovaných v rámci dotačního programu za rok 2015 dle právní formy žadatelů

Právní forma příjemců dotace	Dotace v Kč	Počet projektů
Spolky	3.238.854	7
Obecně prospěšné společnosti	1.754.708	4
Celková částka	4.993.563	11

(Pozn.: Maximální výše dotace určená na projekt není stanovena. Výše dotace včetně dalších finančních prostředků ze státního rozpočtu může činit maximálně 70 % z celkového rozpočtu projektu.)

²²Strategii je možné nalézt zde:

Tabulka č. 2: Průměrná výše dotace dle právní formy příjemce

Průměrná výše dotace	453.960 Kč
Průměrná výše dotace - o.p.s.	438.688 Kč
Průměrná výše dotace - spolek	462.694 Kč

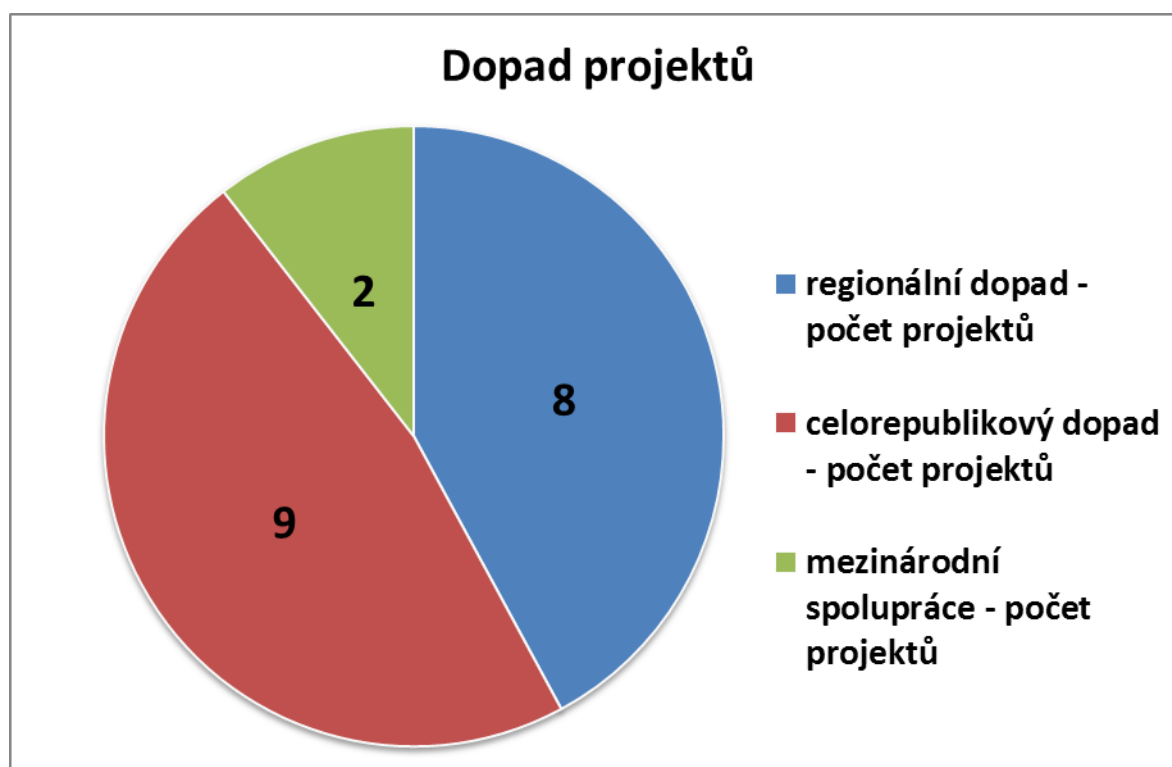
Tabulka č. 3: Přehled organizací s názvy projektů a přidělenou dotací

Název NNO	Název projektu	Přidělená částka
Aperio - společnost pro zdravé rodičovství, z.s.	Zlepšujeme postavení rodičů na trhu práce	271.775 Kč
Česká ženská lobby, o.s.	Hájíme práva žen v České republice	507.511 Kč
Český svaz žen, z.s.	Rovné příležitosti žen a mužů: osvětové aktivity zacílené do regionů ČR, vč. posilování odborných kapacit členek ČSŽ v regionech	593.532 Kč
Fórum 50 %, o.p.s.	Vyvážené zastoupení žen a mužů v České politice: od teorie k praxi	545.318 Kč
Gender Studies, o.p.s.	Celoživotní ekonomické dopady mateřství - informační a osvětové aktivity	435.429 Kč
Genderové informační centrum NORA, o.p.s.	Osvěta v problematice rovných příležitostí	278.275 Kč
Liga otevřených mužů, z.s.	Mužská perspektiva v oblasti rovných příležitostí žen a mužů	130.966 Kč
Otevřená společnost, o.p.s.	Rozvoj a zviditelnění Programu prosazování genderové rovnosti	495.687 Kč
Ratolest Brno, o.s.	I mladí jsou si rovni	299.298 Kč
Síť mateřských center, o.s.	Rovné příležitosti v zaměstnání i v rodině	629.774 Kč
Slovo 21, z.s.	JILEHA/SRDCEM	806.000 Kč

Z podpořených organizací má v Praze sídlo 9 organizací, v Brně 2 organizace. Celkem 9 projektů mělo celorepublikový dopad a 8 projektů směřovalo do konkrétních regionů. Díky 2 projektům došlo k posílení mezinárodní spolupráce.

Projekty dotačního titulu byly vhodně zacíleny jak do regionů, tak s celorepublikovým dosahem. Celorepublikové, resp. regionální zacílení přispívá k rovnoměrnému podporování rovnosti žen a mužů na celém území České republiky. Některé z realizovaných projektů měly jak regionální, tak celorepublikové působení.

Graf č. 2: Dopad projektů (územní dimenze)

5. Plnění cílů v projektech nestátních neziskových organizací na základě Strategie a řešení problematických oblastí

Projekty realizací svých aktivit a naplněním stanovených cílů přispěly k hlavní vizi Strategie, která zní: „Rovnost žen a mužů je přínosem a hodnotou pro celou společnost, proto usilujeme o to, aby rovnost, jako základní lidské právo, nebyla v České republice pouhým ideálem, ale realitou.“ Rovnost žen a mužů je zároveň jedním z významných organizačních principů současné liberální a demokratické společnosti.

Identifikované problémy v rámci hlavních strategických oblastí představují výchozí body k definování specifických cílů, tj. opatření, která vedou k naplnění hlavních cílů Strategie. Vždy je stanoven konkrétní počet identifikovaných problémů, jež se díky realizaci aktivit v projektech podpořených v roce 2015 podařilo v uspokojivé míře sanovat, viz graf č. 3. Fakt, že v rámci 4 hlavních strategických oblastí byla aktivitami projektů zasažena jen menší část identifikovaných problémů, je způsoben tím, že role NNO v naplňování opatření vládní Strategie má své limity, tedy, že mohou svou usilovnou činností přispět k naplňování cílů a opatření specifikovaných ve Strategii jen na úrovni možností neziskového sektoru.

Za úspěch lze považovat to, že ve 4 strategických oblastech se podařilo díky účelným aktivitám nastaveným v podpořených projektech zasáhnout všechny vymezené konkrétní identifikované problémy a ve zbývajících strategických oblastech jsou identifikované problémy pokryty ve většině.

Alespoň část identifikovaných problémů se ovšem podařilo zasáhnout ve všech oblastech.

Graf č. 3: Identifikované problémy a reakce na ně

Projekty zasáhly i diverzifikovanější oblasti, jako je důstojnost a integrita žen a mužů. Tato oblast obsahuje problematiku sociálního vyloučení a genderově podmíněné marginalizace vícenásobně diskriminovaných osob (v podpořených projektech jde o příslušnice romské komunity) a genderová specifika bezdomovectví zvyšující zranitelnost žen bez domova. Konkrétní zacílení do uvedené oblasti, týkající se genderové rovnoprávnosti Romek a potenciální vícenásobné diskriminace, představují projekty organizací Slovo 21 (romské ženy, viz příklad dobré praxe) a Ratolest Brno (děti a dospívající z romské komunity).

Graf č. 4: Naplnění strategických cílů

Z grafu č. 4 Naplnění strategických oblastí vyplývá, že projekty podpořené tímto dotačním titulem zasáhly všechny oblasti vládní Strategie. Nejvíce projektů řešilo problematiku genderových stereotypů a vztahů (7 projektů z podpořených) a zaměřovalo se na sladování pracovního, soukromého a rodinného života (6 projektů z podpořených). Konkrétní aktivity v oblasti genderových stereotypů a vztahů zacílily organizace Český svaz žen, Ratolest Brno, Síť mateřských center, Slovo 21, Fórum 50 %, Genderové informační centrum NORA a Gender Studies, v oblasti sladování pracovního, soukromého a rodinného života pak organizace Aperio – Společnost pro zdravé rodičovství, Česká ženská lobby (ČZL), Liga otevřených mužů (LOM), Síť mateřských center, Genderové informační centrum NORA a Gender Studies.

Dalšími oblastmi, které projekty ve svých aktivitách výrazně pokrývaly, bylo vyrovnané zastoupení žen a mužů v rozhodovacích pozicích (5 projektů – Česká ženská lobby, Síť mateřských center, Slovo 21, Otevřená společnost, Fórum 50 %) a důstojnost a integrita žen (5 projektů – Česká ženská lobby, Český svaz žen, Liga otevřených mužů, Ratolest Brno, Slovo 21). V rámci nastavení projektů se násobila efektivita činností díky zvyšování kapacit organizací (zlepšování profesních dovedností prostřednictvím vzdělávání, profesionálnější nastavení fundraisingových a Public relations aktivit v organizacích aj.).

Nejnižší počet strategických oblastí se podařilo zasáhnout v problematice institucionálního zabezpečení rovnosti žen a mužů, což si lze vysvětlit tím, že nestátní neziskové organizace nejsou primárně subjekty, které by měly tuto problematiku zajišťovat. Druhou méně pokrytou strategickou oblastí je vzdělávání, výzkum a rovnost žen a mužů ve znalostní společnosti. Nižší počet projektů zacílených sem lze přičítat menšímu počtu neziskových subjektů specificky se zaměřujících právě na tuto problematiku.

Ve vztahu k plnění cílů napříč Strategii lze za významné aktivity považovat:

- **Vypracování stínové zprávy v oblasti rovného zacházení a rovných příležitostí žen a mužů**, lobbyingové aktivity a monitorování průběžných kroků státní správy, samosprávy, firem a dalších relevantních aktérů/institucí v oblasti rovnosti žen a mužů – Česká ženská lobby.
- **Reprezentativní kvantitativní výzkum postojů mužů k agendě rovných příležitostí v ČR**, zejména s ohledem na jejich možné zapojení v rámci jednotlivých oblastí, které se tématu rovných příležitostí týkají, a šíření výsledků výzkumu prostřednictvím přímé práce s muži i veřejné činnosti (mediální kampaň a volně dostupná on-line publikace) – Liga otevřených mužů.
- **On-line mapu zastoupení žen a mužů v rozhodovacích pozicích veřejných firem** – www.genderovamapa.cz, analýza zastoupení žen a mužů ve vedení veřejných firem – Otevřená společnost.
- **Etický kodex zobrazování žen a LGBT+ v reklamě** – dosažení příslibu zapracování etického kodexu Otevřené společnosti do etického kodexu Rady pro reklamu.
- **Založení místních skupin romské ženské skupiny Manushe v devíti městech ČR**, které aplikují dlouhodobý program „Edukace, sebevědomí, emancipace“ – Slovo 21.
- Spolupráce na přípravných setkáních nově vznikající Genderové expertní komory – Česká ženská lobby.

6. Dosažené výstupy

Dosažené výstupy z projektů podpořených v dotačním programu v roce 2015 přinesly konkrétní nástroje k řešení identifikovaných problémů (etický kodex, sběr dat a výzkum, různé databáze apod.) a podněty k řešení problematiky na legislativní úrovni. Podpořené projekty významně přispěly k osvětě a propagaci problematiky rovnosti žen a mužů na úrovni regionální i celorepublikové prostřednictvím mediálních výstupů i přímých veřejných akcí. Nedílnou součástí výstupů je poradenská činnost a vzdělávání.

Tabulka č. 4: Výstupy projektů

Výstup	Počet	Zásah	Jednotka
Mediální výstupy			
Kampaně (mediální, on-line, happeningy, akce)	9	1 014 232	osob
Letáky, plakáty	7		
Mediální výstupy (články, citace, blogy, noviny, zpravodaje)	179		
Spoty	8		
Tiskové konference	8	160	osob
Tiskové zprávy	33		
Vytvořené www stránky, microsite, weblety, webové informační servisy	2	329 308	unikátních návštěv
Konkrétní nástroje			
Databáze (vytvořené, aktualizované)	4	2 077	kontaktů
Etický kodex	1		
Uspořádání konference	3	145	osob
Účast na konferencích	3		
Kulaté stoly, debaty, přednášky, besedy	43	2 857	osob
Odborné analýzy	9		
Poskytnutá poradenství	351	351	osob
Publikace (metodiky, manuály, zprávy, brožury, buletiny)	7	5 553	výtisků
Semináře, školení, síťovací setkání, workshopy	8	358	osob
Veřejná akce	8	240	osob
Zácviky	2	15	osob
Podněty k řešení problematiky na legislativní úrovni			
Podněty (předložené podněty, osobní prezentace, schůzky s politiky, účast na jednáních)	40		
Výzkum	1	1 008	respondentů

Pozn.: zásahem se myslí konkrétní dopad projektu/programu vyjádřený například počtem oslovených či jinak ovlivněných osob

7. Příklady dobré praxe

- **OTEVŘENÁ SPOLEČNOST:** Rozvoj a zviditelnění Programu prosazování genderové rovnosti

Projekt této organizace se věnuje problematice androcentrismu (mužskostřednosti)²³ a sexistické reklamy, zaměřuje se na genderově senzitivní vzdělávání a tematizaci role mužů v genderových otázkách.

Projekt je srozumitelně a přehledně nastaven, významně řeší cíle Strategie. Vyvinuté aktivity dobře odpovídají na cíle dotačního programu, nacházejí inovativní řešení. V rámci projektu probíhal sběr dat, jehož výstupem je on-line mapa zastoupení žen a mužů v rozhodovacích pozicích veřejných firem. Kvalitní výstup představuje víceúrovňová mediální kampaň. Ocenit lze také proaktivitu organizace na více úrovních (jednání Rady vlády pro rovnost žen a mužů i v rámci jednotlivých výborů Rady, spolupráce s mezinárodními organizacemi) a snahu

²³ Názor, že muži jsou nadřazeni ženám a že muži a mužská zkušenost jsou normativním standardem, podle kterého by měli být posuzováni všichni ostatní. (Zdroj: alternativazdola.cz)

o síťování v prostředí českých NNO. Byl naplněn vytčený cíl zpřístupňování genderové rovnosti mužům. Dlouhodobý „Program prosazování genderové rovnosti“ tak díky podpoře z dotačního programu značně posílil a přinesl konkrétní výsledky.

- SLOVO 21: JILEHA / SRDCEM

Přínos projektu je zejména v oblasti šíření a podpory rovnosti žen a mužů v romských komunitách a mezi romskými ženami. Pozitivní je rovněž dosah projektu do regionů a celkově téma vícenásobné diskriminace. Výrazně ocenit lze celorepublikovou působnost – v rámci aktivit projektu byly založeny lokální ženské skupiny v devíti městech (Chomutov, Náchod, Ostrava, Praha, Mimoň, Krupka, Bruntál, Turnov, Rumburk), které aktivizovaly celkem 86 romských žen, jež pravidelně navštěvovaly setkání skupin. Cíle, které si projekt stanovil, byly naplněny. Vyzdvihnout lze také zajištění přenosu témat rovnosti žen a mužů dále do romské komunity, který byl prostřednictvím lokálních ženských skupin v projektu prováděn.

- SÍŤ MATEŘSKÝCH CENTER: Rovné příležitosti v zaměstnání a rodině

Projekt strukturovaně a v logických návaznostech propojuje několik aktivit, z nichž některé byly mimořádně důležité. Aktivita „Soutěž Společnost přátelská rodině“ a na ni navázané aktivity pomáhají kultivovat prostředí zaměstnavatelů a staly se pozitivním faktorem, který přispěl k prosazování politiky sladování soukromého a profesního života. Podstatným kladem je přenos do regionů. Pozitivní dopad aktivit na zvýšení povědomí zaměstnanců, zaměstnavatelů i široké veřejnosti o opatřeních vedoucích ke sladování rodinné a pracovního života i o rovných příležitostech v péči o děti zajistilo kvalitně nastavené PR projektu.

Závěr

Projekty realizované v rámci dotačního programu Podpora veřejně účelných aktivit nestátních neziskových organizací v oblasti rovnosti žen a mužů v roce 2015 přispěly ve všech svých aktivitách k posílení principu rovnosti žen a mužů a genderového mainstreamingu, daly podněty k lepšímu nastavení antidiskriminační legislativy a přinesly průřezově pozitivní opatření pro ženy i muže. V obecné rovině lze konstatovat, že byla podpořena ochrana lidských práv a úcta k nim, posílena spravedlnost ve společnosti (zejména rovný podíl na rozhodování), zviditelněn princip nediskriminace a způsob participativnějšího rozhodování.

I díky projektům podpořeným v rámci dotačního programu v roce 2015 se potvrzuje skutečnost, že role nestátních neziskových organizací je v oblasti genderové rovnosti žen a mužů nezastupitelná zejména proto, že v rámci projektových aktivit přinášejí významná témata, důležitá data o problematických jevech a ukazují účelná řešení vedoucí k jejich zvládnutí.

V neposlední řadě realizace dotačního programu přispívá k důležitému síťování organizací mezi sebou i s dalšími důležitými aktéry, kteří se díky aktivitám v projektech setkávají nad konkrétními kroky vedoucími ke zlepšení genderové rovnosti žen a mužů v České republice i v rámci mezinárodní spolupráce.

II. VYHODNOCENÍ DOTAČNÍHO PROGRAMU V OBLASTI PROTIDROGOVÉ POLITIKY

Prevence před drogami, alkoholem, nikotinem a jinými návykovými látkami

Rozsah problému – užívání návykových látek

Užívání návykových látek je komplexní a mnohvrstevný jev s celou řadou vzájemně se ovlivňujících potenciálních rizik pro jedince i pro společnost. Jde zejména o jeho negativní sociální, zdravotní, trestněprávní, bezpečnostní a ekonomické dopady, které nepříznivě ovlivňují zdravý vývoj jednotlivců i společnosti ve všech uvedených aspektech.

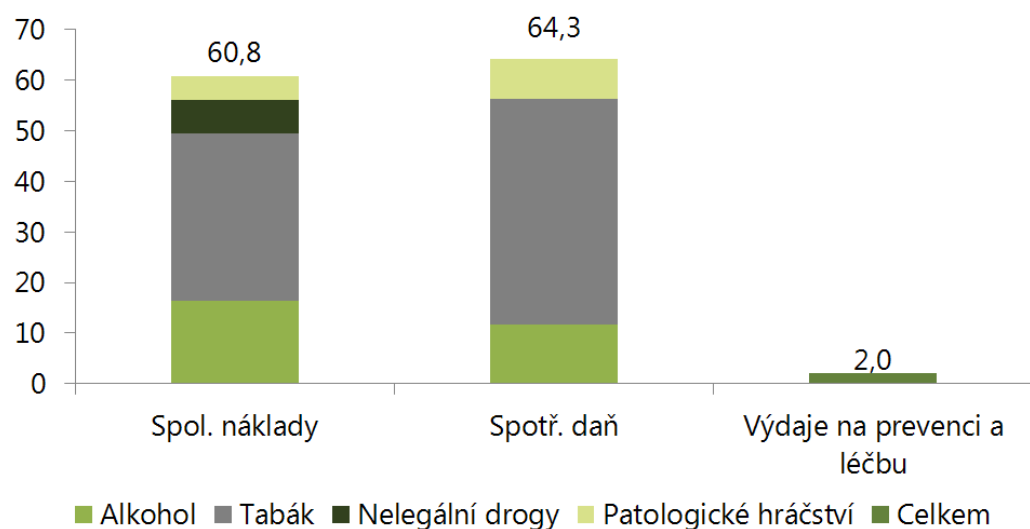
V ČR se počet osob, které jsou v riziku vzniku závislosti (a jsou tak nositeli společenských, zdravotních sociálních problémů na úrovni jednotlivce i společnosti) odhaduje následovně – tabák (2 mil. osob), alkohol (1,5–1,7 mil. osob, z toho vysoké riziko závislosti 540–640 tis. osob), konopí (120 tis. osob, ve vysokém riziku 80 tis. osob), problémoví uživatelé drog (47,7 tis. osob).

Společenské náklady užívání tří hlavních skupin psychotropních látek: legálního tabáku, legálního alkoholu a nelegálních (pouličních) drog v roce 2007 činily celkem 56,2 miliardy Kč. Z toho společenské náklady užívání tabáku v ČR v roce 2007 činily 33,1 miliard Kč (59,0 %); společenské náklady užívání alkoholu činily 16,4 miliard Kč (29,1 %) a společenské náklady užívání nelegálních drog činily 6,7 miliard Kč (11,9 %).

Odvody spotřebních daní z legálních návykových látek (alkohol a tabák) a odvody daně z hazardního hraní jsou významným příjmem státního resp. veřejných rozpočtů, řádově šlo v r. 2014 u tabáku o 44,7 mld. Kč, u lihu 6,8 mld. Kč, u piva 4,6 mld. Kč, vína 0,3 mld. Kč a z hazardního hraní 7,92 mld. Kč.

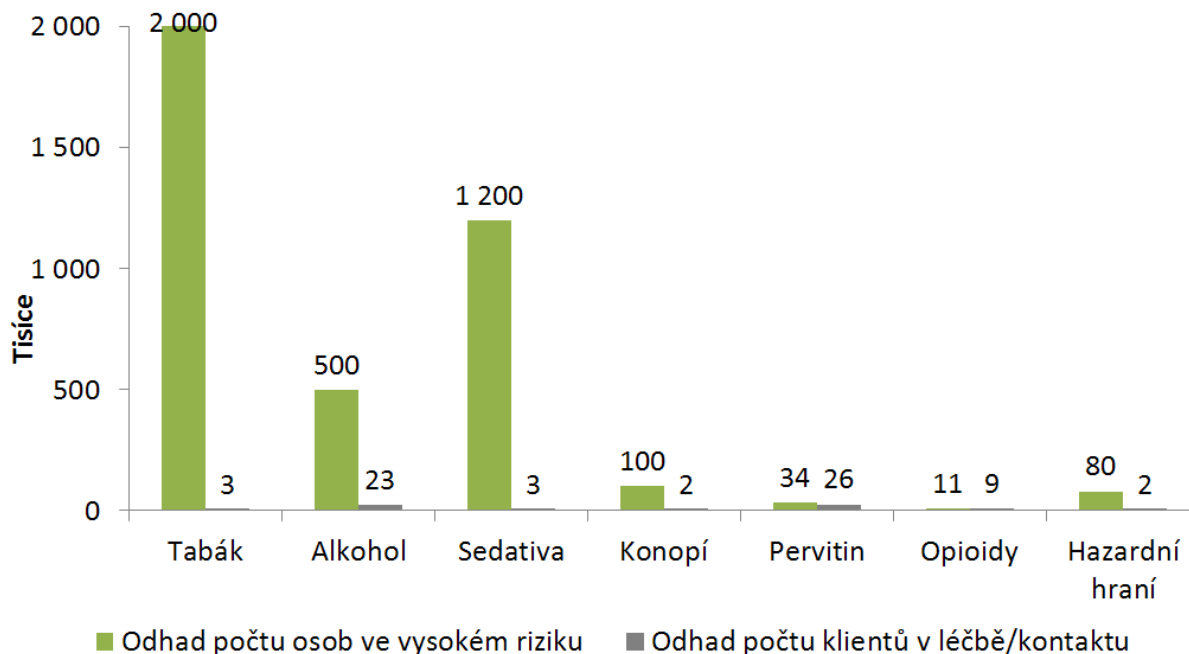
Na druhou stranu výdaje veřejných rozpočtů na prevenci a léčbu poruch spojených s užíváním návykových látek a hazardním hraním jsou řádově mnohem nižší, v r. 2014 tyto výdaje činily 502 mil Kč. Výdaje ze zdravotního pojištění na léčbu poruch spojených s užíváním návykových látek v r. 2013 činily 1.467 mil. Kč – struktura této největší části odhadovaných léčebných výdajů je však nejasná a specializovanými programy pro závislé je spotřebována jen malá část (viz graf 1).

Graf 1: Společenské náklady, výběr spotřebních daně, výdaje na prevenci a léčbu (mld. Kč)

Ve srovnání s odhadem počtu osob, jež jsou ve vysokém riziku závislostí je v kontaktu s léčebnými zařízeními pouze malá část (viz graf 2).

Graf 2: Odhadovaný počet osob s problémem závislosti v ČR a počet osob v léčbě

Alokované finanční zdroje do redukce společenských škod – do prevence a léčby jsou neadekvátní. Bez přiměřených zdrojů je redukce společenských škod nepravděpodobná a hrozí riziko, že se vytvářený systém vyprázdní a vysílí.

Z výše uvedeného krátkého sumáře je zřejmé, že svébytnost protidrogové politiky a oboru adiktologie / adiktologických služeb je veřejnozdravotně i ekonomicky odůvodnitelná.

Efektivita

Mnohé vlády, a to nejen rozvinutých zemí, vydávají mnohonásobně více prostředků na protidrogovou politiku než ČR, a to i po relativním přepočtu například na HDP. Přesto se daří dosahovat pozitivních výsledků v hlavních segmentech protidrogové politiky.

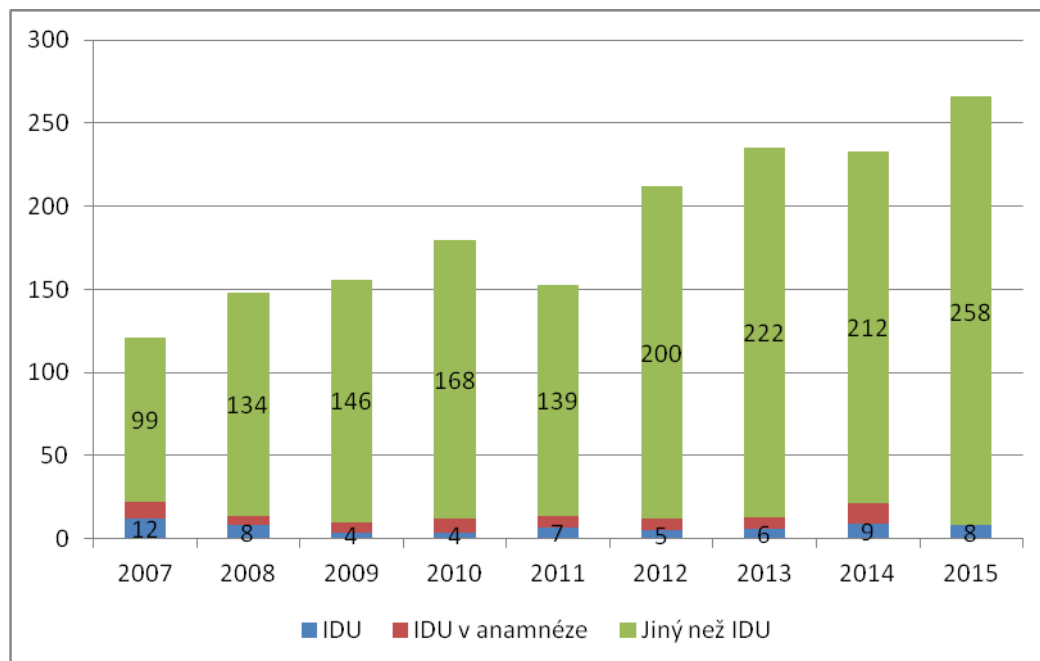
Programy snižování rizik, programy substituční léčby apod. jsou opakovaně podrobované vědeckým studiím, které **opakovaně potvrzují jejich efektivitu v ochraně veřejného zdraví, snižování zdravotních rizik, jako i snižování kriminality a ochraně veřejného pořádku** (viz studie Evropského monitorovacího střediska pro drogy a závislosti, Světové zdravotnické organizace, UNODC apod.).

- ⇒ Řada studií ukazuje, že finanční prostředky, které jsou investovány do sítě léčebných opatření, jsou efektivně vynaložené finanční prostředky pro stát.
- ⇒ Orientačně je možno na základě dostupných důkazů odhadnout, **že za 1 Kč vloženou do léčby závislosti společnosti ušetří nejméně 6 Kč²⁴.**
- ⇒ Odhaduje se, že rok jednoho uživatele na ulici přijde společnost na 1 mil. Kč (v důsledku negativních sociálních důsledků užívání drog), rok vězení, kde se málokdo změní k lepšímu, stojí asi 500 tis. Kč, naproti tomu rok pobytové léčby jednoho závislého stojí asi 300 tis. Kč (15–20 % z toho si hradí sám), rok substituční léčby stojí ještě méně. Navíc zde patří ještě úspory po návratu léčených uživatelů drog z léčby, kdy začnou pracovat a svůj dluh společnosti splácejí.
- ⇒ Efektivitu podporovaných služeb pro uživatele drog z veřejných prostředků, a tedy i z dotačního titulu Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky je možné vidět ze smutného srovnání šíření HIV mezi injekčními uživateli drog a v ostatních skupinách obyvatel mimo uživatelů drog v ČR. Dotační program prevence HIV v gesci ministerstva zdravotnictví byl v posledních letech radikálně snížen na minimum – programy prevence HIV se tedy finančně de facto nepodporují. Naproti tomu, byť s problémy, se dotační program na programy pro uživatele drog podařilo v posledních letech udržet. Z níže uvedeného grafu je vidět výsledky, ze kterých je zřejmý význam podpory těchto programů – zatímco u injekčních uživatelů drog je nový výskyt HIV nízký, pod 1%, u ostatních skupin obyvatel (zejména muži mající sex s muži) je vidět rapidní nárůst nových případů HIV od r. 2011. V r. 2015 dosahoval počet nově zjištěných případů HIV 266, z toho 202 u skupiny muži mající sex s muži, injekční užívání drog bylo důvodem nákazy v 8 případech.

---

²⁴ Radimecký, J. (2010). Druhé memorandum poskytovatelů protidrogových služeb vládě ČR, Jde o zjednodušený propoččet na české poměry. Studie efektivitu léčby uživatelů drog dostupné na: www.dtors.org.uk/NTORS.aspx nebo <http://www.datos.org/> nebo v ČR: Zábranský, T., Běláčková, V., Štefunková M., Vopravil, J., Langrová, M., Grant IGA MZ NS 10034-4 – Společenské náklady užívání alkoholu, tabáku a nelegálních drog www.adiktologie.cz/naklady

Graf 3. Počet nově zjištěných případů HIV v ČR od r. 2007 podle způsobu přenosu

Pozn.: IDU = injekční užívání drog. Za r. 2015 ještě nejsou známá data o počtu případů, kde je IDU v anamnéze případu.

Dostupné informace přitom říkají, že průměrné náklady na péči o jednoho klienta s HIV přesáhly u Všeobecné zdravotní pojišťovny v r. 2014 186 tis. Kč. Ekonomické náklady související s hepatitidou C jsou také značné, např. ve Spojených státech byl v roce 2003 průměrný náklad vynaložený na onemocnění odhadován na 33.407 USD, přičemž náklady na transplantaci jater v roce 2011 dosáhly přibližně 200.000 USD.

Ve srovnání s ostatními zeměmi přetrvává příznivá situace ve výskytu infekcí mezi injekčními uživateli drog – promořenost HIV je stále pod 1 %.

Prevalence VHC mezi injekčními uživateli drog se spíše snižuje a pohybuje se na hodnotách 15–50 % podle charakteristik vzorku vyšetřených.

Počet případů VHB dlouhodobě klesá.

I když míra injekční aplikace mezi problémovými uživateli drog je v ČR vysoká, **dlouhodobě klesá mezi injekčními uživateli drog míra rizikového chování**, jako je sdílení jehel.

Ve srovnání s ostatními evropskými zeměmi je v ČR velmi nízký výskyt infekčních onemocnění mezi injekčními uživateli drog a také **velmi nízký výskyt předávkování**.

Počet předávkování nelegálními drogami je cca 50 případů ročně, což je velmi nízký výskyt.

Černý trh s heroinem se díky nabídce substituční léčby podařilo v průběhu 10 let zredukovat na polovinu. Přetrvává však problém s nízkou, resp. téměř žádnou úhradou substituční léčby ze zdravotního pojištění, což pohání černý trh se substitučními látkami.

Vybudováním a udržení sítě služeb pro uživatele drog přes dotační program(y) se daří v ČR držet uvedené ukazatele na nejnižších úrovních v rámci EU. Tato příznivá situace, se však může změnit, pokud se tato síť destabilizuje.

Tab. 1. Sdílení jehel a stříkaček kdykoli v minulosti uvdění injekčními uživateli drog (IUD) žádajícími o léčbu v l. 2002–2014.

Rok	Počet IUD	Počet sdílejících	Podíl sdílejících (%)
2002	6 437	2 590	40,2
2003	5 901	2 356	39,9
2004	6 314	2 725	43,2
2005	5 769	2 421	42,0
2006	5 860	2 313	39,5
2007	5 338	2 139	40,1
2008	5 766	2 057	35,7
2009	6 012	2 263	37,6
2010	6 581	2 146	32,6
2011	6 471	2 136	33,0
2012	6 481	1 976	30,5
2013	7 184	2 395	33,3
2014	7 213	2 544	35,3

Zdroj: Füleová et al. (2015)

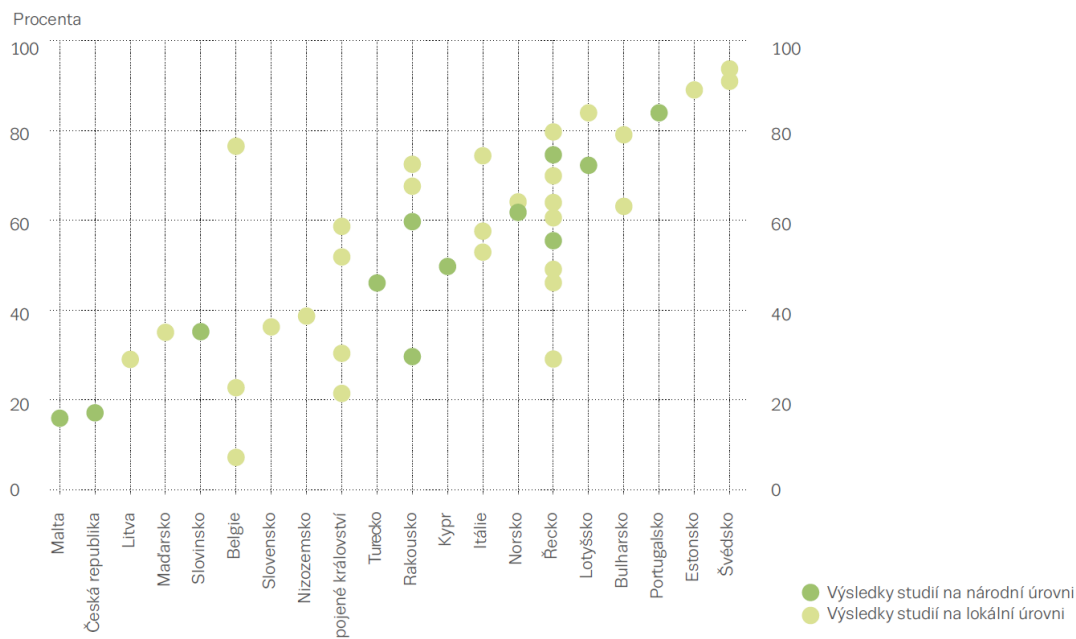
Tabulka 2: Smrtelná předávkování drogami v ČR podle selekce B a rozšířené selekce B v obecném registru úmrtí podle skupin drog v l. 1994–2014

Rok	Opiáty/ opioidy	z toho metadon	Konopné látky	Kokain	Ostatní stimulancia (pervitin)	Halucinogeny	Drogy blíže neurčené	Celkem nelegální drogy	Těkavé látky	nelegální drogy a těkavé látky
1994	7	0	0	0	0	0	3	10	12	22
1995	0	0	0	0	0	0	3	3	9	12
1996	2	0	0	0	0	0	4	6	18	24
1997	4	0	0	0	0	0	9	13	17	30
1998	7	0	0	0	0	0	9	16	10	26
1999	14	1	1	0	1	0	8	24	14	38
2000	11	0	0	0	0	0	12	23	19	42
2001	18	0	0	0	0	0	13	31	21	52
2002	6	0	0	0	3	0	4	13	17	30
2003	12	0	0	0	2	0	4	18	14	32
2004	2	0	0	0	1	0	11	14	14	28
2005	9	0	0	1	2	0	7	19	16	35
2006	11	0	1	1	1	0	5	19	14	33
2007	6	1	1	0	2	0	10	19	15	34
2008	9	0	0	0	7	0	8	24	8	32
2009	20	1	1	0	2	0	10	33	10	43
2010	13	1	0	0	8	0	8	29	13	42
2011	12	0	0	1	3	1	5	22	5	27
2012	17	1	0	0	7	0	8	32	13	45
2013	17	1	3	0	10	0	9	39	8	47
2014	14	0	0	0	10	0	11	35	13	48

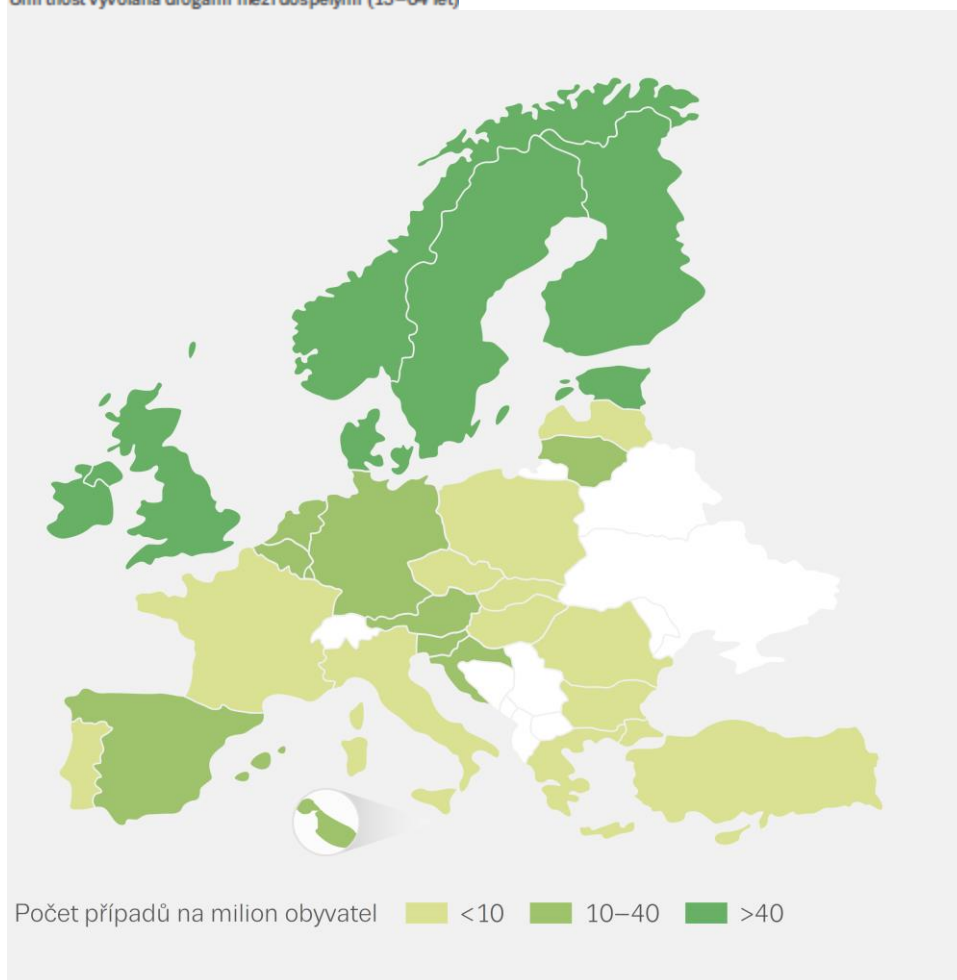
Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky (2015a)

Výskyt protilátek VHC mezi injekčními uživateli drog, 2012/2013

Úmrtnost vyvolaná drogami mezi dospělými (15–64 let)

Účel protidrogové politiky

Zabezpečit ochranu jednotlivců a společnosti před zdravotními, sociálními, ekonomickými riziky škod, které může užívání návykových látek přinášet a zajistit bezpečnost jednotlivců, společnosti a majetku před dopady v podobě trestné činnosti spojené s distribucí a užíváním návykových látek.

Účel dotačního řízení

Poskytování dotací na programy protidrogové politiky se řídí zejména Národní strategií protidrogové politiky na období 2010–2018 a jejich akčních plánů, Pravidel pro vynakládání finančních prostředků státního rozpočtu na protidrogovou politiku, Hlavních oblastí státní dotační politiky vůči nestátním neziskovým organizacím, Směrnicí vedoucího Úřadu vlády České republiky č. 23/2014 o poskytování neinvestičních dotací k financování programů protidrogové politiky. V rámci dotačního řízení na rok 2015 Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky (RVKPP) schválila dotace ve výši 86.156 tis. Kč celkem 47 žadatelům na realizaci 135 projektů pro oblast nelegálních návykových látek a v rámci paralelního dotačního řízení pro oblast patologického hráčství pak dotace ve výši 5.000 tis. Kč celkem 12 žadatelům na realizaci 17 projektů.

Přehled souhrnných dat z dotačních řízení pro oblast nelegálních návykových látek od r. 2010-2015

Rok	Požadavek z žádostí o dotaci celkem za rok v Kč	Dotace od RVKPP za rok v Kč	Finančně nekryté požadavky od RVKPP v Kč	Míra finančního krytí požadavku na dotaci od RVKPP v %
2010	139.570.699	81.993.000	-57.577.699	59
2011	125.232.401	84.696.000	-40.536.401	68
2012	123.813.437	85.764.000	-38.049.437	69
2013	124.734.857	86.350.000	-38.384.857	69
2014	128.851.307	86.631.000	-42.220.307	67
2015	129.247.367	86.156.000	-43.091.367	67

Přehled souhrnných dat z dotačních řízení pro oblast patologického hráčství v letech 2013-2015

Rok	Požadavek z žádostí o dotaci celkem za rok v Kč	Dotace od RVKPP za rok v Kč	Finančně nekryté požadavky od RVKPP v Kč	Míra finančního krytí požadavku na dotaci od RVKPP v %
2013	5.387.402	5.000.000	- 387.402	93
2014	4.287.852	3.000.000	- 1.287.852	70
2015	5.670.385	5.000.000	- 670.385	88

Přes rozpočet ÚV ČR se spolufinancuje **základní síť služeb pro uživatele nelegálních drog** a jejich blízké. Jde o služby, které jsou dlouhodobé, jsou vícezdrojově financovány a **zajišťují minimální dostupnost zdravotní a sociální péče o lidi s problémy způsobenými užíváním návykových látek.**

Financují se následující typy služeb: kontaktní centra, terénní programy, ambulantní léčby, doléčovací programy, stacionární programy, substituční léčba, terapeutické komunity, adiktologické služby ve výkonu trestu a ve vazbě, služby poradenství, selektivní a indikovaná prevence, projekty poskytování informací uživatelům drog, odborné a laické veřejnosti.

Upozorňujeme na fakt, že před rokem 1990 byla léčba uživatelů všech typů psychoaktivních látek zajišťována ve státních zdravotnických zařízeních – protialkoholních poradnách (později tzv. AT ambulancích – ordinacích pro alkoholismus a jiné toxikomanie) a lůžkových zařízeních oboru psychiatrie. Následně však došlo k rozpadu této sítě AT poraden a ambulancí v důsledku zneplatnění zákona ukládajícího povinnost provozu těchto ambulantních zařízení v každém okrese tehdejší ČSSR a následným zrušením státních dotací. AT ambulance byly postaveny na stejnou úroveň s nesespecializovanými psychiatrickými ambulancemi (přičemž v sazebníku zdravotních výkonů nejsou žádné speciální lékařské výkony (kódy) pro specializaci „návykové nemoci“ kromě antabusové reakce) – postupně se většina z nich privatizovala a začala se věnovat jiné klientele nežli závislostem. Síť AT poraden se de facto rozpadla a dosud se ji nepodařilo plně nahradit. Služby pro lidi s problémy způsobenými návykovými látkami se začaly nerovnoměrně vyvíjet a síť služeb se uměle roztříštila dle cílových skupin (uživatelé nelegálních drog a uživatelé legálních návykových látek). Absenci lékařských služeb začaly částečně nahrazovat nově vznikající komunitní služby – kontaktní a poradenská centra, terénní programy, terapeutické komunity, doléčovací programy, stacionáře, zřizované pracovníky nestátních nezdravotnických organizací převážně jen pro uživatele nelegálních drog.

Paradoxem je, že síť služeb pro uživatele nelegálních drog byla a je podporována systémem dotací, tj. z dotačních titulů jednotlivých resortů a krajů, který je nejvíc zranitelný a nestabilní. Případnými restriktivními opatřeními napříč resorty na dotace pro služby pro uživatele drog hrozí rozpad sítě služeb, což reálně ohrožuje dostupnost a odbornost péče pro lidi s problémy způsobenými užíváním návykových látek.

Politika v oblasti hazardního hraní je politikou novou. Síť služeb pro patologické hráče není vybudovaná. Zastoupení problémových hráčů v léčbě je velmi nízké (2,5–5 % jejich odhadovaného počtu ročně).

Účel existence služeb

Účelem/cílem **existence služeb pro uživatele drog je snižování nepříznivých zdravotních a sociálních důsledků užívání drog pro společnost a samotné uživatele**, zejména jde o výskyt předávkování, infekčních nemocí a další somatické a psychiatrické komorbidity, míru nezaměstnanosti této cílové skupiny a v neposlední řadě snížení míry užívání drog a motivace k návratu k životnímu stylu bez drog u uživatelů drog a závislých na návykových látkách.

- Nízkoprahové programy jsou zpravidla místem prvního kontaktu s uživateli, kteří se rozhodují nastoupit do léčby.
- V r. 2014 bylo v kontaktu s nízkoprahovými programy 40.300 uživatelů drog, nejčastěji šlo o uživatele pervitinu (26.500, 66 %), dále uživatele opiátů/opioidů (7.500, 19 %) a konopných látek (2.500, 6 %). Mezi klienty je patrný postupný nárůst problémových uživatelů pervitinu, v posledním roce pokles počtu uživatelů buprenorfinu. IUD tvoří dlouhodobě 75–80 % klientů. Pokračuje růst průměrného věku, ženy tvoří třetinu klientů nízkoprahových programů.
- V kontaktu s pomáhajícími službami je 60 % odhadované populace problémových uživatelů drog, což je v kontextu ostatních evropských zemí nadprůměrem.

Tab. 3: Uživatelé návykových látek v kontaktu s nízkoprahovými programy v ČR v letech 2006–2014

Ukazatel	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Uživatelé pervitinu	12 100	14 600	14 900	16 000	17 500	19 400	19 500	23 500	26 500
Uživatelé opiátů/opioidů	6 900	7 300	8 300	8 900	8 100	6 800	9 200	8 400	7 500
> z toho heroinu	4 000	4 100	4 600	4 950	4 200	3 300	2 800	2 700	2 900
> z toho buprenorfinu	2 900	3 200	3 700	3 950	3 900	3 500	6 200	5 500	4 700
Uživatelé konopných látek	2 700	2 000	1 700	2 200	1 900	3 200	3 300	1 600	2 500
Uživatelé těkavých látek	450	390	300	250	300	250	160	250	160
Injekční uživatelé	18 300	20 900	22 300	23 700	24 500	25 300	28 000	31 500	33 000
Průměrný věk (roky)	25,3	26,1	26,4	27,4	27	28,1	28,5	29,3	30,4
Celkem uživatelů drog	25 900	27 200	28 300	30 000	32 400	35 500	34 500	38 300	40 300

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti (2015e)

Tab. 4: Vybrané výkony nízkoprahových programů v letech 2006–2014, v tis.

Výkony	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Hygienický servis	41,1	40,0	34,8	44,3	56,3	53,0	46,4	42,4	44,7
Individuální poradenství	21,9	24,1	21,0	27,8	37,6	30,8	34,0	27,4	30,9
Krizová intervence	1,8	1,6	1,1	1,6	2,4	2,4	1,8	1,4	1,3
Potravinový servis	97,6	94,1	87,8	108,8	107,7	100,7	94,3	100,2	97,7
Skupinové poradenství	1,5	1,0	1,1	1,3	1,3	0,7	0,5	0,5	0,6
Výměnný program	191,0	215,8	217,2	237,8	234,9	256,5	240,1	279,1	292,2
Zdravotní ošetření	10,5	9,4	7,7	10,2	9,7	9,5	9,2	10,8	11,7
Celkem kontaktů	322,9	338,1	329,5	365,6	396,8	415,4	421,5	458,1	476,7

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti (2015e)

Výskyt infekčních nemocí mezi uživateli drog se daří v ČR držet na nízké úrovni, ve srovnání s ostatními zeměmi EU.

U nízkoprahových programů dlouhodobě stoupá počet kontaktů a množství vyměněného injekčního materiálu a dalších parafernálií pro injekční aplikaci – výměnný program jehel a stříkaček v r. 2014 poskytovalo všech 105 nízkoprahových programů, počet distribuovaného injekčního materiálu dosáhl 6,6 mil. kusů, což je výrazný meziroční nárůst. Roste také počet programů distribuujících želatinové kapsle jako perorální alternativu injekčních stříkaček – jde o více než 80 programů, které distribuovaly odhadem 200 tis. kapslí.

Tab. 5: Počet výměnných programů a vydaných jehel a stříkaček v ČR v l. 1998–2014

Rok	Počet výměnných programů	Počet vydaných jehel a stříkaček
1998	42	486 600
1999	64	850 285
2000	80	1 152 334
2001	77	1 567 059
2002	88	1 469 224
2003	87	1 777 957
2004	86	2 355 536
2005	88	3 271 624
2006	93	3 868 880
2007	107	4 457 008
2008	98	4 644 314
2009	95	4 859 100
2010	96	4 942 816
2011	99	5 292 614
2012	103	5 356 318
2013	110	6 175 118
2014	105	6 594 069

Zdroj: Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti (2015e)

- ⇒ V r. 2014 nabízelo možnost testování na HIV 74 nízkoprahových programů, na VHC 79, na VHB 54 a na syfilis 57. **Od r. 2008 počet provedených testů roste.**
- ⇒ V oblasti užívání drog v ČR v obecné populaci je situace dlouhodobě stabilní. Studie realizované v posledních letech ukazují stejný vzorec užívání drog v obecné populaci – po alkoholu a tabáku jsou nejčastěji užívanou nelegální drogou konopné látky, které v životě vyzkoušela přibližně čtvrtina dospělé populace, v posledním roce užilo konopné látky 9 % populace.
- ⇒ Rozsah užívání ostatních nelegálních drog se pohybuje na výrazně nižší úrovni – zkušenost s extází uvedlo 5 % a s halucinogenními houbami 2 % populace, užití dalších nelegálních drog se pohybuje pod 1 %.
- ⇒ **Při pohledu na dlouhodobé trendy je patrný pokles aktuálního užívání konopných látek v obecné populaci, zejména v mladších věkových skupinách.** Ve školní populaci jsou zkušenosti s konopnými látkami na úrovni 26–33 % mezi 14–15letými žáky ZŠ a 42–47 % mezi 16letými studenty SŠ.

Přes výše uvedené pozitivní trendy však Česká republika patří k zemím s nejvyšší mírou konzumace alkoholu, včetně nadměrného pití alkoholu, a zkušeností s nelegálními drogami, především konopných látek 16letými studenty, v Evropě. Dostupnost návykových látek je v ČR vysoká. V české společnosti převládá vysoká tolerance ke kouření tabáku, konzumaci alkoholu a zvyšuje se přijatelnost užívání konopných látek. Česká republika dosud nebyla schopna, na rozdíl od jiných zemí, na tuto situaci reagovat a vyčlenit dostatečné finanční prostředky na implementaci specializovaných preventivních a léčebných intervencí pro cílovou skupinu zejména mladých lidí nadměrně užívajících konopí, nebo alkohol. V ČR se přitom odhaduje cca 2 mil osob, které denně kouří tabák, cca 1,5–1,7 mil. osob, kteří vykazují rizikovou konzumaci alkoholu, cca 200 tis. osob v riziku v důsledku užívání konopných látek a cca 123–170 tis. osob v riziku vzniku problémů v souvislosti s patologickým hráčstvím. Stejně tak nedostatek finančních prostředků brání řešení aktuálních problémů protidrogové politiky – vysoký podíl uživatelů pervitinu a absence specializovaných intervencí pro tuto cílovou skupinu, roztržitost systému péče o uživatele alkoholu, tabáku a nelegálních drog, nezajištěný systém preventivních a léčebných opatření pro hazardní hráče apod.

Stávající finanční prostředky na dotace pro programy protidrogové politiky jsou na hraně udržitelnosti existující vybudované sítě pro uživatele nelegálních drog a neumožňují její rozvoj a reagování na aktuální drogovou situaci. Posledně provedené průzkumy ukazují, že dostupnost programů není rovnoměrná – nízkoprahový program chybí v 21 okresech, AT ambulance v 37 okresech, substituční léčba v 25 okresech, specializovaný doléčovací program v 61 okresech, detoxifikace v 55 okresech a 2 krajích, AT lůžková péče ve 4 krajích, terapeutická komunita ve 3 krajích. Z důvodu nedostatku financí se snižuje časová dostupnost služeb a jejich personální zabezpečení (zejména je nedostatek psychoterapeutů, psychiatrů a dalších lékařů). Obzvláště špatná situace je v Karlovarském kraji, kde chybí specializované programy primární prevence, detoxifikace, substituční program, doléčovací program i terapeutická komunita.

Poznámka

Stav drogové situace v České republice, včetně informací o aktivitách, opatřeních a činnosti služeb pro uživatele drog, které jsou také spolufinancovány z rozpočtu Úřadu vlády ČR, jsou pravidelně zpracovávány ve Výroční zprávě o stavu ve věcech drog v České republice²⁵, která je každoročně předkládána vládě na podzim kalendářního roku a zasílána všem členům vlády a Parlamentu České republiky. Členové vlády ČR a Parlamentu ČR jsou také pravidelnými příjemci čtvrtletníku Zaostřeno na drogy, které se věnuje mj. i vyhodnocování stavu v dílčích oblastech protidrogové politiky.

---

²⁵ Výroční zpráva o stavu ve věcech drog je zpracovávána Národním monitorovacím střediskem pro drogy a závislosti

Hospodárnost

Ve financování služeb pro uživatele drog i hazardní hráče neexistuje zatím v ČR jiný způsob zajištění financování služeb pro uživatele drog, než přes dotační řízení.

- ⇒ Hospodárnost vynakládání finančních prostředků na protidrogovou politiku zajišťuje systém certifikací odborné způsobilosti zařízení poskytujících adiktologické služby – pro uživatele návykových látek. Kvalita služeb je v rámci tohoto systému ověřována externím týmem 3 odborníků nejméně každé 4 roky. Tímto systémem má stát a další veřejné zdroje garanci, že investované finanční prostředky na programy podléhající certifikaci jsou alokované do programů, u kterých je garance odborné kvality.
- ⇒ Hospodárnost předkládaných projektů/služeb je posuzována na úrovni celého projektu/služby. V rámci hodnocení hospodárnosti jsou hodnoceny celkové náklady projektu/celkový rozpočet s celkovými dosaženými výsledky/výkony projektu.
- ⇒ Toto hodnocení vychází za předpokladu, že aktivity projektu, zejména ve standardizovaných typech služeb pro uživatele drog lze vyjádřit prostřednictvím definovaných jednotek činnosti čili výkon a počet těchto výkonů lze vztáhnout na náklady projektu.
- ⇒ Kritéria hodnocení:

Typ/skupina služeb	Hodnocené ukazatele
<u>1. Terénní programy</u>	<p>Náklady na klienta = celkové N na službu / počet klientů</p> <p>Náklady na jeden kontakt = celkové N služby / počet kontaktů</p> <p>Náklady na 1 distribuovanou jehlu/stříkačku = celkové náklady služby / počet distribuovaných jehel</p> <p>Náklady na výkon poradenství = celkové N služby / součet výkonů individuální poradenství + skupinové poradenství +krizová intervence)</p> <p>Náklady na „zdravotní“ výkon = celkové N služby / součet výkonů počet výměn + testy HIV, VHC, VHB, syfilis + zdravotní ošetření + první pomoc)</p>
<u>2. Kontaktní centra</u>	<p>Náklady na klienta = celkové N na službu / počet klientů</p> <p>Náklady na jeden kontakt = celkové N služby / počet kontaktů</p> <p>Náklady na 1 distribuovanou jehlu/stříkačku = celkové náklady služby / počet distribuovaných jehel</p> <p>Náklady na výkon poradenství = celkové N služby / součet výkonů individuální poradenství + skupinové poradenství +krizová intervence)</p> <p>Náklady na „zdravotní“ výkon = celkové N služby / součet výkonů počet výměn + testy HIV, VHC, VHB, syfilis + zdravotní ošetření + první pomoc)</p>
<u>3. Spojené projekty kontaktní centra a terénní programy</u>	<p>Náklady na klienta = celkové N na službu / počet klientů</p> <p>Náklady na jeden kontakt = celkové N služby / počet kontaktů</p> <p>Náklady na 1 distribuovanou jehlu/stříkačku = celkové náklady služby / počet distribuovaných jehel</p> <p>Náklady na výkon poradenství = celkové N služby / součet výkonů individuální poradenství + skupinové poradenství +krizová intervence)</p>

	Náklady na „zdravotní“ výkon = celkové N služby / součet výkonů počet výměn + testy HIV, VHC, VHB, syfilis + zdravotní ošetření + první pomoc)
<u>4. Ambulantní léčba, substituční léčba, následná péče bez chráněného bydlení, stacionář a intenzivní ambulantní léčba</u>	<p>Náklady na jednoho klienta = celkové N služby / počet klientů</p> <p>Náklady na jeden kontakt = celkové N služby / počet kontaktů (resp. klientodnů)</p> <p>Náklady na výkon1 = celkové N služby / součet výkonů sociální práce + individuální terapie, poradenství + krizová intervence</p> <p>Náklady na výkon2 = celkové N služby / součet výkonů skupinová terapie, poradenství + rodinná terapie, poradenství + rodičovská skupina</p> <p>Náklady na výkon3 = celkové N / součet výkonů psychiatrické vyšetření + somatické vyšetření (ošetření)</p>
<u>5. Následná péče s chráněným bydlením</u>	<p>Náklady na jednoho klienta = celkové N služby / počet klientů</p> <p>Náklady na jeden klientoden = celkové N služby / počet klientodnů</p> <p>Náklady na lůžkoden = celkové N služby / počet lůžkodnů v chráněném bydlení</p> <p>Náklady na výkon1 = celkové N služby / součet výkonů skupinová terapie, poradenství + rodinná terapie, poradenství + rodičovská skupina</p> <p>Náklady na výkon2 = celkové N služby / součet výkonů sociální práce + individuální terapie, poradenství + krizová intervence</p>
<u>6. Rezidenční léčba terapeutická komunita</u>	<p>Náklady na klienta = celkové N služby / počet klientů</p> <p>Náklady na jeden lůžkoden = celkové N služby / počet lůžkodnů</p> <p>Náklady na pracovní terapii = celkové N služby / počet výkonů pracovní terapie</p> <p>Náklady na výkon1 = celkové N služby / součet výkonů skupinová terapie, poradenství + rodinná terapie, poradenství + rodičovská skupina</p> <p>Náklady na výkon2 = celkové N služby / součet výkonů sociální práce + individuální terapie, poradenství + krizová intervence</p>
<u>Programy pro osoby ve vězení</u>	<p>Náklady na klienta = celkové N služby / počet klientů (součet klientů uživatelů drog + klientů před nástupem nebo po výstupu z vězení + klienti pouze v korespondenčním styku)</p> <p>Náklady na výkon1 = celkové N služby / součet výkonů sociální práce + individuální terapie, poradenství + krizová intervence</p> <p>Náklady na výkon2 = celkové N služby / součet výkonů skupinová terapie, poradenství + rodinná terapie, poradenství + rodičovská skupina</p>
<u>Primární prevence</u>	<p>Náklady na hodinu všeobecné prevence = celkové N služby / celkový počet hodin výkonů všeobecné primární prevence</p> <p>Náklady na hodinu selektivní prevence = celkové N služby / celkový počet hodin výkonů selektivní primární prevence</p> <p>Náklady na hodinu indikované prevence = celkové N služby / celkový počet hodin výkonů indikované primární prevence</p>

- ⇒ Projekty soutěží mezi sebou. Výsledky posouzení hospodárnosti, tedy celkové náklady vs. celkové výstupy/výkony se promítnou do návrhu dotace pro konkrétní projekt. Projekt, který ve srovnání s jinými projekty nedosahuje, vzhledem ke svému celkovému rozpočtu adekvátních výkonů je na návrhu dotace krácen, resp. není podpořen.
- ⇒ Navíc Úřad vlády stanovuje podmínky čerpání dotačních prostředků – tzn. definuje limity uznatelných mzdových nákladů a vymezuje neuznatelné náklady, které nelze z dotace hradit.

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

AOECS - Nezávislá nezisková organizace zastřešující spolky celiaků z 31 zemí Evropy
AT ambulance – ordinace pro alkoholismus a jiné toxikomanie
CMP - Cévní mozkové příhody
CZEPA - Česká asociace paraplegiků
ČMJN - Českomoravská jednota neslyšících
DMP - Dědičné metabolické poruchy
DPČ – Dohoda o pracovní činnosti
EAMDA - Evropská aliance organizací, zabývajících se problematikou nervosvalových onemocnění
EPDA - Mezinárodní organizace parkinsoniků
HIV - Virus lidské imunitní nedostatečnosti
IUD – Injekční uživatelé drog
JS – Jádrová skupina
KRKO – Krajsí koordinátoři
MěÚ – Městský úřad
MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí
MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MZdr – Ministerstvo zdravotnictví
NNO – Nestátní nezisková organizace
NRZP ČR - Národní rada osob se zdravotním postižením ČR
ON - Organizace nevidomých
OPLZZ – Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
o.p.s. – Obecně prospěšná společnost
o.s. – Občanské sdružení
PKU - Pacienti s fenylketonurií
RVKPP - Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky
SC ČR - Sdružení celiaků České republiky
SD ČR - Svaz diabetiků České republiky
SDMO - Sdružení pro komplexní péči při dětské mozkové obrně
SNN v ČR - Svaz neslyšících a nedoslýchavých v České republice
SPHCH - Společnost pro pomoc při Huntingtonově chorobě
SVL - Sociálně vyloučené lokality
TP – Terénní pracovníci/terénní práce
ÚV ČR - Úřad vlády ČR
ÚNOCD – Úřad OSN pro drogy a kriminalitu
VHB - Virová hepatitida B
VHC - Virová hepatitida C
VVZPO – Vládní výbor pro zdravotně postižené občany
ZP – Zdravotně postižení
z.s. – Zapsaný spolek